

flacăra

anul XXXIII
(1531)
42 VINERI
19 OCTOMBRIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

S-avem cel mai bogat cules în toamna marelui Congres!

In spirital și litera Directivelor:

● **Creația științifică și tehnologică**
(pagina 5)

● **Despre revoluție cu dragoste**
(pagina 4)

● **Dă-mi mina ta, trudită, să-ți sărut Măria-Ta, Țăranule al Țării!**
(paginile 12-13)

● **Iubim România, cîntăm adevărul!**
(pagina 20)

Anul 2000, hotar între două milenii, m-a fascinat încă din copilărie: la maturitate, ori de câte ori venea vorba despre el mă cuprindea o curiozitate ciudată, tulburătoare și mă întrebam timid cum vor arăta oamenii, mașinile, orașele. După apariția proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român în cincinalul 1986-1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, enigma s-a dezlegat. Acum, anul 2000 prinde contur, imi pot imagina cum va arăta Craiova, Bucureștiul port la Dunăre, lanurile irigate din graniță în graniță, șoselele, autostrăzile, arcuirea curcubeelor de oțel peste riuri, imensele rafturi ale librăriilor, filmele românești pe peliculă românească și, mai presus de toate, cum vor arăta oamenii care vor înfrunta cel de al 3-lea mileniu.

Oamenii despre care scriu aproape de patru decenii apar în proiectul de Directive mult mai conturați pe fundalul cincinalului 1986-1990. Dimensiunile sînt nelimitate, incredibile. Sînt convins că și eroii cărților mele vor avea noi însuși: revoluționari în primul rînd, frămîntați de marl pasiuni, de sete de cunoaștere, înnobiți de răspunderi față de ei înșiși, față de societate, dirși și neobosiți în perpetua căutare a noului. Cadrul politic-social în care acești eroi vor transpune Directivele în realitate ne-a fost trasat în urmă cu 19 ani, încă la Congresul al IX-lea, de la cea mai înaltă tribună a țării, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tot el și tot atunci a cristalizat pentru totdauna politica internă și externă a statului nostru. În cei aproape 20 de ani care au trecut de atunci, Președintele țării, cu intransigență revoluționară, cu fermitate, ne-a călăuzit pașii pe drumul luminos al socialismului, al bunăstării și păcii.

Fără îndoială, omul nou spre țare tindem cu toții nu se va

plămădi ușor și nu va fi ușoară nici zăgrăvirea lui: pentru asta creatorii vor trebui să se înnoiască și ei. Vor trebui să fie pătrunși de patosul revoluționar, să se molipsească de veșnica trudă a cunoașterii a celor mai intime mecanisme ale gândirii generațiilor anului 2000, prefigurate în proiectul de Directive.

În afară de scris și regie de film imi desfășor activitatea de partid în organizația de bază a colectivităților din comuna Gruiu, Sectorul agricol Inov. La noi în organizația de bază faptele sînt mult înaintea cuvintelor: devotamentul, hărnicia oamenilor de pe cîmpuri, cei care culog roadele toamnei, cei care în-sămîntează roadele anului care vine au și devenit eroii zilelor noastre: aud din gura lor cuvinte care ar fi sunat straniu în urmă cu decenii: respectarea tehnologiilor, condiții climatice, ritmul însămîntărilor, desime ideală și altele. La ședințe, obosiți, sînt mai zgîrciți cu cuvintele și unul neînțiat ar desluși mai greu că pe zi ce trece țărani devin tot mai revoluționari, mai pasionați de industria pămîntului. Deși sînt zgîrciți, la vorbă, colectivității din organizația mea de bază au început să se obișnuiască cu noțiunile abstracte. Cele 750 000 de apartamente cite se vor construi în cincinalul viitor nu mai sînt simple cifre ci ziduri concrete, tencuite, mobilate, locuite.

Că cifrele din proiectul de Directive vor fi materializate, că socialismul va izbîndi în țara noastră, e garantat de faptul că cel mai iubit fiu al patriei va fi reales în înalta funcție de secretar general la al XIII-lea Congres.

Și asta înscamnă continuitate, certitudine.

FRANCISC MUNTEANU

Românește

Limba românească, limpede oglindă
Cugetării noastre unicul veșmint,
Verbul tău de aur știe să cuprindă
Toate care-n lume au venit și sînt.

Ne-am născut în tine, vom muri
în tine
Și fără de semne te păstrăm ca grai
Duhul nostru dacic în ritmuri latine
Și ca-ntr-o hipnoză doinelor ne dai.

Fie viitorul orișicît de mare,
Fie lumea toată cum dorește ea,
Noi la ce-l al nostru dăm miera
e ezare,
Noi la limba noastră nu vom
reanța.

Toți copiii noștri miera ei s-o știe
Cum reînfloroste blind sub triclor
Astăzi și de-a pururi o să se mlădie
Peste toți românii legea limbii lor.

ADRIAN PAUNESCU

Politica activă și consecventă a României de destindere, dezarmare, colaborare și pace

flacăra 3

● O componentă sigură a păcii planetare ●

Vizita de stat

a președintelui

NICOLAE CEAUȘESCU,

împreună cu tovarăsa

ELENA CEAUȘESCU,

în Republica Federală

Germania

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu împreună cu președintele R.F. Germania și cu soția acestuia

Este bine cunoscută și se bucură de largă prețuire pe toate meridianele, constituind pentru noi, cetățenii României socialiste, țară liberă, independentă și suverană, un motiv de legitimă mândrie patriotică, activitatea neobosită pe care președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o desfășoară pe plan internațional. Această activitate, în cadrul căreia contactele la nivel înalt ocupă un loc important, relevând dinamismul, principialitatea și angajarea pleneră în soluționarea problemelor care frământă continentul nostru și întreaga omenire, a înscris zilele acestea un nou și semnificativ moment: Vizita de stat a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Federală Germania, la invitația președintelui acestei țări, Richard von Weizsäcker.

Eveniment important în relațiile româno-vest-germane, în interesul colaborării dintre cele două state, al promovării destinderii și înțelegerii în Europa și în lume, vizita în Republica Federală Germania a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a prilejuit abordarea unui cerc larg de probleme de interes comun, precum și a celor mai importante aspecte ale situației internaționale actuale. Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit și a avut convorbiri cu președintele R. F. Germania, cu cancelarul federal, cu alți lideri politici vest-germani. Apreciindu-se că vizita înalților soli ai poporului român se înscrie ca o nouă contribuție majoră la dezvoltarea raporturilor româno-vest-germane, s-a relevat marea însemnătate a contactelor la nivel înalt, semnificația lor deosebită, atât în sfera relațiilor bilaterale, cât și în viața internațională. În cursul dialogului s-a manifestat încrederea că înțelegerile convenite cu prilejul vizitei vor dinamiza colaborarea și cooperarea dintre România și R.F. Germania, pe tărâm economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate, vor impulsiona dezvoltarea în general a raporturilor româno-vest-germane, întemeiate ferm pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. La convorbirile oficiale a fost subliniată hotărârea de a se acționa în continuare pentru dezvoltarea schimburilor de mărfuri, largirea și amplificarea cooperării economice dintre cele două țări. S-a relevat și cu acest prilej necesitatea de a se depune toate eforturile pentru adâncirea și diversificarea cooperării în industrie, pe linie tehnico-științifică, ținându-se cont de actualul nivel de dezvoltare al celor două țări. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „În general, trebuie să privim într-o formă nouă dezvoltarea relațiilor economice dintre țările noastre. Economia românească nu mai este cea de acum 20 de ani, nici cea de acum 10 ani — este o economie nouă. Am creat o industrie modernă, în multe privințe dotată la un nivel superior multor firme mai vechi — și trebuie ca relațiile noastre să se bazeze pe această nouă realitate“.

În cadrul schimbului de opinii cu privire la situația internațională, a fost evidențiată cu claritate poziția principială, constructivă a României în principalele

probleme ale situației politice din Europa și din întreaga lume. Șeful statului român a relevat, și de această dată, că problema fundamentală a epocii noastre este oprirea cursei înarmărilor și trecerea la îndeplinirea unor măsuri substanțiale de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, apărarea dreptului suprem al oamenilor, al popoarelor la existență, la viață, la libertate și independență, la pace. Remarcînd situația gravă care s-a creat în Europa după începerea amplasării de către S.U.A. a rachetelor cu rază medie de acțiune în R.F. Germania și în alte țări vest-europene și trecerea, de

NICOLAE CEAUȘESCU:

Nimic nu este mai presus decît interesele popoarelor de a trăi independente și în pace. Să răspundem așteptărilor popoarelor noastre, tuturor popoarelor europene și din întreaga lume!

către Uniunea Sovietică, la realizarea contramăsurilor nucleare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că țările pe teritoriul cărora se amplasează noi rachete nucleare își asumă o mare răspundere față de propriile popoare și față de pacea și viața tuturor națiunilor de pe continent. „Țara noastră — a reliefat și cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu — se pronunță și militează ferm pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și pentru încetarea aplicării contramăsurilor nucleare sovietice, pentru reluarea grabnică a negocierilor dintre Uniunea Sovietică și S.U.A.“. În acest sens, președintele României a reafirmat poziția

constantă a țării noastre, poziție rațională, realistă, în consens cu interesele umanității, privind realizarea unor acorduri corespunzătoare care să asigure eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune, a tuturor armelor nucleare de pe continent. Privitor la situația economică mondială, au fost evidențiate fenomenele negative și de instabilitate cauzate de criza economică ce provoacă greutăți serioase, în primul rînd țărilor în curs de dezvoltare. În acest cadru, s-a subliniat necesitatea unei soluționări globale a acestor probleme, inclusiv a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare și a dobînzilor, a reducerii și reeșalonării acestora în vederea asigurării stabilității și dezvoltării normale a economiei mondiale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că rezolvarea globală a problemei datoriilor trebuie să includă „anularea datoriilor pentru țările cele mai sărace și reducerea cu un procent important a datoriei celorlalte țări în curs de dezvoltare, precum și reeșalonarea pe o perioadă mai lungă, cu o dobîndă redusă sau chiar fără dobîndă, a acestor datorii; rezolvarea globală a datoriilor externe trebuie să includă, de asemenea, stabilirea anumitor limite maxime ale dobînzilor pentru creditele vechi, care să nu depășească 7—8 la sută, iar sumele plătite ca dobînzii peste aceste limite să fie reduse din volumul datoriei externe“. În general, a spus șeful statului român, se impune o abordare nouă a problemelor subdezvoltării, ale sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, precum și ale realizării unei noi ordini economice mondiale, bazate pe echitate și egalitate în relațiile dintre state.

Referindu-se la importanța cooperării și conlucrării dintre România și R.F. Germania, a vizitei efectuate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Apreciem că România și R.F. Germania pot aduce o importantă contribuție la întărirea încrederii, colaborării și păcii în Europa și în lume, acționînd cu fermitate pentru dezvoltarea unei largi și active conlucrări și cooperări atât pe plan bilateral, cât și pe arena internațională, unindu-și eforturile și colaborînd strîns cu celelalte țări europene în lupta pentru dezarmare, pentru destindere, înțelegere și conviețuire pașnică între toate popoarele de pe continent și din întreaga lume“. Vizita se înscrie ca o nouă ilustrare a activității prodigioase, a eforturilor constante ale președintelui Nicolae Ceaușescu, consacrate îndeplinirii securității europene, dezarmării și păcii pe pămînt. Semnificativă este, în acest sens, aprecierea făcută de președintele R. F. Germania, care a declarat: „În vizita dumneavoastră, domnule președinte, vedem o contribuție la o astfel de evoluție. Vă sintem recunoscători pentru aceasta“.

Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu în R.F. Germania, dialogul amplu și înțelegerile la care s-a ajuns constituie o contribuție la impulsivitatea colaborării dintre cele două țări, la dezvoltarea pe mai departe a cooperării bilaterale, la intensificarea schimburilor economice reciproc avantajoase, reprezintă o nouă acțiune de seamă în activitatea constantă a României, a președintelui ei, pusă în slujba soluționării problemelor lumii de azi, a politicii de destindere, de dezarmare, pace și cooperare în Europa și pe tot globul.

ION D. GOIA ■

Despre revoluție, cu dragoste

● Socialismul nu este o bătălie cu flori ● Omul nou este un om viu ● Cunoașteți drumul spre fericire ●

— Nimic, sau, mai exact spus, eîm mai puțin despre Marele Teatru Mic, despre romanele Niște țărani, Clipa, Dragostea și revoluția. Un astfel de dialog cu dumneavoastră, stimate Dinu Săraru, ar putea să surprindă. Evităm, prin aceste pseudointerdicții, o sumedenie de lucruri care ar merita, fără doar și poate, toată atenția. Poate, cu alt prilej, într-un dialog pe teme culturale, ca să-i zicem așa. Acum, despre viața care ne inconjoară la modul cel mai propriu cu puțință, despre, de exemplu, rubrica pe care, de peste 10 ani, o semnați, săptămânal, în revista noastră. Despre Opinia unui alegător. Vă atragem atenția că este doar un pretext, doar un punct de plecare. Cum și de ce ați început să scrieți Opinia unui alegător? Și ce credeți că ați reușit să spuneți prin această rubrică?

— Nu mă așteptam chiar la această întrebare. Dar, într-un anume fel, nu prea sînt surprins. Am mai spus și nu preget să repet că pentru mine fundamentală este gazdăria pe care am înțeles-o și pe care o înțeleg și azi ca pe una din șansele hotărîtoare ale democrației socialiste. Nu întimplător mi-am și propus acest titlu, *Opinia unui alegător*, pornind de la esența democrației care este dreptul de-a alege, de-a opina, de-a opta, de-a te delimita, de-a respinge, de-a te angaja... Și am rămas fidel unei replici pe care o iubesc foarte mult, unei replici din Beaumarchais — și despre asta am mai vorbit! — și anume: „Nu există bucuria de a lăuda fără libertatea de a critica“. Mi se pare că pentru gazetărie această replică trebuie să fie un perpetuum memento, pentru o gazetărie serioasă, cinstită, demnă, pentru o gazetărie care-și dorește să fie recunoscută și respectată. Am avut, trebuie să recunosc, și norocul să-mi scriu „Opinia“ la o gazetă care are simțul democrației și care are, cred eu, meritul de-a fi promovat și ea democrația în societatea românească. Democrația presupune și dialogul iar noi, asta-i convingerea mea, mai avem de învățat arta dialogului. Paradoxal, dar și în socialism trebuie să perfecționăm încă dialogul și, paradoxal, chiar în socialism, în unele etape istorice ale lui, dialogul a fost frustrat și uneori a trebuit să trecă multă vreme pînă cînd am reușit să reinventăm dialogul. Iată pentru ce m-am dedicat rubricii din Flacăra pe care am slujit-o cu credința că fac politică comunistă, care politică, orice s-ar spune, nu este cea mai comodă politică din lume, nici chiar atunci cînd te afli la putere.

— Răspunsul la ultima parte a întrebării — Ce credeți că ați reușit să spuneți prin rubrica *Opinia unui alegător*? — că ați făcut, cum ați afirmat, politică comunistă, este clar și exact. Și totuși, intrucît această rubrică este, pentru cititorul avizat și neavizat, un fel de jurnal de zi al scriitorului, al publicistului și al omului de teatru Dinu Săraru, am dori un răspuns mai amănunțit, mai concret, mai larg.

— Opinia unui alegător mi-a oferit șansa să fiu necontent în mijlocul vieții, să mă confrunt cu mine cu viața în care trăiam și trăiesc, să iau parte la viața ca și cînd aș fi luat parte la o acțiune concretă, practică, sau ca și cînd aș fi fost activist și-ar fi trebuit să am o opinie și-ar fi trebuit să spun răsplată ce e bun și ce nu e bun, și-ar fi trebuit să sprijin cauzele pozitive și, cu orice risc, să mă bat pentru ele. Am scris odată o tabletă care mi-a adus cred că sute de scrisori și pe care sint bucurios, sint chiar îngimfat să o spun, că am găsit-o tăiată din gazetă și-am găsit-o pusă sub cristallul unor birouri de activiști din cele mai îndepărtate colțuri de țară, o tabletă care se numea *Exploatarea scaunului de către om*. Sper că nu e nevoie să revin asupra conținutului ei, dar mi-ar plăcea, drept să vă spun, ca titlul ei să apară pe coperta unui volum de publicistică incluzînd cei peste 10 ani de colaborare cu Flacăra.

— E bine, totuși, să readucem în memoria cititorului această tabletă.

— M-a preocupat, m-a obsedat chiar, mecanismul social și psihologic prin care în socialism, în plin socialism, unii oameni ajunși pe o treaptă ierarhică anume sint inclinai să-și transforme scaunul într-un domeniu pe care-l exploatează cu o voință și cu o iscusință și cu o ambiție care ar merita un studiu întreg.

— S-ar putea vedea, printre altele, uriasa frînă pe care o presupune, de exemplu, frîna falsei vigilențe, idcă pe care ați și dezvoltat-o în alte tablete.

— Da, în *Vigilența reacționară* am scris despre cei care, aflați pe scaunul mai sus-amintit și ținînd cu amîndouă mîinile de el, neputincioși și neisprăviți, infricosai de nou mai rău ca omul primitiv de fulger, pirjolesc totul în jurul lor în numele unei idei, de altfel foarte sfinte, apărarea purității principiilor, dar ei nu fac altceva decît să transforme propriul lor conservatorism, izvorit din incompetență, în primul rînd, într-o rețută inexpugnabilă. Dacă nu mi-o luați în nume de rău, aș vrea să vă spun că bucuria cu care am salutat întoldeauna în paginile Flăcării succesele construirii socialismului s-a întemeiat și pe această libertate, atit de nobilă și datătoare de putere, de a critica cu vehemență ceea ce trebuia criticat. Așa am înțeles și așa a înțeles toată țara vocația istorică a Congresului al IX-lea, vocația de renaștere a acestui Congres, și așa am înțeles că avem datoria să apărăm

spiritul de renaștere determinat de acest Congres care a pus, grație gîndirii profund revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o lumină absolut inedită noțiunea de revoluționar comunist căreia, în timp, în mod fericit, i s-a implicat, hotărîtor, acea supremă calitate a conștiinței, omenia.

— Militînd pentru o opțiune exprimată eît mai ferm, rubrica *dumneavoastră* a susținut și afirmat cu feroare valorile pozitive ale societății noastre.

— Socialismul n-a fost și nu este, nici acum, o bătălie cu flori. El nu s-a manifestat și nu se manifestă cu o nuntă fericită la care nuntașii n-au altceva de făcut decît să se așeze la masă. El a fost și este încă o bătălie aprigă, complexă, complicată. O lume nouă nu se construiește ușor. Nu se construiește nici fără erori. Dar se construiește, neapărat, cu eroi. Mi-a plăcut să văd această bătălie și s-o descriu din perspectiva învingătorilor, chiar și atunci cînd aceștia abia își mai puteau trage sufletul și pe obraji lor sudoarea curgea fierbinte și-n ochii lor inotau lacrimile durerii și miinile lor păreau singerinde, și erau singerinde! Mi-a plăcut să descriu această lume din perspectiva celor ce-au construit-o chiar și cu jertfa propriei lor fericiri, pentru că era, într-adevăr, o lume nouă pentru care merita să te jertfești, care merita orice sacrificiu.

Fotografie de VASILE BLEANDEA

— Și mi-a plăcut, mai ales, bilanțul victoriei, nu al erorilor, nu al scăderilor, nu al greșelilor care, toate, sint și firești și omenesti și în bătălia pentru socialism. Și-am mai înțeles să arăt în rubrica mea că maturitatea omului politic se distinge și prin capacitatea de a detecta direcția principală a loviturii și sensul istoric. Și sensul istoric noastre a fost și rămîne profund pozitiv. De altfel așa mi-am scris cărțile despre care, trebuie să dezvălui acum, aici, izvorăsc și ele din această *Opinie a unui alegător* din Flacăra, rubrică în care m-am strădui să arăt că victoria nu se obține ușor, dar se obține, categoric, și că oricît ar fi fost și oricît este de grea această luptă, societatea românească merge înainte. Iată ce mă despărte de așa-ziii complecși colecționari literari ai erorilor, infringerilor și necazurilor și care continuă să-mi apară în ipostaza micului burghez care nu înțelege din revoluție decît zgomotul tăvălugului nimicitor pentru conștiința lui politică. Una e să te bați în scris — în gazetărie ca și în literatură, în roman — ca să se mai întimple greșeli și pentru ca viața omului în socialism să se implinească eît mai omeneste cu puțință și alta e să transformi alfabetul în notele unei nesfîrșite litanii. Mi-a plăcut să fac gazetărie și-mi place să fac gazetărie din perspectiva, de pe poziția și cu mijloacele activistului de partid care e pus în situația să rezolve o împrejurare de viață anume în numele principiilor comuniste. În fond, dacă-mi permiteți, Dumitru Dumitru din *Clipa* și propria mea proiecție în ipostaza de prim secretar. Așa aș fi făcut eu, cu toate riscurile ce și le-a asumat Dumitru Dumitru, dacă ar fi trebuit să optez pentru o soluție în cazul țăranelor Năiță Lucian, sau al inginerului Cernat. Cînd scriu *Opinia unui alegător* am tot timpul sentimentul că sint activist și că obligația mea e să acționez așa cum scriu.

— Sinceritate totală, în viață și în scris, dar am fi și mai exacti dacă...

— ...am porni de la implicarea mea, da?! Iată, am să vă dau un exemplu, pornind de la un personaj real, care a devenit erou în romanul *Dragostea și revoluția*, și care astăzi, în sfîrșit, prin evoluția biografiei lui, m-a confirmat și mi-a dat cea mai mare satisfacție. Am cunoscut în urmă cu ani, și trebuie să spun cu bucurie că în România sint foarte mulți asemenea oameni, că socialismul a determinat apariția a foarte multor asemenea oameni, un om tînăr, un inginer, copil de țaran sărac, un om care a luat foarte în serios și cu o credință subjugantă principiile construcției comuniste, un om care a început să le aplice cu o totală lipsă de prejudecăți,

impotriva tuturor prejudecăților, și cu o iresponsabilă lipsă de grijă față de el în spațiul în care a fost pus să muncească și să conducă. Ei bine, cu toate anchilozele din jurul lui, pentru că să nu ne ferim și să spunem că sint încă multe astfel de anchiloze, de gîndire, de acțiune, că inerția e încă puternică, sau că reaua credință se mai drapează cu principii și neputința devine foarte puternică prin solidarizare, ei bine, cu toate acestea, rezultatele muncii sale erau spectaculoase, dar mereu neconcordante. Mijloacele, așa-zisele mijloace erau neconcordante cu instrucțiunile, cu motivările, cu deciziile, cu staturile, cu reglementările, care erau, într-adevăr, ori depășite, ori anacronice, ori eronate, ori necreatoare. Și bineînțeles că au început să-i contabilizeze nu rezultatele spectaculoase, ci neconcordanțele. Și, firește, vot de blam și destituire și omul o ia de la început, în altă parte, iar acolo la fel, iar vot de blam și iar și iar... Iar eu, gazetarul, după acest om mereu, apăsînd pe toate clanțele, deschizînd ușile tuturor cabinetelor, explicînd și justificînd, cerînd eu insumi explicații și justificări. Însă ce era cel mai important era faptul că omul meu, deși nu pot să spun că n-a trecut prin momente îngrozitoare, nu abdică, nu confundă societatea cu conjunctura, ci continua să se manifeste liber, iar pe urma lui, într-adevăr, în fiecare

se-nsoară și pleacă de-acasă mi-am dat seama că nu țin minte nici una din zilele lui de școală. Eram ori la hidrocentrală, ori la partid, ori la o ședință, ori la strînsul porumbului, dracu mai știe unde eram, dar eram undeva, aveam treabă, și el, băiatul, a crescut și, uite, aș fi vrut și eu să mă joc cu el. Și-ar fi vrut și el, el mi-a spus-o, ieri-alaltăieri, că ar fi vrut și el să se joace cu mine. Acesta este om nou, nu? Nu e nimic nou în structura psihologică a acestui om, în uriașul său devotament pentru societate, în sacrificiul său conștient, în durerea asta a lui? Nu se poate să nu admii că într-un asemenea tip de sacrificiu, chiar dacă el este îngrozitor de dureros, nu se află scinteia de lumină a ideii de om nou. „Domnule, a continuat același om, am fost pe șantierele tuturor școlilor din județ, unde învăța mii de copii. Însă n-am avut timp să-mi iau și eu, măcar o dată, copilul de la școală, cum fac alți părinți“. Nu e nimic nou în această dramă?! Revoluția, am mai spus-o, nu poate fi înțeleasă de pe trotuar, făcînd inventarul mărșăluitorilor cărora le cad moletierele. Cum să înțelegi ideea de socialism dacă nu te-a ars măcar o secundă varul construcției lui?! Omul nou nu e un schimnic. Omul nou nu este un heruvim. Cine îl înțelege așa are tot dreptul să se îndoaie de existența lui.

— Vedem sau numai ni se pare că excludeți posibilitatea ca omul nou să cunoască și fericirea. Este el numai o victimă a propriei lui dăruiri? Îi ajunge lui, pentru fericirea sa personală, faptul că s-a zidit la temelie acestei lumi noi, ai-doma meșterului Manole?

— Nu, dar se ajunge foarte greu la fericire, dacă ea, fericirea, există. Și-aș mai vrea să spun că și noi mai avem de învățat pînă să ajungem să înțelegem fericirea așa cum trebuie. Nici eu nu pot fi de acord cu ideea că fericirea în socialism se rezumă doar la ideea devotamentului și-a conștiinței sacrificiului pentru cauză. În fond, pentru asta și construim socialismul, ca să trăim mai bine, ca să avem timp mai mult pentru familie și pentru cei dragi, ca să mincăm și să trăim mai bine. Nici eu nu cred că în socialism trebuie să muncești de dimineața și pînă a doua zi dimineața, deși, și asta trebuie să recunoaștem, încă se mai măsoară devotamentul cu numărul schimburilor pe care le poți face fără intrerupere. Și aici funcționează destule prejudecăți. Unele, mutilatoare direct. A fost o vreme cînd pînă și ideea de dragoste era suspectată, ca și cînd iubindu-ți iubita erai în pericol să-ți iubești mai puțin cauza. Am auzit cîndva și următoarea replică: „Păi tocmai acum ți-ai găsit, dom'le, să te-nsovești, cînd sintem în plină campanie!“ Dumneavoastră știți cîți șefi au timp să-și întrebe subalternii cînd s-au plimbat ultima oară cu nevasta într-un parc? Fierme, omul nu este un robot. Însă, dincolo de toate aceste prejudecăți, inhibiții, canoane, care mai există și care acționează și care îngustează ideea de fericire și-mpotriva cărora trebuie să luptăm și mai avem mult de luptat, noțiunea de om nou exprimă o realitate desemnînd un uriaș salt în conștiință și acest salt nu poate fi negat, chiar dacă el în clipa asta se produce, acum, și este, intruciva, mai greu să-l vedem. Om nou era, cu votul lui de blam cu tot, și omul meu pomenit mai înainte. Și nou în el era în primul rînd credința că are dreptate și că are datoria să nu abdice.

— Și totuși, nu cred că am lămurit dreptul la fericire al omului nou. Nu cumva, în accepțiunea dumneavoastră, fericirea înseamnă luptă, sentimentul luptei, bucuria luptei?

— Există o înțelepciune la care țin foarte mult: „Gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decît succesul“. Și am putea pune, în loc de glorie, fericirea, dar tot s-ar spune că limitez existența ei pentru întreaga condiție umană. Fericirea presupune neapărat un ideal, lupta pentru el și, bineînțeles, atingerea lui. Fericire perfectă n-am întîlnit încă și nici nu știu dacă există. Dar puterea de-a năzui spre acest ideal, conștiința că există condiții pentru atingerea acestui ideal și, mai exact, că depinde de noi ca să existe aceste condiții, și că avem datoria să creăm noi înșine aceste condiții, ne apropie, cred eu, de o înțelegere mai complexă și, dacă vreiți, mai umană a noțiunii de fericire. Nu-mi închipui că trăind în rai am fi mai fericiți decît acum. Dar nici nu-mi închipui că avem dreptul în socialism, și mai ales în socialism, să neglijăm vreuna, oricît de infimă ar fi ea, din condițiile care pot să-l apropie pe om de idealul unei vieți demne. Și o viață demnă presupune și bunăstarea, și siguranța verticalei coloanei vertebrale, și dreptul la dialog și la opțiune, și siguranța zilei de mîine, și convingerea că democrația ne cuprinde pe toți, deopotrivă, nu numai pe cei care trebuie să o slujească și să accepte rigorile ei. Într-un context social-politic în care principiul suprem îl constituie verticalitatea condiției umane accesul la fericire este o realitate. Dar văd că fac ce fac și iar mă-ntorc la dreptul de-a opta, de-a avea opinii, fie ele chiar și-ale unui alegător.

— În fond, sinceri să fim, acesta era chiar interviul. Vă mulțumim.

Un bun al tuturor: viitorul

Sub zodia civilizației
socialiste

● Proiectul de Directive ale Congresului XIII în dezbateră populară ●

Omul viitorului — al cărui profil l-am schițat anterior — nu poate fi desprins de principiul fundamental, care-i va determina și orienta toate acțiunile: înnoirea permanentă, pe întreg parcursul vieții sale, a tuturor cunoștințelor și competențelor. Dobândite, necontenita schimbare și largire a orizontului său de pătrundere și înțelegere a legilor și tainelor care stăpinesc universul, inclusiv propria sa ființă și existență. În înnoirea accelerată și neostoită a vieții omului, a societății omenesti moderne, nu trebuie, în nici un caz, să fie considerată ca o trudă și un sacrificiu, plătite de miliarde de oameni, în contul unei hachite a „omului cosmic”, dornic de aventuri și senzații tari ci, dimpotrivă, ca o necesitate logică, specifică evoluției sale ascendente spre perfecțiune, spre ridicare continuă de la starea înrobitoare a înspăimântatului „om primitiv”, la libertatea conștientă și deplină, la forța eficientă de acțiuni curajoasă a „omului demiurg” care, echilibrându-și activitatea cu natura, poate să-și atingă cele mai avizate și nobile țeluri de viață și omenie. Desprinsă de acest marș, am putea spune, triumfal și în același timp cumplit de greu al omenirii de astăzi și, mai ales al celeia de mâine și de poimâine, viața unui om-creator ar deveni cumplit de tristă și de săracă — un adevărat opaiț amar și de pîlpînd fără sens sub razele unui splendid și strălucitor soare de primăvară.

Măsura reală a forței umane și a acțiunilor omului o pot da numai și numai rezultatele muncii, eficacitatea cu care omul contribuie efectiv la binele general al națiunii în care el a fost înrădăcinat. Căci, se știe bine, națiunile lumii, astăzi mai mult ca

oricînd, iar miine mult mai dur decît astăzi, se găsesc angajate într-o veritabilă și imens de complexă competiție a valorilor, într-o crinencă bălăie pentru întietate, nou și eficientă. Fără îndoială că cea mai crinencă înclăstare și confruntare din istorie se desfășoară acum, pe întregul glob, între capacitățile naționale de creație, dar mai ales pe frontul creației științifice și tehnologice — motorul propulsor, de neînlocuit, care împinge înainte economiile naționale, lărgind neîncetat orizontul cuprinderii omenesti și furnizînd oamenilor mijloace tot mai noi și mai eficiente

Vorbînd de la înalta tribună a celei de a 40-a aniversări a istoricului act de la 23 August 1944, conducătorul mult stimat și iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta cu claritate că obiectivul fundamental al programului nostru de dezvoltare națională, pînă în anul 2000, îl constituie „o accentuare și mai puternică a laturilor calitative ale activității în toate domeniile vieții economice și sociale, o creștere mai puternică a productivității muncii, îndeosebi prin intensificarea procesului de electrificare, automatizare și robotizare a tuturor sec-

partener egal și competent în competiția mondială de valori, în schimbul internațional de bunuri materiale și spirituale. Aceasta este dealtfel și singura cale spre obținerea competenței tehnologice naționale, reale, întrucît nimeni și nicăieri nu-ți oferă competența științifică sau tehnologică, ea trebuie cucerită, neapărat, prin forțe proprii.

Într-o lume frămîntată și în care se produc, zilnic, zeci de mii de descoperiri și invenții, în care asistăm la introducerea calculatoarelor electronice și optoelectronice, a căror putere de calcul și acțiune, inteligentă, este, practic, fără limite, în care informația științifică și tehnologică a devenit mai scumpă decît platina și aurul, forța noastră națională de înnoire științifică și tehnologică, cu un recunoscut nivel internațional de competență și cu o capacitate inepuizabilă de înnoire, coordonată cu înaltă autoritate de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în fruntea căruia se găsește tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, reputat om de știință al lumii contemporane, este acum mobilizată plenar și pregătită pentru a-și împlini la vreme și cu cinste înaltele meniri ce i-au fost încredințate de partid și de popor.

Creația științifică și tehnologică, integrată firesc și la timp în procesele complexe ale producției de bunuri materiale și spirituale, ale înnoirilor economico-sociale, minuită cu pricepere de omul viitorului — pregătit multilateral, bine și continuu informat și neștiind ce-i tează de necunoscut — devine astfel forța națională principală de dezvoltare, singura capabilă să închidă robinetele pierderilor de venit național și să deschidă larg porțile spre înălțimile unui înalt prestigiu internațional, spre o cooperare echitabilă cu orice națiune de pe glob.

Viața unui om de știință, a unui inventator sau a oricărui creator român în știință și tehnologie, ca de altfel în orice domeniu, ruptă de acest clocot național uriaș și plin de măreție, devine, cum ziceam mai înainte, un opaiț amar, pîlpînd în mod jalnic a stingere, sub razele orbitoare ale unui soare de primăvară — firească primăvară a împlinirilor noastre românești.

Prof. univ. dr. ION MĂNZATU

În spiritul și litera Directivelor:

Creația științifică și tehnologică

pentru construcția civilizației de mâine.

Dar măsura reală a forței de acțiune și a activității generale ale unei națiuni moderne se determină, în primul rînd, prin ceea ce ea a realizat istoric, în evoluția sa spre împlinirea de libertate, de civilizație, de înflorire spirituală și materială, iar în al doilea rînd prin platforma-programatică a dezvoltărilor sale viitoare, în consens atît cu cele mai înalte și nobile idealuri proprii, cit și în deplin acord cu cele mai ridicate cote de progres la care poate aspira omenirea contemporană. O asemenea platformă-programatică este astăzi dezbătută și întregită de către poporul român, de către întreaga noastră națiune, în pragul marelui eveniment politic al acestui sfîrșit de an — al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român. În această platformă-program, în proiectul de Directive ce se va supune spre aprobare Congresului, un loc de importanță capitală îl ocupă creația științifică și tehnologică românească, chemată, mai mult ca oricînd pînă acum, să joace un rol esențial în dezvoltarea economică și socială a României socialiste, atît pînă la sfîrșitul acestui mileniu cit și, firește, în secolele care vin.

toarelor de activitate, a introducerii în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne”. Proînd această teză strălucită, proiectul de Directive stabilește, cu semnificație de principiu, rolul concret ce revine creației științifice și tehnologice românești, atît pînă la sfîrșitul mileniului cit și dincolo de acest orizont: „În această perioadă activitatea de cercetare științifică va cunoaște o dezvoltare puternică, avînd un rol fundamental în asigurarea progresului economic și social, multilateral al țării, în perfecționarea bazei tehnico-materiale, a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei, în valorificarea superioară a bogățiilor naționale și realizarea de noi surse de materii prime, materiale și energie, în obținerea de noi descoperiri științifice”.

Este limpede, așadar, deosebit de limpede că progresul multilateral al României socialiste este conceput a se realiza, înainte de toate, prin utilizarea, cu prioritate și pe toate planurile, a creației științifice și tehnologice proprii, materializată în descoperiri științifice și în invenții românești de certă valoare. Este un principiu la care subscriem din toată inima, întrucît numai astfel va putea țara noastră să atingă statutul firesc de

Viața într-un flacon

Miezul iernii, 1952

Pentru cine trece în goana mașinii pe drumul național Iași-Pășcani și zărește, cam pe la kilometrul 8, o uriașă întreprindere, e greu să-și dea seama că acolo, în mulțimea de pavilioane, se produc, de fapt, mici tablete colorate, sticlute cu prafuri albe și fine ca zahărul vaniliei ori tuburi longiline, moi la pipăit. După construcția imensă, mai degrabă și-ar putea închipuși că acolo se zămislesc cine știe ce monștri tehnici decît aceste gingașe jucărele care sînt medicamentele. Totuși, pe o întindere de 30 ha, în satul numit Valea Lupului, cei mai competenți specialiști în chimie, biologie, inginerie chimică și mecanică se străduiesc să producă remediul tîmăduitor după care aleargă această lume bolnavă, bolnavă, bolnavă. Prin operații delicate, greu de priceput pentru mintea noastră normală, aici iau naștere medicamentele pe care unii le consideră un panaceu, alții un drog iar cei mai mulți, un rău necesar. Impunătoare construcție din laboratoarele căreia ies minusculele produse care pot fi înghițite cit ai zice pește este o uzină în toată regula și se numește Întreprinderea de antibiotice Iași.

Istoria întreprinderii coboară în urmă cu treizeci de ani, mai precis în iarna anului 1922, cînd s-au deschis lucrările santierului și s-a pus prima piatră la temeliea viitoare construcții. Timp de trei ani s-a lucrat intens la acest edificiu impunător, pentru că la 11 decembrie 1925 să se obțină prima sarjă de penicilină românească. Inaugurarea întreprinderii n-a fost decît o etapă, căci pavilionului dat în folosință în iarna lui 1925, cum se vede s-a lucrat la rece, așadar, primului pavilion i-a urmat un al doilea, în 1927, an în care a început și amenajarea sectorului de fabricație a produselor galenice. Extinderea a continuat o dată cu intrarea în funcțiune a altor două pavilioane, în 1928, unul pentru fabricarea biostimulatorilor, altul pentru fabricarea antibioticelor prin semisintează. Imaginea definitivă a întreprinderii s-a conturat abia în 1973—1974, cînd au fost date în funcțiune noi instalații: un pavilion de fabricarea lizinei, unul pentru fabricarea substanțelor active din extracte de plante, unul de fabricare a tetraciclinei și nistatinel, în fine, altul pentru condiționări sterile. După aproape douăzeci de ani, întreprinderea arată complet schimbată la față,

după cerințele la zi ale tehnicii. Proiectat pentru patru produse (penicilină, streptomycină, aureomicină și vitamina B12) uriașul complex de la Valea Lupului produce azi 140 de sortimente, dintre care 80% antibiotice.

O generație care se salută zilnic

Cei 2630 de oameni care alcătuiesc personalul muncitor al întreprinderii, căroră trebuie să le mai adăugăm pe cei 300 din personalul TESA, lucrează împreună cam de la înființarea unității. Cu excepțiile de rigoare, desigur. De foarte mulți ani, ei intră și ies împreună pe aceeași porți, schimbă mereu opinii despre viață și despre producție și se salută zilnic, cu gesturi bucurtoase de recunoștere, oarecum mîndri că începuturile industriei de medicamente de la Iași se leagă de destinul lor. Cea mai încântată de felul cum se muncesc aici este maeștrul Emilia Bența, secretara Comitetului de partid al întreprinderii. Este imbușurător elanul cu care vorbește despre oameni, îmi place să cred că are aceleași cuvinte de laudă și în ședințe. Reclama trebuie să supraviețuiască în orice împrejurare. „Oamenii sînt minunați, sintem un colectiv unit, doar lucrăm împreună, de-atîția ani. Probabil că de-aici vor ieși la pensie. De-a lungul anilor au fost puține fluctuații, exigențele sînt mari, nu ne putem permite să încadrăm muncitorii toată ziua, bună ziua”. Solidaritatea este demnă de stimă, nimic de zis, o întreprindere nu trebuie să fie un peron. Dar ce se va întîmpla cînd această generație va părăsi locurile de muncă, un colectiv unit nu se creează de azi pe mâine. Nedumerirea mea este repede contrară de conlocutor. Ei, da, asta e o problemă, conducerea întreprinderii s-a gîndit la acest lucru. Personalul s-a înnoit totuși dar discret, fără să afecteze omogenitatea, au fost încadrăți treptat oameni bine pregătiți. Schimbările s-au făcut lent, nu în pripă, au existat și niște teste la încadrare, pentru a nu se ivi surprize pe parcurs. Dacă nu se poate vorbi de un colectiv tînar, asta nu înseamnă că în întreprindere lucrează numai bătrîni. Media de vîrstă este de 35 de ani, ceea ce, să recunoaștem, nu e deloc îngrijorător.

Oameni și șoareci

La întreprinderea de medicamente Iași munca nu e deloc simplă. Cum se știe, lucrurile mici pretind întotdeauna un efort și o atenție imense. Pînă să fie

aranjate în sticlute și flacoane, medicamentele trec prin lungi și complicate procese, așa cum școala are nevoie de timp îndelungat pentru a se prefăce în nisip. Fabricarea medicamentelor e o chestiune delicată, înții de toate fiindcă procesul de producție pretinde o gamă foarte largă a disciplinelor tehnice și biologice. Numeroase categorii profesionale, varii utilaje și instalații, o sporită exigență profesională sînt trăsăturile industriei de medicamente. Interdisciplinaritatea nu e aici o vorbă goală, e chiar o condiție fără de care, ca să zic așa, nu se poate. Detalii mai amănunțite află de la specialiștii. Inginerul chimist Minodor Cojocaru, șeful secției semisinteze, inginerul Ion Moldoveanu, șeful atelierului extracte vegetale, și inginerul Filip Dogaru, șeful secției a II-a streptomycină, sînt interlocutori de nădejde de la care putem afla multe și utile lucruri. În fond, obținerea antibioticelor înseamnă o valorificare chimică a biologiei. E nevoie de scindare chimică, de teste biologice de determinare a gradului microbian, de sinteze complicate care aduc culturile biologice la structura dorită. „Aici nu există diferențe, nu pot exista mai multe calități, ca la ciorapi”, zice cu malicie Minodor Cojocaru.

Complicat, foarte complicat! Mai ales în biosintează, unde fiecare sarjă seamănă cu un pacient. Operațiile sînt diverse, căci apar multe diferențe, e și firesc, în definiție acolo sînt o mulțime de ființe vii care se comportă diferit. Pînă a obține produsul finit e nevoie de o corecție chimică deloc simplă. Medicamentele trebuie să aibă niște caracteristici finale care nu admit variații, nu sînt ca biscuiții, plus, minus 30 de grame. Ele trebuie să aibă o puritate chimică, una microbiologică și să reziste la niște teste farmacodinamice exacte. Un produs mai trebuie să treacă prin ceea ce specialiștii numesc termostazie: timp de paisprezece zile e ținut sub control și, dacă nici o eprubetă n-a fost infestată, el capătă certificatul. Urmează apoi testele pe biobază. Vin la rînd iepurii, șoarecii și pisicile care, într-un chin înfrînt, suportă experimentul. Animalele trebuie să-l ajute pe om. Dar lungul drum al medicamentului nu se oprește aici. Are loc verificarea medicamentului după farmacopeele standard: cea americană și cea britanică. Dacă a trecut și acest hop, întreprinderea răsufală ușurată, zîmbește și-i dă drumul medicamentului pe piață. Un fel de a ura oamenilor multă sănătate.

RADU G. ȚEPOSU

O lucrare de mare folos

Apărută la Editura Militară, cartea lui Ion Coman și a lui Emil Burbulea, **Coordonate umane ale apărării naționale**, își propune să traseze modul în care sînt concepute și soluționate problemele apărării naționale, cursul înnoirilor, fără precedent, promovate de epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Întreaga lucrare constituie omagiu pe care, în anul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și al Congresului al XIII-lea, îl aduce armata tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Instrumentele conducerii în activitatea militară curentă, în condițiile societății noastre socialiste, ale eticii și echității, ale educației în spirit revoluționar, au suferit în ultimii douăzeci de ani numeroase amendamente de conținut, în acord cu însăși menirea armatei ca braț înarmat al poporului, participantă activă la fărîmarea edificiului socialist, cu obiectivele ce se urmăresc, cu finalități sociale bine definite.

Preocupîndu-se de instrumentele conducerii, autorilor le-a fost reținută atenția de efectele folosirii lor în formarea la cadre a unor alese trăsături de caracter, așa cum sînt integritatea morală, fermitatea, pasiunea pentru cunoaștere și adevăr, cinstea și demnitatea, spiritul de omenie și capacitate de umanizare în mediul în care trăiesc.

Instrumentele acțiunii, privite ca produse, creații umane, sînt supuse prefacerilor în consens cu celelalte achiziții făcute de comandanți în conducerea trupelor. Activitatea militară este tratată pe întreg parcursul cărții în dependență de cea politică, sînt reliefate meritele organizației U.T.C. în formarea și educarea tinerilor soldați, înainte de stagiul și în timpul stagiului. În partea a treia, studiul este extins, se plasează în zona de maximă cuprindere a ansamblului forțelor luptătoare pregătite să îndeplinească în orice moment ordinele patriei, ale comandantului suprem.

Analizînd toate fenomenele descrise în relații de causalitate și condiționare, punînd la dispoziția cititorilor citeva din marile realizări obținute de armată în ultimele două decenii, cartea este de un real folos.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Niciodată toamna nu fu mai bogată

● Adevărul e și-n strugure ! ● Regina Xenia e așteptată și în Obor ● Viile din eprubetă ●

**Institutul de cercetări pentru
viticultură și vinificație
Valea Călugărească**

**Despre vin și despre
stelele nerăsărite**

Ei sînt o lume, fără îndoială. Despre facerea unui soi nou de struguri sau despre o „clonă” ar putea vorbi cit e ziua de lungă, pînă ne prinde seara, dar dincolo de vocabularul tehnic specializat, care parcă de la un moment dat începe a fi un spectacol în sine, înțelegem că, reintrînd în tiparele limbajului comun, se poate spune în primul rînd că ei aparțin acelei categorii de oameni care-și iubesc atât de mult meseria încît, dincolo de ceea ce știe fiecare că e munca lui propriu-zisă, ei au împreună, cu toții, meseria de a face ca lumea să înainteze, să progreseze. Și afirmăm aceasta nu mi se pare deloc hazardată. Doar munca lor de cercetare științifică înseamnă, ca orice muncă de cercetare științifică, explorarea unui spațiu în care se află încă stele nedescoperite și aducerea lor într-atît de aproape încît să lumineze viața. Și mai degrabă, să recunoaștem, cînd bem un pahar de vin întimplător bun, habar nu prea avem cîtă muncă și griji au intrat în facerea lui. Nu întimplător, poate, ci chiar din motivul destul de simplu că pentru a fi înțeles și a prinde rădăcini este nevoie uneori ca adevărul să fie prezentat într-o formă care să nu excludă exagerarea lui, un cunoscut viticultor s-a hotărît la un moment dat să facă afirmația că efortul de a pune pe picioare și a face să producă întinsele vii ale Burzundiei nu ar fi fost deloc mai preios decît acela prin care s-au înălțat catedralele Franței. Un simbure de adevăr trebuie să fie în această afirmație și ajunge și atît ca să ne putem apropia cu înțelegeră de munca specialiștilor de la Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație din Valea Călugărească. Ne aflăm aici, de fapt, într-o latură a uriașei podgorii Dealul Mare, întinsă din nordul Ploieștilor pînă spre Buzău, în toată regiunea colinară și cuprinzînd, ca nume cu faimă de mult consolidată, Valea Călugărească, Urlați, Ceptura, Breaza, Greceanca, Pietroasa. În afară de Pietroasa, aceasta făcînd excepție cu vinurile ei aromate între care mai reprezentativ e Tămioasa românească, podgoria Dealul Mare este specializată în vinuri roșii de calitate superioară, soiurile mai importante fiind Cabernet-Sauvignon și Merlot iar în areale mai mici Fetească neagră și Pinot noir. De la directorul tehnic, Viorel Popa, aflăm însă că munca specialiștilor de aici nu are în vedere numai Valea Călugărească sau numai

podgoria Dealul Mare. Institutul, înființat în urmă cu 16 ani, pe locul unei mai vechi stațiuni de cercetare, are statut republican și coordonează activitatea unui număr de 10 stațiuni de cercetare din principalele zone viticole ale țării. Filialele lui se află la Murfatlar, Iași, Odobesti, Greaca, Bujoru, Ștefănești, Drăgășani, Blaj, Miniș. Și asta înseamnă că la Valea Călugărească se află, de fapt, capitala românească a cercetării în domeniul viticulturii. Iar planurile de perspectivă ale agriculturii noastre, concretizate în proiectul Directivelor Congresului al XIII-lea, în sarcinile înfăptuirii unei noi revoluții agrare, orientează acțiunea specialiștilor din domeniul cercetării în direcții deosebit de importante pentru progresul general al acestui sector economic. O serie de eforturi pleacă de la realitatea că soiul este un mijloc de producție și în această privință, spune inginerul Viorel Popa, sînt multe de făcut. Ameliorarea sortimentală, bunăoară, se desfășoară fie printr-un proces de selecție în cadrul soiurilor existente, prin alegerea exemplarelor de elită și obținerea așa-numitelor „clone” și omologarea lor, fie prin producerea unor soiuri noi, superioare cantitativ și calitativ ori prin rezistența la boli și la condiții neprielnice de climă. Astfel de încercări se fac, de bună seamă, în toată lumea și institutul de la Valea Călugărească, fie prin cooperare directă cu alte institute de acest fel, fie prin Oficiul internațional al viei și vinului, participă activ la schimbul de informații. Un exemplu la îndemînă fiind chiar călătoria de studii, pe durata unei săptămîni, pe care directorul institutului, dr. inginer Leonida Mihailescu, o întreprinde acum în Franța. La rîndul său, directorul adjunct științific, Mihai Macici, aflîndu-se chiar în această zi la București, unde împreună cu forurile ierarhice ale institutului are a stabili, așa cum se procedează periodic, detaliile ale coordonării pe plan național a muncii de cercetare în domeniul viticulturii. Și rămîne, astfel, datorită inginerului Viorel Popa a ne spune despre colegii săi de la Valea Călugărească sau din toată țara, că au izbutit, pînă acum, să omologheze 62 de „clone” și de soiuri noi, printre care soiurile Greaca, obținute bineînțeles chiar la Greaca, Dobrogea, de la Murfatlar sau Victoria de la Drăgășani, Brumăriu de la Blaj, Sarba și Alidor de la Iași. Institutul, al cărui sector de cercetare este organizat pe trei laboratoare mari, de genetică, ameliorare și înmulțirea viei-de-vie, al doilea laborator fiind de tehnologie iar al treilea de vinificație, contează pe competența a 55 de specialiști cu studii superioare, cărora li se mai adaugă tot eam pe-atîtea cadre cu studii medii și cîștîr ar fi să amintim că la rezultatele acestora pun umărul, cît se poate, și cei din sectorul de producție, de la cele trei ferme viticole, de la stația de vinificație sau de la ferma-penineră, pentru că prin munca tuturor, deopotrivă, se poate spune că institutul se sustine, bănește, prin contractele pe care le încheie cu beneficiarilor. Iar acesta e un adevăr care, nu-i așa?, nu are de ce să stea în vin.

DUMITRU ELIADE

**Stațiunea de cercetare și
producție vitivinicolă Greaca**

**Căutînd un strugure
perfect**

...A rugînit frunza din vii / și rîndunelele au plecat, / Pustii sînt codrii și cîmpii, / pustii sînt horele în sat... Furați de vraja toamnei, ne pomînim cîntînd așa, deodată, într-un terțet cam fals dar din toată inima, în timp ce mașina alergă nebună, tîind de-a curmezișul nesfîrșita cîmpie a Burnasului. De la Vidra ne-a trebuit mai puțin de o jumătate de oră de mers și iată-ne la Greaca, în Stațiunea de cercetare și producție vitivinicolă care a adus faimă podgoriei de pe terasele naturale ale marelui lac de odinioară.

Lacul, cîndva un paradis al peștilor și păsărilor, întins pe aproape zece mii de hectare — ne spune nostalgic cercetătorul Ioan Boian, secretarul științific al stațiunii — a rămas doar în amintirea oamenilor. A fost desecat și, în locul lui, se întînd acum bogate lanuri de porumb, iar pe cele trei terase, dispuse ca într-un uriaș amfiteatru, se află 766 ha vie, laboratoarele, cîmpurile experimentale și toate acareturile stațiunii. Este locul unde șaptezeci de cercetători, ingineri, economiști și alți specialiști trudesc cu sirg și pasiune întru căutarea unui strugure perfect... Perfect este un fel de a zice, pentru că, se știe, în această lume relativă, nimeni și nimic încă n-a atins perfecțiunea absolută.

Greaca, cu alte cuvînte, e singura stațiune din țară al cărei detașament de cercetători se preocupă anume de ameliorarea și producerea celor mai delicioși struguri de masă. Cercetările ce se efectuează aici vizează îndeosebi crearea de noi soiuri de elită și asigurarea întregului necesar de material săditor cu calități superioare, elaborarea de tehnologii atît pentru soiurile clasice cît și pentru cele nou create, rezolvarea tuturor problemelor de genetică și agrotehnică specifice culturii viei de vie pentru struguri de masă.

O dată definit profilul preocupărilor, discuția cu oamenii de bază ai stațiunii se încheagă neașteptat de repede. Inginera Olga Ghiță, directoarea stațiunii, o femeie cu fața bronzată și cu ochii precum cerul de april, ne-a cucerit imediat nu atît prin tinerețea-i surprinzătoare, cît mai ales prin simplitatea nedismulată, prin temeinicia cunoștințelor sale. De fel din dulcele tîrg al Ieșilor, moldoveancă

deci, ea a absolvit Facultatea de horticultură din București și din 1981 se află în fruntea stațiunii. Și dacă, împreună cu secretarul științific Boian, coordonează nemijlocit mai cu seamă compartimentul cercetării, omul direct răspunzător de problemele producției rămîne, am înțeles, inginerul șef Costache Anastasie, tot moldovean de baștină, venit aici, la Greaca, încă din '61, cînd a luat ființă stațiunea și s-a înrolat la treabă. Lor li se adaugă, cu o dată mai recentă, Floarea Băicoianu, secretara organizației de partid.

— Spuneți-ne, tovarășă directoare, dacă în cercetările sale colectivul acesta tinde să descopere, cumva, vreun soi de strugure cît mai apropiat de perfecțiune? Un soi de strugure perfect...

— Numai unul credeți?! În ultimii doi ani, noi am omologat cinci creații! Două clone — Afuzali 14 GR și Italia 25 — precum și trei soiuri noi: Xenia, Tamina și 1/120/63, cărui încă nu i-am dat un nume. Clonele sau hibridii selecționați din plantațiile de elită ale stațiunii, ca și noile soiuri create sînt rodul a nu mai puțin de cincisprezece ani de trudă, de neobosite căutări ale întregului colectiv de ameliorare și se deosebesc de restul plantației viticole pure prin mare productivitate, rezistență la boli și intemperii, aspect comercial, procent ridicat de vitamine și zaharuri. Soiul Xenia, o adevărată perlă a viticulturii noastre, este creat de curînd de colectivul de cercetători condus de dr. ing. Grigore Gorodea și provine din încrucișarea soiurilor clasice Muscat de Hamburg și Bican. E un soi tardiv, productiv, foarte frumos colorat în galben-auriu, cu aromă fină de Muscat. Se distinge prin capacitate de rezistență deosebită, în sensul că poate fi păstrat peste iarnă, pînă la sfîrșitul lunii aprilie, ceea ce înseamnă o lungă durată de consum în stare proaspătă; este deosebit de productiv.

— Aș vrea să adaug, dacă-mi e permis — intră în vorbă cercetătorul Ioan Boian — că această Xenia este astăzi regina, încă necoronată, a tuturor soiurilor de struguri de masă. Spre deosebire de ea, soiul Tamina, realizat de același colectiv de cercetători, are culoarea neagră-vio-lacee, în rest prezintă caracteristici identice. Soiul 1/120/63, cărui încă nu i-am găsit numele potrivit, este cea mai recentă creație a noastră. E un strugure numai pentru vinuri semiaromate, cu o productivitate ce depășește constant, în fiecare an, soiurile mator de Muscat Otonel și Tămioasă românească.

— Ați participat cu ele la vreun concurs?

— Tocmai asta-i! se aprinde puțin directoarea. La Expoziția internațională de horticultură de la Erfurt, ale cărei porți s-au închis recent, n-am putut participa cu cinci soiuri de-ale noastre, noi. Nu se copperseră încă. Totuși, Stațiunea Greaca a primit două medalii de aur pentru clona Hamburg 424 și pentru soiul Chass-las d'orée. La anul, sperăm la mai mult.

— Iar noi, consumatorii, sperăm să găsim mai frecvent acești excelenți struguri în magazine și piețe din Capitală, pe mesele noastre.

„Universul fără margini e în degetul lui mic“

Inteligența românească
in acțiune

● Autor al unor preparate cu eficiență în combaterea reumatismului ● Inlocuirea sistemului bielă-manivelă ●

Parcă am fi aievea, într-un paradis, și secretarul științific încă n-a obosit tot vorbind de performanțele viticultorilor grecani. Ni se atrage atenția să știm însă cu luare aminte, prin cimpul comparativ. Iată aici superbul soi Greaca, nu demult omologat, soi de mare productivitate, cu bobul mare, auriu, care dă până la 20 de tone struguri la hectar! Dincoace, tot pe zece rinduri, e Busuioaca de Bobotin, un străvechi soi românesc preferat, zice-se, chiar de Ștefan cel Mare, domnul Moldovei; alături, răsfățata Xenia și Tanina, cu boaba mare ca pruna și care merită, într-adevăr, cele mai elogioase aprecieri, apoi: Carola, primul soi omologat oficial în România, Elita G2, Cardinal, Muscat d'Adda, Carignan, Hamburg, Afuz Alli, Perla Osaba, Coarna neagră, Tămioasa românească, Mascat Ottonel etc., etc. Peste tot, strugurii cit purcelul strălucesc în soarele blind al după-amiezii. Și-i atita limpezime și culoare în ciorchini încărcați de arome și dulceață, încât pentru moment ai iluzia bizară că, de bucurie, Bachus însuși s-ar fi îmbătat și i-ar fi plins cu lacrimi mari de chihlimbar...

Dar nu ne lăsăm prea mult ispitiți de zeu, pentru că mai avem de trecut și pe la ferma 3. Și aici, ca și la celelalte șase ferme, culesul e în toa, iar inginerul Cornel Dicu, fermierul, nu mai are o clipă de astimpăr. De dimineața până seara țirziu se află în mijlocul culegătorilor, acolo unde munca e mai grea, unde datoria i-o cere. Am dat până la urmă de el și ne-a spus că i-au venit în sprijin, la grăbirea recoltatului, studenții ai Facultății de metalurgie din București, elevii de la Liceul agroindustrial Hotarele, mi-

litari și școlari din sat. Ne-a rugat să nu-i cerem cumva nume, intrucit toți culegătorii, iată, sint vrednici de laudă și stimă și ar fi nedrept să-i remarcă doar pe ceiți. L-a pus, în schimb, repede, pe economistul Valeriu Dinu să ne facă o socoteală: de pe o sută treizeci de hectare de vie, cit are ferma, s-au recoltat în medie 18 tone de struguri la hectar; zilnic livrează I.L.F.-ului Berceni 35 de tone struguri de cea mai bună calitate. Am vrut să-i intrigăm și pe ei cu întrebarea noastră ponceșă și șugubeață: dacă... cumva au găsit sau nu un strugure perfect?... Au zimbit mai întâi cu circumspecție, apoi au răspuns, aproape invariabil, că strugurii lor sint cei mai buni struguri din lume, că viurile produse la Greaca erau din vremuri străvechi vestite, preferate de însuși Mihai Vodă Viteazul, și oricât am căuta noi, struguri mai frumoși, mai dulci și mai aromați nu vom afla...

Ambițioși și încrezători în forțele lor sint cercetătorii și viticultorii din Greaca! Insuficiența de prevederile Proiectului de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului, de îndemnul și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru făcute aici în două rânduri, el sint hotărâți să-și sporească și mai mult eforturile. În cadrul programului de valorificare complexă a teraselor naturale ale fostului Iac Greaca, așa cum ne-a mărturisit directoarea Olga Ghiță, se vor extinde plantațiile viticole pe aproape încă o mie de hectare, vor fi înființate plantații în exclusivitate cu soiuri noi, autohtone. În paralel, se vor intensifica preocupările pentru crearea de noi soiuri de struguri de masă și de stafide, pentru elaborarea de tehnologii cit mai perfecționare, specifice fiecărui soi și fiecărei zone pedoclimaterice în parte.

...La Greaca, culesul și cercetările continuă sub inaperiul celei mai frumoase rapsozii.

MIHAI STANESCU

Supunem atenției

Motorul mecanicului Aurel Oprea, o posibilă premieră mondială

Aurel Oprea, mecanic auto la ICSITEM București, este autorul unui număr de 11 brevete și 12 certificate de inventator, din care 13 introduse în producție. Ultima sa invenție, brevetată și ea, se referă la un motor sui-generis, o posibilă premieră mondială, dat fiind faptul că din schema angrenajului sint excluse două piese clasice: sistemul bielă-manivelă și arborele cotit.

În ce constă „găselnița“ inventatorului român? Prin înlocuirea bătrânului sistem clasic bielă-manivelă cu mecanismul imaginat de Aurel Oprea, crește spectaculos randamentul de transformare a mișcării de rotație a pistoanelor în mișcarea de rotație. Implantând noul mecanism articulat axial, anatomia motorului suferă schimbări, dar în sens favorabil, și anume dispar arborele cotit și capetele de bielă. În plus, este anulată acea nedorită componentă de ușoară mișcare laterală a pistoanelor ce duce la fenomenele nocive de pompaj asupra uleiului de pe cilindri și scăpare a gazelor din camera de ardere. Dar marelă câștig al invenției este reducerea consumului de combustibil cu circa 40%. Iată și explicația: la motoarele clasice, ra-

portul dintre cursa pistonului și raza arborelui cotit este de 2:1, cifre ireversibil încorsetate. La noul motor, acest raport dintre cursa pistonului și raza rotorului fulant al axului motor devine 1:1. Iată, deci de unde provine cea benefică înjumătățire a cantității de carburant consumat. Ne aflăm în fața unei premiere mondiale ce poate revoluționa lumea motoarelor. E adevărat, și alți inventatori în lume au forat în această zonă promițătoare a soluțiilor cinematice cu discuri înclinate, dar motoarele lor s-au dovedit până la urmă lipsite de fiabilitate. Spre deosebire de toți aceștia, mecanicul Aurel Oprea și-a probat invenția prin îndelungate experimente de laborator. Mai întâi, el a construit un motor monocilindric ce a funcționat bine aproximativ 200 ore la ICSITEM și 4 ore pe standul de probă de la INMT. După alți doi ani, a construit un motor în patru timpi cu patru cilindri de 1200 cm³ și 54 CP, echipat cu un mecanism axial, brevetat și el, de fapt un motor de Dacia 1300 modificat după o idee originală. Conducerea INMT a înțeles perspectiva soluției propuse și a susținut realizarea motorului. La început și ICSITEM-ul i-a acordat sprijin, dar, începând cu iunie 1984, din

rațiuni de reorganizare internă a producției, conducerea institutului a dispus dărîmarea micului laborator improvizat în care se efectuau experimentările. Și asta tocmai în clipa în care Aurel Oprea pornise acest nou tip de motor, executat după ideea brevetată, motor ce-și trecuse cu bine primele probe, urmînd să fie rodat în vederea examenului de la INMT. La ora actuală, piesa se găsește adăpostită într-un spațiu de imprumut unde autorul este lipsit de orice posibilități pentru reglarea și testarea motorului pe bancul de probă. În această situație, Aurel Oprea este pe bună dreptate amărît și deznădăjduit. Invenția lui, pentru care a cheltuit sute de zile și nopți albe, a căzut într-un con de umbră exact în clipa în care era gata să-și demonstreze performanțele și viabilitatea. Autorul nu face procese de intenție nimănui, nu acuză pe nimeni, ci doar reclamă condiții de lucru corespunzătoare, un spațiu de 14 metri pătrați și un contract de cercetare care să-i permită să rodeze mecanismul în vederea probelor finale. Iar aceasta cu atît mai mult cu cit invenția reprezintă însumarea unui travaliu de peste 35 de ani.

Este momentul ca forurile de decizie să-și spună cuvîntul. Nimeni nu are dreptul să scoată din competiție sau să promoveze o invenție înainte ca aceasta să fie supusă probelor de laborator. În cazul de față, e de-ajuns să calculăm cîtă petrololărie s-ar economisi prin reducerea consumului de combustibil și cite piese pretențioase s-ar putea executa prin reducerea greutateii motoarelor cu 20% pentru a avea o idee despre importanța virtuală a mecanismului imaginat de Aurel Oprea.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Profil științific

Virgil Torjescu

Talentul apare te miri unde, este jocul orb și obscur al genetiicii, dar cel mai adesea el reprezintă o moștenire recepționată direct prin filiația parentală. Istoria științei, culturii, civilizației oferă numeroase exemple de acest fel. Așa s-a întâmplat și cu familia Torjescu din Drobeta Turnu-Severin în care tatăl și fiul au îmbrățișat aceeași nobilă pasiune: crearea de medicamente originale. O profesiune ce presupune, între altele, o predispoziție specială pentru cercetarea și descifrarea patențelor naturii.

Despre tînărul Alexandru Torjescu am vorbit pe larg în precedentele noastre articole. De data aceasta vă propunem o fișă biografică și profesională consacrată farmacistului Virgil Torjescu, autor al unor preparate cu eficiență dovedită în combaterea reumatismului, afecțiunilor cardio-vasculare, litiazii renale etc., medicamente de negăsit în farmaciile din țară, deoarece, din păcate, pînă la ora actuală, ele nu sint fabricate decît în cadrul unui laborator de microproducție.

Virgil Torjescu s-a născut la Drobeta Turnu-Severin, a absolvit Facultatea de medicină și farmacie din București și și-a luat doctoratul în chimie generală (I.M.F. București), și în științe toxicologice (I.M.F. Cluj). Este specialist cu examen în chimie clinică și membru activ al Societății franceze de biologie clinică. A semnat peste o sută de lucrări științifice, multe traduse în U.R.S.S. și Franța, acordînd o atenție specială bolilor hepatice acute și cronice. În prezent, pensio-

nar, este președintele secției de fitoterapie a filialei U.S.S.M. Mehedinți.

În calitate de creator de medicamente, Virgil Torjescu și-a concentrat atenția, mai devreme decît alții, către farmacia naturii, intuind atît importanța acesteia cit și pericolul drogurilor de sinteză. S-a ocupat intens cu depistarea și cartarea plantelor medicinale, elaborînd în acest sens o lucrare de 200 de pagini, „Plantele medicinale din județul Mehedinți“. În rîndurile ce urmează vom prezenta pe scurt citeva din medicamentele sale cele mai cunoscute, toate trecute cu succes prin examenul sever al Institutului de stat pentru controlul medicamentului și cercetare farmaceutică.

Vom nota în primul rînd un medicament cu acțiune sedativă, **Leoval**, asemănător cu Extravalul, dar care, în comparație cu acesta, conține și un extract din planta numită leunurus, cu acțiune de trei ori mai puternică decît valeriana. Produsul se recomandă și ca un cardiotonic adjuvant.

În crearea **Hipotens**-ului, hipotensor ce poate înlocui cu succes preparatele denumite hipazin și hiposerpil (realizate pe baza unui alcaloid, reserpină, adus din import), farmacistul Torjescu a folosit sasiul românesc (Vinca minor) superior extractului străin.

Mai notăm, în sfîrșit, produsul **Calcolit**, realizat în colaborare cu conferențiarul dr. doc. Dragoș Bocancea, șeful Clinicii de urologie a Spitalului nr. 4 București. Asemănător cu medicamentul german „Uralit“, dar fabricat din plante medicinale, acest calcolitic și-a dovedit într-un număr mare de cazuri acțiunea profilactică și curativă în litiazele renale și biliare.

Dintre medicamentele aflate pe rol amintim **Reumatin**-ul, ip curs de testare, dar care, în fapt reprezintă un medicament pe care farmacistul dr. Torjescu l-a

brevetat cu ani în urmă și pe care, de curînd l-a reinnoit adăugîndu-i o nouă substanță. Produsul, obținut în colaborare cu catedra de chimie organică a Facultății de farmacie din București, se prezintă sub formă de fiole injectabile de 5 ml.

Interlocutorul nostru a ținut să ne mai informeze și în legătură cu alte două cercetări, aflate într-un stadiu avansat: crearea unui medicament împotriva nefritei uremigenice, unde s-a folosit, în principal, planta **vulturica** (hieracium pillosella) asociată unor specii din familia Compositae, precum și obținerea unui preparat împotriva bolii tumorale, la care a utilizat alicina, substanță activă existentă în uleiul eterat al usturoiului. Injectarea lui a devenit posibilă prin combinare cu ulei de mîslînă și anestezină.

Din păcate, așa cum arătam la începutul relatării noastre, aceste medicamente sint de găsit doar în județul Mehedinți. Cu ajutorul trustului PLAFAR și prin diligențele Direcției sanitare județene — ne înștiințează farmacistul Virgil Torjescu — s-a obținut din partea Ministerului Sănătății aprobarea pentru înființarea unui laborator galenic de mai mari dimensiuni. **Plantivorcelul** din Piatra Neamț constituie și pentru severineni un exemplu ispititor. În acest scop, afirmăm în continuare, au fost alocate și fondurile necesare, dar acțiunea s-a împotmolit undeva. Birocrația, lipsa de înțelegere și-au spus și aici cuvîntul. Nu-i vom cita pe cei vinovați, deoarece apreciem că va fi mult mai bine să le pomeneim numele într-un viitor articol, cînd, sperăm, le vom putea adresa și mulțumirile noastre pentru modul în care au înțeles în sfîrșit să sprijine această inițiativă salutară, spre folosul miilor de suferinzi din întreaga țară.

LIVIU TIMBUS

Învățămîntul medical militar din România

A vorbi despre istoria învățămîntului nostru medical militar în afara marii istorii a țării e cu nepuțință și chiar în această simplă constatare se reflectă și patriotismul său de esență și mindria sa. Pentru că frontal pe care a luptat medicina militară românească a fost mereu luminat de două idealuri majore: viața și patria. Așa a fost în campaniile din Războiul pentru independență, așa a fost mai țirziu la Mărășești și Otuz și în toate luptele care au dus la înființarea României moderne, așa a fost în bătăliile eroice purtate împotriva fascismului. Mereu „viața“ a însemnat în același timp „patria“. Viața apărută de medicina militară ridică steagul țării, îl apără și luptă pentru el. Aceasta arată că împletirea strînsă a istoriei medicinei militare românești cu istoria țării trece, de fapt, dincolo de evenimente și de cronologii, ajungînd la adevărul că unanimitatea și patriotismul se regăsesc firesc în aceeași eternitate.

Începuturile, luminate de urgențele istorice ale momentului, ca și dezvoltarea ulterioară, oglîndesc extrem de limpede acest adevăr. E de ajuns să răsfoim cronicile. Ce aflăm din ele? În aproape fiecare informație se aude un ecou din istoria națională.

— 1877. În tranșee, medicii și sanitarii duc o luptă eroică pentru vindocarea răniților și recuperarea lor pentru front, ani-mași, ca de altfel întreaga națiune, de idealul independenței țării. Un merit important în dezvoltarea serviciului sanitar revine lui Carol Davila, care introduce, pentru prima dată, în istoria războaielor

antisepsia, reușînd să stăvilească epidemiile și să obțină vindecări ale rănilor într-o proporție necunoscută pînă atunci. Războiul de independență scoate la lumină necesitatea pregătirii medico-militare a medicilor și farmacistilor. Dezideratul se realizează prin crearea unei instituții proprii de învățămînt medical militar superior. La 23.I.1884 ia ființă „Institutul medico-militar“ ale cărui porți se deschid la 1 octombrie în același an. Deci, exact acum o sută de ani.

— 1916. România intră în război pentru înființarea idealului său de reîntregire a neamului. În cronicile vremii găsim nenumărate exemple de adevărat eroism care au intrat în istoria medicinei noastre militare. În spitale, cadrele institutului, de la elev la general, luptă cu patriotism pentru salvarea ostașilor răniți și lichidarea epidemiilor de boli contagioase. Numele celor care au făcut sacrificiul suprem se află gravat pentru viitorime pe monumentul ridicat în incinta institutului.

— 1944. 23 August. La București, Spitalul Militar Central, deși cu localul grav avariat și cu serviciile dispersate, își continuă activitatea. În casele locuitorilor, în apropierea zonelor de confruntare armată, se organizează puncte medicale. În timpul luptelor din jurul Capitalei pentru lichidarea rezistenței fascistilor, medicii militari însoțesc răniții în avioanele de evacuare, fiind uneori nevoiți să intervină chirurgical chiar în timpul transportului. În comuna Moara Domnească din Prahova, medicii militari resping atacul nazist asupra depozitului de materiale sanitare.

În lunile următoare, în timp ce trupele românești îl împing pe dușman tot mai departe, spitalele aflate în zonele de operații sint transformate în spitale de campanie. După depășirea frontierelor țării, personalul medical militar depune mari eforturi pentru a depăși greutatea datorată distanțelor mari dintre front și formațiunile sanitare din interior. În pofida acestor greutăți, la armata a IV-a, de pildă, numai la ambulanțe și spitale de campanie sint recuperati peste 73 la sută din răniți. Ce altă dovadă mai concludentă de competență și abnegație?

Vorbitorii au pus în evidență puternica dezvoltare înregistrată în ultimele două decenii de învățămînt medical militar și au omagiat cu grațitudine grija arătată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, comandantul suprem al forțelor armate ale R.S.R., pentru ridicarea pe o treaptă superioară a pregătirii cadrelor sanitare necesare armatei noastre. S-a vorbit de asemenea despre rolul tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în dezvoltarea cercetării științifice, a învățămîntului și a legării acestuia cu practica. Participanții la simpozion au evocat faptul că prima Facultate de medicină militară a fost înființată prin decret al Consiliului de Stat la 16 aprilie 1976, această dată înscriindu-se ca un moment de referință în istoria învățămîntului medical militar. În lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, această facultate a devenit o școală de educație patriotică și comunistă, de înaltă competență profesională a viitorilor medici militari.

ALEXANDRU ȘERBAN

● O lacrimă pentru 29 de martiri ● Casa noastră e și-n grija lor ●

Nicăieri, ca în Maramureșul istoric spațiul nu formează un deal și-o vale și-un du-te-vino de baladă. Nicăieri, ca în Maramureș, spațiul nu se regăsește atât de fidel și luminător oglindit ca în sufletul maramureșenilor. Dacă urci de la Săcel spre Dealul Moiseiului sau de la Borșa spre Moisei, aceeași priveliște divină și autumnală.

Cunoscând bine litera aspră și înșingată a istoriei acestor locuri, știind urmele adânci de jertfă și de suferință, tributul material și tributul în singe plătit de bravii țărani români căzuți victime regimului horthysto-hitlerist, care a presărat în urma sa pogromuri și masacre, — nu se poate să nu te apropii de această frontieră a sufletului românesc cu o anumită smereanie și adâncă înfiorare.

Moisei — amintirea unei jertfe

Sînt locuri de evocare și pelerinaj. Duminică, 14 octombrie a.c. a avut loc o adevărată sărbătoare de suflet și sfință aducere-aminte în memoria celor 29 de martiri ai neamului uciși bestial de jandarmii de front horthyști. Pe locul unde au fost înmormințați, în groapă comună, sculptorul maramureșean Vida Geza a durat mai întâi în lemn iar mai apoi în piatră un monument nepereche. Memoria celor care și-au sacri-

ficat viața pentru întregirea trupului sfințit al neamului este omagiată an de an de către localnici, cercetători, istorici și rude ale celor uciși pentru o cauză care avea să se împlinească peste vreme. În numărul viitor al revistei vom reveni cu o relatare mai amplă despre aceste file înșingate ale pantheonului neamului românesc, despre eroica jertfă a unui sat maramureșean, dar și despre forța sa eroică, bărbătească, de a renaște după ce a fost pustit ca Lidice (Cehoslovacia) și a se împlini contemporan, de a renaște ca pasărea din propria-i cenușă. Memoria eroilor este astfel cinstită și prin înfăptuirile de azi.

DORIN SALAJAN ■

Cineva spunea odată că o casă bună poate suplini un aliment mediocru. Directorul I.C.R.A.L.-Colentina, Vasile Vlăduță, inginer constructor și vechi „icralist” („icralist” e o meserie, ține să ne precizeze de la bun început, și încă una complexă, veți vedea îndată de ce), subscris cu entuziasm aserțiunii.

Ca să ajungă la această convingere și la scaunul pe care-l ocupă (nu de mult, de nici șase luni), interlocutorul nostru a urcat, cum se zice, toate treptele branșei, n-a „ars etape”, a perforat toate ierarhiile, draconicele ierarhii icraliste care pun insul în fața unor aspre taffări de inițiere și a unor dure examene. Examenelor ale cunoștințelor, ale promptitudinii și mobilității în acțiune, ale științei deciziilor luate „din mers”, ale iscusinței raporturilor cu publicul; și, nu în ultimul rînd, ale probității și cinstei. Din cei 40 de ani ai săi, 17 și i-a cheltuit la I.C.R.A.L.-Foișor, alegîndu-se în schimbul lor cu valuta majoră a unei experiențe de zile mari. Foișorul s-a încoronat de trei ori cu locul I pe țară, învățîndu-l și pe Vasile Vlăduță arta cuceririi trofeelor. Anul trecut, unitatea pe care o păstorește se tira la remorca altora, la mare distanță de plutonul frunțaș. Acum e a treia pe țară și, firesc, aspiră mai sus. Cu ceva din certitudinea și răbdarea cu care strămoșul său țaran zidea un perete într-un veac, tinărul director aprinde țigări, cere la interfon rapoarte despre viața la zi, la oră și la minut a întreprinderii, ne vorbește tîn nou despre dragostea lui dintîi, Foișorul, se lansează în pronosticuri despre vreme și despre efectele ei asupra muncii icraliștilor, iar între timp ne pune în față niște dosare. Mișcările celor 1200 de lucrători ai săi sînt observate cu grijă, puse în relief prin cifrele din dosare. Pe primele două luni ale anului, în întrecerea dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, planul reparațiilor curente ale imobilelor raportează o împlinire de 116 la sută, cel al reparațiilor capitale de 148 la sută, cel al productivității muncii de 108 la sută, cel al beneficiilor de 135 la sută. Dacă ne gîndim că teritoriul de sub ochii directorului Vlăduță nu-i chiar o fîșie de pămînt, ci o incintă de piatră și de beton țînînd pe umerii ei 3262 de imobile, cu vreo 40 000 de apartamente și vreo 120 000 de locatari, nu te poți opri să te întrebî, notînd depășirile de plan, cu cit la sută și-au depășit entuziasmul și pasiunea muncii cei 1200 de icraliști frunțași.

Dar mai întîi, zicem, haideți, tovarășe director, să discutăm despre lipsuri. Așa-i tradiția, nu noi am făcut-o! cînd te atîngi de subiectul I.C.R.A.L. este obiceiul să-l abordezi cercetîndu-i lipsurile. De acord, ne răspunde directorul, avem și lipsuri,

luptăm cu ele, uneori ne covîrșesc. Și poate nu atît ele cît unele greutăți și obstacole ce se interpun și stau neclintite între deziderate și fapta muncii. Avem și niște inși care fură, și niște bruneți ce-i somează pe locatari să le dea ciubuc, dar scăpăm noi de ei, anul ăsta am desfăcut patru contracte de muncă și, dacă nevoia mă va sili, o să repet acest gest care-mi displace, dar care uneori e necesar. Valoarea fondului locativ aflat în păstoria noastră e de 2,5 miliarde lei, nu ne putem îngădui lucrători care să-l ignoreze. Dar vorbeam

Discutăm despre relațiile cu publicul. Despre ce se face pentru aducerea lor nu chiar la idilica armonie, dar măcar la soliditate fondată pe încredere reciprocă. Se pleacă tot de la vechiul slogan „Clientul nostru, stăpînul nostru”, dar și de la angajarea „stăpînului” în chestiuni care-l dor și în care aportul lui nu e de lepădat. Pe lîngă lucrul bun făcut clientului, esențială, crede inginerul Vlăduță, este și „vorba bună” adresată aceluiași. Nu le poți satisface tuturora pretențiile, cel puțin în termenul reclamat de ei, dar cuvințios, chiar obligato-

Se adoptă, în acest scop, nu numai soluții gîndite după legea frumosului, dar și durabile, folosindu-se praful de piatră și terasitul, materiale cam scumpe, dar care prin îndelungata lor viațuire își scot banii cu virf. Această operație de chirurgie estetică se face, evident, diferențiat, în funcție de pacient și de starea lui, dar și cu atenție la armonia ansamblului. Grijă pentru lucrul frumos și bine făcut pornește chiar de la sediul I.C.R.A.L.-ului, transformat recent într-un edificiu-podoabă de artă (nu exagerăm!), model pentru toți locatarii zonei. 4. O altă primordială grijă: apărarea imobilelor de răutățile vremii, de la acoperșuri (prin care apele meteorice se insinuează ades) la tot restul, protejat cu bitum, cu carton, cu elemente izolatoare termice care stăvilesc pierderea de căldură. Mai e de notat aici și faptul că, prin autototare, s-au fabricat niște agregate pentru spălarea chimică a instalațiilor de încălzire centrală, cu efecte prompte și de durată în economisirea căldurii. 5. S-a făcut, și încă se mai face, o mai corectă corelare a necesarului de personal, implicat a calificării acestuia, cu nevoile întreprinderii. Cînd a venit aici, inginerul Vlăduță a găsit vreo 70 de electricieni, cînd de fapt aveau nevoie de 30, și mult prea mulți lăcătuși, vreo 80, toți cei de prisos i-a îndrumat spre reprofiliere sau spre alte sectoare. Se mișcă prin I.C.R.A.L.-ul ăsta nu numai oameni mulți, dar și meserii destule, peste 30, drept care s-a citat pe ordinea de zi problema policalificării, rezolvată de-acum în mare parte, existînd zidari care știu să și zugrăvească, să faianțeze, să pardosească cu mozaic, existînd instalatori sanitari care umblă calificat și la instalațiile de căldură centrală, ba mai pun și cite-o placă-două de faianță, dacă le-au spart sau dacă omul îi roagă s-o facă. Ne întorcem deci la oameni, prilej să-i notez, pe lîngă cei numiți mai sus, și pe subinginerul Răzvan Tatoi, pe inginerul șef Ion Hirsulescu, pe șeful biroului tehnic Romulus Platoș.

Acum, zice inginerul Vlăduță, vă rog să mă iertați, am treabă, ce treabă? îl întrebăm, iar răspunsul e cel așteptat: vine iarna, o simțim chiar și-aici, unde recele vînt de octombrie spulberă perdeaua ferestrei deschise, trebuie urgențate lucrările de protejare termică a clădirilor.

Cam asta-i, conchide interlocutorul. Ce nouă astăzi ne-a scăpat, miine vor remarea locatarii. Le așteptăm cu interes observațiile, plîngerile, sugestiile. Promitem să facem nu tot ce ne cer, ci tot ce putem. Oricum, putem destule.

ILIE PURCARU ■

„Icralistul” n-are viață ușoară

despre lipsuri și greutăți. Notați-le vă rog, și pe cele zise „obiective” (foarte multe imobile vechi, nu chiar înnegrite și roase de mucegai, dar nici prea departe de asta, reclamînd intervenții multiple, dese și radicale), notați-le și pe cele de ordin subiectiv, aprovizionarea cu bitum și cu carton în primul rînd, care scîrție.

Pe oamenii noștri care ne fac de ris li notarăm. (Se intrerupe, scoate dintr-un dulap o cutie de carton înșesată cu fiole „milițienesti”): cînd îl miroso pe cite unul că s-a cinstit din zori, necinstindu-și munca, îi pun fioala sub nas. Nu-l pot lăsa să urce amețit pe schele și nici să apară așa în ochii publicului. V-am vorbit despre oamenii ăștia, se rebifează directorul, nu fiindcă ei ar fi problema problemelor, ci fiindcă dv. ne-ați pretins să începem cu lipsurile. Oamenii noștri sînt buni, știu, o să ziceți că toți directorii spun așa, căci grație subalternilor își țîn scaunul, dar noi avem zidari ca frații Bernard și Marcel Baratu, ca Ion Dumitru, Ion Manea, Mitroi Vasile, instalatori ca Paul Teodorescu, Constantin Drăgan, Stan Avram, maiștri ca Năstase Ancu, Mihai Giosan sau Radu Marian, cărora nu numai eu, sau tovarășa economistă Dida Coarnă, care e secretara noastră de partid, dar și publicul, marere public cum se zice, le dă certificate de competență și de purtare cu note maxime,

riu prin sarcină de serviciu, crede Vlăduță, este să le vorbești omenește, să le spui ce poți face, ce nu, deci să nu-i minți, demonstrîndu-le de ce puțința de a-i ajuta e mai restrînsă la un anumit moment. Pentru buna slujire (administrare, întreținere și reparații, inclusiv a ascensoarelor, hidrofoarelor, centralelor termice etc.) a celor 3262 de imobile și a unor edificii industriale din zonă, deci pentru bunele relații cu publicul, s-au făcut o seamă de lucruri, altele sînt în curs. Să vedem ce s-a făcut: 1. Reglementarea, pe cît posibil, a aprovizionării cu materiale și a transportului, probleme-cheie, la fel importante ca și competența profesională, disciplina și etica muncii. Directorul ține o evidență la zi a materialelor „cu mișcare lentă sau fără mișcare”, nu depozitează materiale de care n-are nevoie, fiindcă n-are chef de imobilizări de fonduri și nici de asprele penalizări ale băncii, ci le expediază celor cărora le frige buza după ele, 2. Activitatea I.C.R.A.L.-ului fiind, prin forța lucrurilor, vastă, diversă, dispersă, scăpînd din granițele a ceea ce cade sub controlul imediat, ia avînt preocuparea pentru „zonare”, pentru lucrările comasate, stabilite astfel în funcție de priorități și de zonă, prin date transmise unui calculator. 3. Mai prinde avînt și grija pentru estetica locului, în primul rînd prin facerea sau refacerea fațadelor caselor,

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

In citadela muncitorească a Reșiței

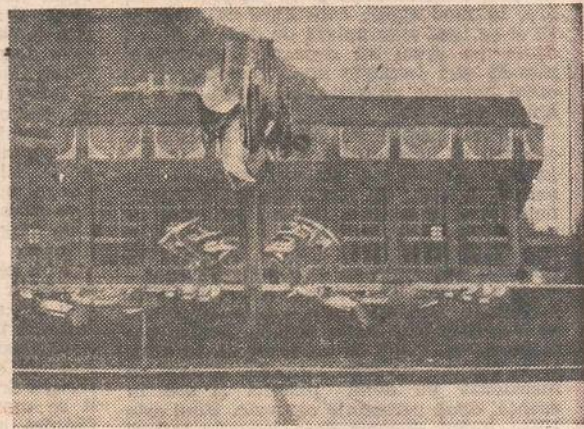
A 4-a fântină
Lucaci

Situat pe Valca Birzavei, la poalele muntelui Semenici, într-o zonă deosebit de pitorească, municipiul Reșița are, în sfârșit, un centru pe măsura spiritului creator al locuitorilor lui a căror activitate tehnică are tradiția focului nestins de 213 ani, dar gândul mereu către viitor.

În această nouă piață care contonează clădiri importante, realizate într-o arhitectură modernă, înconjurată de spații verzi și locuri de odihnă, se înalță către cer, într-o mișcare — parcă imitând prefacerea universului — o frumoasă fântină arteziană — a patra — din seria celor realizate de marele artist contemporan Constantin Lucaci, laureat al premiului internațional Herder, 1984. Piesa centrală de aproape 8 m, două laterale de câte 6 m și celelalte elemente care o compun înalță jeturile de apă la peste 15 m, captând lumina soarelui și improșcând-o în zeci de mii de stropi.

Crearea acestui nou centru cu fântină cinetică a dat un plus de personalitate, mai multă viață și lumină vechii „Cetăți de foc”. Întreg ansamblul adună în jurul său sute de spectatori, uimiți de miracolul formelor sculpturale în mișcare, ce la rândul lor, generează alte mișcări — ale apei către infinit. Aerul devine mai pur, lumina mai curată, iar respirația ta, a trecătorului prin noul centru al Reșiței, bucurându-se de ele, îndeamnă la meditație, la o anumită stare poetică. Este un inefabil care te înconjoară și care, fără să știi, te face mai bun, mai frumos.

TITUS CRISCIU ■
Fotografii de ALBERTO VETO ■

Premiile Uniunii Tineretului Comunist pentru creație literar-artistică pe anul 1983

Ca în fiecare an, literatura și arta tinerilor se înfillesc într-un bilanț prestigios, cu prilejul decernării premiilor pentru creație literar-artistică pe anul 1983 de către Uniunea Tineretului Comunist. Evenimentul — petrecut recent sâmbătă, 13 octombrie în eleganta ambianță a Casei Universitarilor din București — a adunat laolaltă un mare număr de reprezentanți ai conducerii U.T.C., ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai uniunilor de creație, editorilor și publicațiilor literare, ai presei și Radioteleviziunii, numeroși scriitori, oameni de cultură și artă, tineri creatori ș.a. Și, ca de fiecare dată, emoția a fost și ea de față, marcând valoarea de veritabilă recunoaștere a

rolului important al artei tinere în țara noastră, rol catalizator, prin spiritul său innoitor, angajat și, de aceea, angajat —, valoarea de expresie a încrederii în capacitățile creatoare ale celor mai tineri scriitori și artiști pe care acordarea anuală a acestor premii o au.

Cărțile și lucrările premiate reprezintă nu numai un eșantion de elită al „producției” literar-artistice a anului trecut — atestat ca atare de către juriul (juriile) acestui competiții, ci ele întrunesc și larga apreciere a publicului și specialiștilor. Aflați la debut sau, dimpotrivă, angajați de mai multă vreme pe drumul afirmării, tinerii creatori au fost astfel inves-

tiți, o dată mai mult, cu menirea de artiști-cetățeni ai acestei țări, slujind tradițiile, izbinduși și idealurile ei. Poeți, prozatori, critici literari, publiciști, artiști plastici, compozitori, tineri artiști în domeniul artei teatrului și filmului românesc cei premiați au citit din lucrările lor sau numai au fost alături, cu suflul întreg, de frumoasa manifestare. Investiția generoasă, premiile decernate de către U.T.C. reprezintă pentru fiecare în parte dintre cei prezenți pe lista premianților un moment de seamă, în destinul lor creator, sărbătorit cu căldură și firească satisfacție.

PREMIILE SPECIALE: — „Generația Epocii Nicolae Ceaușescu” — volum editat de Comitetul Central al U.T.C. (colectiv), — „Intemeietorul”, de Ion Cringuleanu (Editura „Eminescu”).

LITERATURA SOCIAL-POLITICĂ: — „Sociologia românească contemporană”, (Editura științifică și enciclopedică), de Ion Ungureanu, în colaborare cu Ștefan Costea și Maria Lariou-nescu.

BELETRISTICĂ: POEZIE: — „Ce oră bate-n univers”, de Paul Balahur (Editura „Eminescu”), „Experiențe pe sufletul viu”, de Corneliu Ostahie, (Editura „Eminescu”), „Lamura”, de

Gabriel Chifu, (Editura „Eminescu”).

DEBUT POEZIE: — „Ora ideală”, de Viorel Dinescu, (Editura „Eminescu”), „Cartea Românească”, „Pădurea de pini”, de Ion Tudor Iovian, (Editura „Cartea Românească”).

PROZA: — „Tobit”, de Ștefan Agopian, (Editura „Eminescu”).

DEBUT PROZA: — „Tratat de apărare permanentă”, de George Cușnarencu, (Editura „Cartea Românească”).

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ: — „Sora Soarelui”, de Mihai Coman, (Editura „Albatros”), „Fantezii critice”, de Val Condurache, (Editura „Junimea”).

PUBLICISTICA-REPORTAJ: — „Piramidele Bărăganului”, de Dumitru Ion Dincă, (Editura „Eminescu”), „Jur că voi spune adevărul”, de Arela Șandru, (Editura „Eminescu”).

DEBUT PUBLICISTICA-REPORTAJ: — „Convorbiri cu Nichita Stănescu — Antimetafizică”, de Aurelian Titu Dumitrescu, serial publicat în Suplimentul literar-artistic al „Științei tineretului”.

LITERATURA DE ANTICIPATIE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ: — „Ziua confuză”, de Lucian Ionică, (Editura „Albatros”).

LUCRĂRI ÎN LIMBILE NAȚIO-

NALITĂȚILOR CONLOCUITOARE:

— „Șoapte” (Suttogások), de Biró Ference, (Editura „Kriterion”), „Atins din greșeală” (Betrofen aus versehen), de Adrian Löv (Editura „Albatros”).

CREAȚII MUZICALE: „Etos I”, de Adrian Pop (Editura muzicală).

Premiile pentru creație în domeniul artelor plastice și cinematografiei au fost acordate cu prilejul „Expoziției naționale de artă plastică a tineretului”, care a avut loc la Sala „Dalles”, din București (iunie 1984) și, respectiv, la cea de-a VII-a ediție a Festivalului filmului pentru tineret de la Costinești (iulie—august 1984).

Cronica literară

Alexandru Philippide

În 1972, George Gibescu publica o antologie de aproape două sute de pagini despre opera lui Alexandru Philippide la care s-a adăugat de la acea dată încă o sută de pagini de articole de critică și volumele **Introducere în opera lui Al. Philippide (1974)** de Nicolae Bulotă și **Alexandru Philippide sau drama unicătății, încercare de portret interior (1982)** de George Arion. În afară de E. Lovinescu, G. Călinescu, Șerban Cioculescu și Ovid. S. Crohmălniceanu (**Literatură română și expresionismul**), amintit fugitiv, nimic nu e citat în lucrarea lui Horia Avram, teză de doctorat din 1979, **Alexandru Philippide — La răscrucile memoriei** (Cartea Românească, 1984). Autorul nu a vrut să întocmească o monografie cu instrumentele vechii critici, ci refuzând tot ce s-a scris mai înainte, s-a aventurat într-o interpretare nouă, de tip hermeneutic, încercând să decripteze sensurile cele mai adânci, profundizările operei lui Alexandru Philippide, în genul nepomenitului totuși Jean-Pierre Richard din **Poesie et profondeur** (1955).

Ideea de la care pleacă exegeza este că Alexandru Philippide are o natură duală, că în genere opera sa stă sub dublul semn al lucidității și al visului, poetul fiind un Janus bifrons de structură clasică, alimentat însă permanent de revelațiile visului cu orice romantic. De fapt, poetul, și odată cu el criticul, tinde să împace contrariile, să neargă spre esență, adică să înfăptuiască sinteza. A găsi corespondențele dintre om și lume, dintre micro- și macrocosm, a privi particularul din perspectiva universalului, par-

tea din unghiul întregului, aceasta este regula de care se ghidează Alexandru Philippide, poet umanist pentru care omul e măsura lucrurilor, nu mai puțin stăpinit de orgoliul romantic. În ce proporție eul în expansiune subordonează universul, dar totodată și în ce proporție universul disciplină eul, în ce chip acesta fuzionează cu spiritul lumii (**Weltgeist**) este tema fundamentală a poetului și a criticului care recunoaște treptele devenirii de la atitudinea clasică, simbolistă, romantică și expresionistă până la sinteza modernă ce nu mai poate fi definită univoc.

Importanța ni se pare distincția dintre poezia de cunoaștere și poezia cunoașterii pe care o practică îndesebi Alexandru Philippide, poet contemplativ și în același timp activ, faustic și titan, sentimental și vizionar, cultivând alegoria, imagismul, vagul sau imprecisul simbolistilor, reveria și reflecția, emoția și ideea, analiza discursivă a sufletului și autoscoopia romantică, peisajul natural, dar și peisajul simbolic ori chiar **Landschaftul** expresionist. O tendință fundamentală este dorința de ieșire din contingent, aspirația către absolut. E la Alexandru Philippide o îndrăgire în voința de autocunoaștere și cunoaștere a absolutului soldată cu un eșec în planul real, dar cu un triumf în cel ideal, în creație. Poetul își asamă marea aventură a intelctului, redimensionând visul și făcând să corespundă clipa cu eternitatea, forma cu substanța, viața cu nemurirea. Descoperim la el o permanentă nostalgie a esențelor, a întoarcerii în elemente, simbolizate prin cristal și foc. Philippide e, în alți termeni, un poet uranic, un explorator plutonic și un „fantast metalurg”, căutător alchimic al celei de a cincea esențe. Se poate vorbi mai ales în ultima etapă a creației sale de o regresivitate către timpurile mitice prin magia memoriei, nu însă pasiv, ci în vederea reconstituirii unui spațiu spiritual, cum ar fi înțelepciunea și rafinamentul lumii

antice. Poetul nu e însă un **laudator temporis acti**, ci un insetat de adevăr, de cauza cauzelor, pentru care se îmbarcă să efectueze ultima călătorie inițiată. Poezia parcurge ea însăși drumul de la expresia luxuriantă și chiar grandilocventă, inițială, orfică și prometeică, la sobrietatea gnomică, aforistică de la sfârșit.

Cum era și firesc, cea mai mare parte a studiului se referă la poezie, dar și proza e scrutată îndeaproape, poate mai puțin estetică, acuzată de a nu oferi o „autobiografie”, nici un cogito al operei, ceea ce mi se pare mai puțin susținut, căci iată ce citim în **Sciriitorul și arta lui** (1963): „În poezie nu concepția, ci simțirea este temelnică și hotărâtoare (după o normă pascaliană: Le cœur a ses raisons que la raison ne connaît pas)”; „Arta nu e spontană, spontan poate fi sentimentul (dar și acesta mult mai rar decât se crede de obicei); sentimentul singur nu este însă destul ca să producă poezie”; „Nu există limba poetică, există poezie. Poezia nu se învață. Arta poetică, însă, se deprinde și se cultivă de către acela care are vocația ei”. După Schlegel, care voia să unifice poezia cu filosofia, Philippide atribuie poeziei și o funcție critică, neexcluzând critica din sfera artei: „O judecată de artă care nu este în același timp o operă de artă... nu are nici un drept de cetățenie în imperiul artei...”. Poezia poate fi criticată numai prin poezie: „Poesie kann nur durch Poesie kritisiert werden” (**Metamorfozele lui Friedrich Schlegel**, 1972).

Nu contestăm, cu toate acestea, unele bune referințe ale autorului. De pildă aceea că proiectia utopică a spațiului cultural dezvoltat la Philippide un ideal arcaic, susținut de evidente fibre clasice: „Căutând insula lui Euhemer, a preînțeleptului Euhemeros, eruditul din sec. IV î.e.n., care credea că zeii și celelalte ființe mitologice se trag din oameni, poetul caută de fapt zona mitului umanizat, care poate fi de ajuns”. Sau: „Sote-

riologia lui Philippide e situare în punctul privilegiat, răscruce de antic și modern, de unde totul în materie de cultură poate fi reluat, regândit prin propriile puteri. E poate răscrucea manierismului calm, sustras tulburărilor medievale, vremea spirituală a maestrului Ausonius din Burdigala”. De două ori e citat Karl Jaspers, odată cu acea **Befreiung**, eliberare de istoricitate, și a doua oară cu sensul de întoarcere la faptul de a fi acasă în lume (ein Zuhause sein in der Welt) al călătoriei la Philippide (de văzut **Geistige Situation der Zeit și Vernunft und Wiedervernunft in unserer Zeit**). Cîteva apropieri de Paul Valéry (**La jeune Parque, Fragment du Narcisse** etc.) le-a făcut Vladimir Streinu într-un articol din 1939 („Cuvîntul care revine mai des în versurile din **Visuri în vîietul vremii** este amiaza, întrebuintat ca simbol al maturității intelectuale, după exemplul **midi le juste** din Valéry”). Horia Avram precizează că la Valéry e vorba în **Midi le juste** de un refugiu, pe cînd la Philippide de năzuința unui timp ideal, definit ca o „miraculoasă, vesnică amiaza”. Interesantă este oprirca la fantezia științifică a lui Max Picard **Der letzte Zeit** (1921) care i-a inspirat lui Philippide o poezie parodică în **Stînci fulgerate (Cel din urmă om)** pentru a demonstra ce credea realmente poetul despre expresionism, înțeles ca „o viziune voit strîmbă a lumii exterioare”, în care „caracterul sintetic și construit al peisajelor” exclude „existența unui sentiment primordial și profund al naturii”; „între alogismul și supralogismul vizat de expresionisti și dicteul (automatic) al gândirii suprarrealiste legătura este un irationalism fundamental”, observă Horia Avram. Se știe că Philippide nu aprecia suprarrealismul: „Rezultatul sfîrșirii suprarrealiste este un material psihic considerabil, dar inform și destinat să rămîna astfel mereu”.

AL. PIRU

Fragmente critice

Omul homeric

Iliada este o carte a forței și a miturilor grandioase intrupate în personaje care pot învinge totul în afara destinului. Nietzsche trebuie corectat: lumea greacă nu are, poate, sentimentul păcatului, dar are, în mod sigur, conștiința culpabilității și se lasă manipulată de destin. Asta-i ajută pe greci să descopere conștiința morală și-i împinge spre tragedie. Căci omul homeric sfîrșește, ca Ahile, într-un hohot de plîns.

Odiseea povestește sfîrșitul eroismului colectiv și începutul tragediei individuale. Este o carte mai liniștită, cum s-a observat, o carte de bătrînețe, cu o imaginație mai complexă. Să ne amintim de proorocirea tracului Tiresias: Ulise nu-și va afla liniștea pînă nu va găsi omul care să confunde visul cu o lopată. Simboluri clare: omul migrator se întoarce la indeletnicirile lui sedentare, epoca războinică s-a încheiat. Poate începe, acum, **narațiunea ei**. Ceea ce se întâmplă în **Odiseea**. Spațiul epic se lărgeste, povestirea înaintează pe două planuri și are în esență, două personaje centrale. Unul este Ulise (omul devenit deja legenda lui) și celălalt e Telemah, fiul pragmatic. Faptele tatălui, prezentate într-un plan mai îndepărtat, constituie o **narațiune mitică**. Cele ale fiului intră într-o **narațiune descriptiv-alegorică**. De aici va porni, mai târziu, romanul, eliminînd progresiv alegoria.

Tema lui Ulise este de ordin inițiativ. El descoperă lumea și caută, cum spun mitograful, **calea spre centru** (Itaca). Toate faptele pot fi traduse, și au fost ca atare, într-un plan simbolic și, puse la un loc, faptele (simbolurile) alcătuiesc un scenariu inițiativ pe care interpretul nu l-au epuizat nici pînă azi. Acțiunile lui Telemah (călătoria, hărțuiala cu pețitorii...) intră, cu toată intervenția cam teatrală a zeitei Palas Atena (suita de deghizări), într-o ordine aproape de aceea a firescului. Obsesia lui este averea și conservarea privilegiilor.

În **Iliada** stilul este predominant rapsodic, în **Odiseea** stilul este narativ și antrenează un număr mai mare de caractere profane. În **Iliada** imaginea dominantă este aceea a eroului atletic și irascibil (Ahile), în **Odiseea** povestirea este acaparată de un erou cu precădere iscusit, inventiv. Deși Ulise are încă brațul puternic (proba arcului în fața pețitorilor și, mai înainte, participarea lui la probele atletice din insula Feacilor!), mai puternică și mai eficace este mintea (imaginația) lui. Spiritul trece în prim plan și, odată cu el, pătrund în narațiune tema cunoașterii și, în chip fatal, tema morții (în **Odiseea** sint două descinderi în tărîmul umbrelor). Personajele **Iliadei** n-au timp să se gîndească prea mult la moarte: o primesc și, mai ales, o provoacă. Sedentarii din **Odiseea** și chiar migrații care caută mulțumirea tihnei conjugale (**Ulise**) au în spatele lor un cimitir

și nu fac decît să vorbească despre nenorocirile danailor...

Imaginea pură a feminității în **Odiseea** este Nausicaa, nu ambigua Penelopa. E întâmplător, oare, că Nausicaa este fiica regelui Alcinoon care stăpînește peste insula Feacilor (imaginea paradisului terestru), „la capătul mării”, departe de străini și iubită de zei? Aici e o sărbătoare: continuă: oște, întreceri atletice, o bună justiție și o frumoasă armonie socială. Din acest spațiu de existență fericită țîșnește imaginea inocentei Nausicaa care descoperă, într-o zi, pe naufragiatul Ulise „sluțit de apa mării”. Fetele care o întovărășesc fug speriate (amănunt ce se poate psihanaliza), numai Nausicaa stă nemișcată și privește drept înainte, pentru că zeita Atena îi insuflase îndrăzneală. Ulise, care nu-i un neprețuit, înțelege numaidecît despre ce e vorba și ține acest meșteșugit **discurs îndrăgostit**. Este elogiul fetei nobile și a unei promisiuni de fericire conjugală: „— Domnițo, ori că ești zeiță, ori că ești femeie, eu te rog în genunchi. De ești una dintre zețele din slavă, în frumusețea și în portul făpturii tale eu văd pe Artemis, fiica lui Zeus; iar de ești doar o muritoare, de trei ori sînt fericit părintii, de trei ori fericit frații tăi iubiți, că de bună seamă li se umple inima cînd văd o astfel de făptură intrînd în horă. Dar cel mai fericit dintre toți are să fie acela care, biruind cu daruri multe de nuntă, o să te ducă la el acasă. Că niciodată nu mi-au văzut ochii un bărbat sau o femeie asemenea cu tine, la care privesc uluit. Doar odată la Delos, unde am fost cu mulți tovarăși, am văzut lingă altarul lui Apolon un lujer de palmier, de care mă minunai că n-a mai rodit pămîntul un copac atît de falcnic. Tot așa, copilă, mă minunez cînd te văd, mă-nfior și nu îndrăznesc să-ți cad la genunchi” (trad. E. Lovinescu).

Spălat, frecat cu ulei, îmbrăcat cu hainele date de Nausicaa și ajutat de Atena să pară „mai înalt și mai frumos” (un proces cosmetic pe care zeita îl execută ori de cîte ori este nevoie pentru a pune eroii preferați într-o lumină mai favorabilă!). Ulise devine o „mindrețe de bărbat” și impresionează enorm pe copila lui Alcinoon. Ea îl bănuie trimis de zei și nu-și ascunde gîndul că ar dori un bărbat ca el („de-aș avea și eu un bărbat ca dînsul și de ar rămîne printre noi”)... Nausicaa, „fata cu brațele albe”, conduce pe Ulise în Cetate și-l introduce în protocolul curții lui Alcinoon. Arete și Alcinoon sînt cuceriți de dibaciul Ulise, și regele îi oferă, cu o suspectă grabă, pe Nausicaa de soție. Începe însă narațiunea mitică și, odată cu ea, Ulise își dă pe față adevărata identitate.

Omul mitic intră pe scenă și Nausicaa iese din orizontul lui și al epopeii. O fascinație scurtă și o dorință refuțată. Nietzsche scrie în **Dincolo de bine și de rău** o frază minunată: „trebuie să părăsești viața ca Ulise pe Nausicaa: cu mai multă recunoștință decît dragoste”.

EUGEN SIMION

Duminică, în frumosul pare al orașului Breaza, s-a desfășurat un festival al portului, cîntecului și dansului popular, manifestare cultural-educativă ajunsă la cea de a patra ediție și pe care autoritățile locale, reprezentate de tovarășul Spiridon Mușat, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului orașenesc de partid depun toată silința să o întemeieze ca o trainică și mereu îmbogățită tradiție. Au participat purtători de costume și formații artistice din Breaza și localitățile învecinate, între care, eu bine-meritate aplauze, a fost răsplătită de numeroșii spectatori prezența ansamblului „Craița” din Valea Doftanei, laureat al mai multor festivaluri și concursuri internaționale.

În aceeași zi, de dimineață și pînă seara, o altă tradiție brezeană — Tîrgul de toamnă — a atras în localitate mii de vizitatori.

Document

Duminică după infern

Nu-i numai un excelent reporter Vartan Arachelian, ci și un istoric (un istoric-literat) de mare clasă, aproape putrefiat de cîte știe. Informațiile cuprins în ultimele sale două cărți, „Toamna pămîmirii noastre” și „Duminică după infern”, sînt, unele, de-a dreptul senzaționale. Tînărul nostru autor a pătruns cu toată forța în texte incuiate prin arhiv: sau editate în lucrări de strictă specialitate, în tiraje ades confidentiale și de mult epuizate, oferindu-ne o cuprînzătoare și inedită pe alocuri imagine a luptei românilor în primul război mondial. Cartea „Duminică după infern” (ca și prima, publicată de Editura Eminescu, deținătoare de un foarte bun renume în materie de restituție a istoriei naționale în expresiile ei cele mai vii) e salutată de Mihai Ungheanu, în „Luceafărul”, ca „un roman cu sute de personaje”, cu „figuri și situații de neuitat”. Se plimbă prin această palpitantă carte personaje celebre în epocă, fiind aici de notat că Vartan Arachelian îi alătură oamenilor politici-stegarii ai neamului pe ofițerii care, în dramatica retragere în Moldova ca și în acțiunile de refacere militară și de eroice bătălii, culminînd cu epopeea Mărășeștilor, au însemnat cu mult mai mult decît știm din cărțile de istorie de-acum douăzeci-treizeci de ani. Sînt acești ofițeri, așa cum îi prezintă Arachelian și așa cum de fapt au fost (au fost așa nu numai în acest război, ci și în altele!), nu numai un redutabil corp luptător, dar și un corp de elită al națiunii române, constituții moralmente ca într-un „ordin” sacru. Paul Anghel, în ciclul său romanesc „Zăpezile de-acum un veac”, i-a servit, pare-se, din acest punct de vedere, ca model lui V. Arachelian, și bine a făcut acesta din

urmă că l-a urmat. O mare dreptate se face, în același timp, ostașului simplu, „talpă a țării” nu doar la truda pămîntului ci și la vajnica lui apărare. Sînt cu totul tulburătoare micronarațiunile despre vitejiile, sacrificiile, jertfele, încercările, iscusințele celor mîiniți de noroiul tranșelor și sugrumați de dorul de casă. Brutalul cecerș al flăcăilor noștri, ca și apriga lor sete de „țară nouă”, inviată din cenușa dezastrelor și rînduită după mai drepte legi în fruntariile ei firești, sînt înfățișate fără patos exterior, cu firescul pe care-l au numai viața și moartea. Vartan Arachelian le prăznuiește memoria asemenea făranelui care, de ziua eroilor, nu-i celebra pe căzuții în lupte de-a-valma, ci le scoate fir cu fir numele de sub firul ierbi, citindu-i pe toți la apelul la care participa toată obștea, cu capetele descoperite.

Cronicarii de pînă acum ai „Duminicii” lui V. Arachelian au revelat, între altele, și sensul polemic al cărții, replica deseori dură (dar strict bazată pe documente, pe fapte) dată celor „aliați” ai noștri care n-au șovăit să ne abandoneze în chiar clipele în care ajutorul lor ne-ar fi fost vital. De acord, convenindu-se să adăugăm că și pricetenii noștri de peste hotare, cei ce „au simțit” cu românii, cu dreptatea lor și cu impunătorul lor rol în acel război, sînt înfățișați, la fel, sub aura adevărului, ba chiar cu o căldură care citeodată pare excesivă. Totuși e dreptă această căldură — pentru niște oameni de departe care ne-au fost aproape.

Cartea, cum spunea Ungheanu, e ca un roman. Ca un film, am zice noi, autorul folosind predilect tehnica montajului cinematografic, cu schimbări bruște, dar legitimize artistic, de planuri, cu momente de suspans alternînd fericit cu cele de popas sau odihnă a spiritului. V. Arachelian nu-i doar reporter și istoric, e un scriitor format, de la care așteptăm, în continuare, cărți bune și foarte bune.

ILIE PURCARU

MIRCEA MARTIN:

„Literatura noastră e un bun de export competitiv“

— Veniți din vest, mai precis din Resița, unde v-ați născut și ați urmat liceul. Dați-mi voie să-mi închipui: a fost odată un băiat înalt și firav, care citea mult, în loc să se hărțonească pe străzi cu cei de seama lui, care prefera să stea mai mult în mijlocul familiei sale decât să se amestece printre ceilalți. Folosind un cuvânt pe care îl întrebuințați și dumneavoastră, aș putea crede că v-am „identificat“, Mircea Martin?

— Nu, eu nu mă identific în această imagine, desi probabil că unii dintre colegii de atunci s-ar grăbi să mă recunoască printr-un fel de optică retroactivă și deformantă pe care tin să o descrieră. Nu cred că am citit mai mult decât prietenii mei care au devenit apoi ingineri, medici etc. și nici nu m-am jucat mai puțin decât ei. Îmi amintesc, de pildă, despre interminabile meciuri de fotbal pe malul Birzavei, între lingouri de fontă, sau de expediții senzationale prin pădurile, pesterile sau cheile riurilor din împrejurimi. Pe scurt, am avut o copilărie normală, adică fericită, fără înșingurări sau frustrări. Vor fi fost, desigur, și momente de retragere și reculegere, de cultivare inconștientă a unei sensibilități reflexive, dar...

— Ați trăit, deci, mulți ani într-o „cetate de foc“. Cum v-ați format în astfel de condiții din punct de vedere spiritual?

— Formația mea este datoare în bună măsură Resiței, unde am avut profesori eminenti la aproape toate materiile — și cu deosebire la literatură română — și unde am crescut în respectul pentru muncă și pentru omul care muncește. Există la Resița o anumită mentalitate înclucată din tată în fiu, din generație în generație — mentalitate care se dispensează de orice predică — în legătură cu siguranța pe care ți-o dă o meserie bine stăpinită și lucrul făcut pînă la capăt. Neprictepuții, lenesii, „fuserii“ (cum li se zice acolo) erau spontan discreditați. A fi om de omenie însemna, printre altele, și a fi om de meserie. Poate că idealizez — și e firesc să se întâmple așa — dar fără o asemenea idealizare conștientă sau inconștientă ne-am mai putea păstra reperate morale? Am rămas din educația resiteană cu „prejudecata“ competenței absolut necesare în orice domeniu și a meritelor câștigate prin muncă.

— Ce-ați mai înțeles din vremea aceea?

— La Resița am copilărit într-un mediu multinațional, unii dintre colegii mei de clasă ori de joacă se numeau Engleitner, Tendl, Szabo, Konecsny, Morra sau Mănera. Numele acestea arată că strămoșii lor veniseră acolo din toate colturile fostului imperiu. Vorbeau perfect românește, dar în familie cei mai mulți foloseau germana, o germană bineînțeles dialectală ale cărei fonetisme mi s-a părut că le regăsesc și pe străzile Vienei. Acest dialect adopta firesc numeroase cuvinte românești și reciproc era la fel de adevărată și de firească pentru româneasca locului. Mi-am descoperit, așadar, condiția de roman într-o atmosferă de Mittel Europa și îmi amintesc de

marea satisfacție (veritabil orgoliu național!) resimțită atunci cînd, prin '56 sau '57, „reabilitându-l“ pe Goga la cercul literar al liceului, am fost felicitat și de colegii mei de alte naționalități, care mărturiseau a fi avut revelația unui mare poet. Iată, printre altele, de ce nu mă pot gândi la specificul nostru național altfel decât în context și în relație și de ce o cultură românească izolată autarhic mi se pare de neconceput. Românismul e pentru mine o componentă a europenismului, nu invers. Sint, așadar, un om din vest sau — spre a evita eventuale conotații nedorite — din sud-vest. Dacă ai ști, George Arion ce boare plăcută răzbate dinspre Adriatică pînă la poalele Semenicului!

— Tineți mult la Resița și la ținutul natal, după cum văd, și după faptul că răspundeți desori la solicitările celor de acolo care vă invită la sărbătorile lor culturale, la întîlniri cu cititorii...

— Chiar săptămîna trecută am participat la o întîlnire inițiată de Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă Caraș-Severin cu „tîni județului“ care s-au ilustrat în diferite domenii, în alte părți ale țării. Prilej al unui bilanț surprinzător de bogat pentru această zonă a cărei reputație este, după părerea mea, încă mult sub cota valorii reale. A fost oricum reconfortant pentru mine să văd cîți ingineri de frunte, medici vestiți, generali, istorici, scriitori și artiști a dat acest colț de țară. Dar mai îmbucurător mi se pare faptul că de cîțiva ani buni se poate spune că există o mișcare literară și artistică la Resița — și una pe cale de a se infiripa la Băile Herculane. Există cîțiva scriitori de real talent, pictori buni, muzicienii de vocație nu lipsesc nici ei, cum n-au lipsit niciodată pe aceste meleaguri. Există un ziar local, „Flamura“, bine scris, un teatru cu actori dotați, o bibliotecă județeană cu un cenucl de profil teoretic în care se discută cu pasiune aparițiile recente din literatură, un muzeu al cărui cercetători au la activ importante descoperiri arheologice și investigații de certă valoare științifică. Iată suficiente motive pentru a răspunde, ori de cîte ori pot, invitațiilor venite de acolo.

— Aș dori să știu acum care a fost întîlnirea decisivă pentru destinul dumneavoastră. Desigur, dacă a existat așa ceva...

— A existat un asemenea eveniment în viața mea, dar nu în sensul modificării ei, ci, dimpotrivă, al consolidării, al confirmării unor mai vechi intuiții și convingeri. Întîlnirea de acum 12 ani cu Marcel Raymond, marele profesor genevez, autorul printre altele, al epocii sintezei despre poezia modernă, mi-a dovedit că viața unui critic, a unui scriitor, poate fi asemenea cu scrisul său, că se poate, adică, desfășura în limitele aceluiași angajament spiritual. S-a cultivat și se mai cultivă la noi iluzia că talentul scuză totul, că opera reușită purifică mizeriile biografiei. Se mizează, deci, pe un fel de răscurpărare fondată pe convertirea valorilor. Nimic din toate acestea la Marcel Raymond, a cărui cunoaștere

apropiată mi s-a părut revelatoare nu numai din unghi profesional, ci și moral. Omul era de o simplitate ce nu excludea nuanțele. Nu făcea din personalitatea sa un spectacol, nu avea pur și simplu sentimentul „rivalității“ și odată m-a tulburat de-a dreptul mărturisindu-mi că nu-l interesează deloc posteritatea cărților sale. Lecția lui a constat în depășirea nu doar a vanităților mărunte, dar a însuși orgoliului intelectualist. Mă străduiesc să o aprofundez în continuare.

— Mă bucură că ați păstrat aceleași convingeri pe care încercați să ni le insuflați și nouă pe vremea cînd vă eram studenți. Dar cum sint studenții dumneavoastră de astăzi?

— Sint în toate felurile, ca peste tot, presupun. Facultatea de limba și literatură română, ca și aceea de limbi străine nu mai sint însă astăzi la „modă“ și preferințele tinerilor se îndreaptă spre A.S.E., de pildă. Odinioară era exact invers. Studenții foarte buni vin însă aici din vocație, din pasiune iar unora as zice chiar că nu le lipsește constința unei misiuni. Idealism al vârstei, dar și al unei alegeri lucide, al unei asumări constinente. Grija noastră, a profesorilor, trebuie să fie, cred, aceea de a nu-l dezamăgi, ci, dimpotrivă, de a încerca să-l întretinim. Pe cît posibil, prin propriul exemplu, dar nu impus ca atare.

— Acum, la mulți ani după ce mi-ați fost profesor, vă pot face o mărturisire: îmi plăcea foarte mult cum scriați prin anii 1965—1970. Vă urmăream cu fervoare — alt cuvînt pe care-l foloseați în acea vreme — articolele din „Amfiteatru“. Uneori mi se părea că scrieți prea frumos pentru un critic literar. Dar are, oare, importanță cît de frumoase sint frazele așternute pe hîrtie de un cronicar literar?

— Da, cred că are importanță. Nu e vorba, se înțelege, de fraze frumoase în sine, ci de puterea lor evocatoare în raport cu textul comentat. Nu de „cuvinte goale“ care „sună din coadă“, ci de acel cuvînt care încearcă să „exprime adevărul“. Am scris pe larg despre asta în Dicțunea ideilor. N-aș mai adăuga decît convingerea — sau prejudecata — că discursul critic trebuie să cîștige mai înțîi pentru sine anumite prestigii spre a le putea apoi atribui în chip eficient. În nici un caz calofilie, așadar, exhibiție eolatră, ci frumusețe subordonată, propedeutică a adevărului.

— De ce ați ajuns la „scuturarea podoabelor“?

— Probabil că te gîndești la cartea despre Călinescu. Dar aceea e un studiu de ideologie culturală și eventuala ariditate n-ar decurge decît din adecvarea la obiect. Dar o des-podobire presupune întotdeauna o im-podobire prealabilă. Nu e cazul. Termenul acesta de „scuturare a podoabelor“, cu toate că aparține lui Viannu și nu e lipsit de sugestivitate, mi se pare că trimite la vechea retorică în măsura în care impodobirea și des-podobirea apar ca niște acte exterioare creației propriu-zise.

— Sînteți un om comod? S-șr părea că da, dacă ținem seama de raritatea prezențelor în presa literară și de numărul cărților pe care le-ați publicat.

— Știu eu? Ar fi multe de spus aici. În orice caz, numărul cărților mele nu e în legătură cu comoditatea mea, ci cu o anumită concepție despre critică și despre scris în genere, concepție cît se poate de incomodă măcar prin nemulțumirea de sine la care mă obligă mereu. După douăzeci de ani de activitate, scrisul continuă să rămîna pentru mine un eveniment. Începînd un articol nu știu cum, cînd, și, mai ales, dacă îl voi sfîrși. Chiar acum nu știu cît spațiu și cît timp îmi vor trebui spre a răspunde momentan multumitor la această întrebare. De aceea mă și opresc aici brusc și arbitrar.

— Nu cumva sînteți dintre acei care mai curînd preferă să citească decît să scrie?

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION

Iubirea de frumos

Voiculescu

Nu știu cîți poeți europeni au atins deplinătatea spirituală în versurile lor cum s-a întîmplat în poezia lui Vasile Voiculescu de la cărui naștere sărbătorim astăzi o sută de ani.

Nu numai în acest veac și nu numai la noi a intra în odihna Logosului întrupat în istorie a deveni expresia lui și în acest fel a scrie o poezie angajată spiritual care nu se joacă în grai, este și va fi mereu foarte greu.

Mulți poeți unii cu înzestrări deosebite au abandonat slujirea Logosului și ca atare slujirea propriei lor istorii naționale s-au desolidarizat de problema izbăvirii cosmosului prin jertfa Logosului din iubire, zădărnîcînd comunicarea între oameni refugiindu-se într-un imaginar subiectiv indescifrabil cum spune Claudel de nimeni conceput înaintea lor și de nimeni continuat după ei: lumi închise și moarte.

În așa ceva a lunecat Rilke pînă la urmă unul dintre idoli lirici ai primei jumătăți a veacului care a sfîrșit în manierism dimpreună cu cohorta de epigoni ce l-au adulat.

Altfel stau lucrurile cu Voiculescu și alți cîțiva ai generației lui din poezia românească.

El a crescut, a tot crescut în ciuda vremilor la statura nepieritoare a poetu-

lui exemplar așa cum îl cunoaștem la noi prin Eminescu iar în Europa prin Paul Claudel sau Peguy în acest veac.

Cînd se va scrie (dacă a nevoie?) o istorie a lirismului european în acest veac se va vedea limpede pe ce piscuri rare se află cel românesc avîndu-l între ei pe Voiculescu. Istoria reală este mai profundă și adevărată cum spune Vasile Părvan cînd devine lirică. Din lirismul românesc putem descifra adevărata istorie spirituală a coșele sale înalte ale acestei seminții.

Iată ce mărturisește poetul „Eu pînă acum am fost cioban, am scris ciobănește cu belșug de material. Acum vreau să fiu intelectual și mă strădîu să torn cuvîntul într-o formă pe care limba cu mare luptă mi-o dă cu zgîrcenie“.

Frumusețea grajului nostru acesta muntean cu precădere ce a odihnit mult peste un mileniu în harurile spiritualeității bizantine dă în floare aici. Straturi stratouri de arheologie a Logosului transfigurată de focul comunicării pot fi citite în aceste strofe domoale de o noblețe a mărturisirii inepuizabilă. Voiculescu fixează în limba română starea ei spirituală pînă la el fapt ce astăzi dacă el nu o făcea n-ar mai fi cu puțință. Este enormă această izbîndă.

Dar la Voiculescu nu se întîmplă decît arareori, ca fluxul limbii spirituale să fie siluit unui înțeles personal nu universal valabil sufletului poporului ce l-a păstrat și trăit. În Argezi sau Blaga mai adesea decît în Voiculescu se întîmplă astfel de superbii, adică erezii ca înțeles în ciuda limbii extraordinare.

Voiculescu este astăzi dintre poeții generației lui clasice și cel mai citit, nu de către liceeni sau literați ci de către popor de către intelectuali și ciobani ca să vorbesc în limba lui Voiculescu indiferent unde trăiesc la oraș sau sat sau nu știu în ce colț de luma. Versurile lui nu se învechesc nu se pot învechi niciodată pentru că mărturiseau iubirea Logosului întrupat în istorie. Sunt iubirea curată ce nu pierie niciodată.

Voiculescu a ajuns în deceniile ultime de viață la noblețea sufletului mărturisită în nenumărate poezii unice în limba română din care au dispărut desăvîrșit ura, supărarea tristețea a ajuns la forma supremă a iubirii care-i în stare să cuprîndă în harurile sale tîmăduitoare tot ce există cosmosul întreg pe toți oamenii inclusiv pe vrăjmași și prigonitori. Iată ce spune în 1954 !:

Mi-ai prins în mină praștia Iubirii
Ca în vrăjmaș cu inima s-arunc
continîndu-l pe Eminescu în acest fel din celebrul său testament:

Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față
Indură-te stăpîne și dă-i pe vecl viață!

Este testamentul Mioriței al lui Horea și al lui Constantin Brăncoveanu aici, al lui Ștefan și Neagoș al unui popor de ciobani și voievozi poporul român!

IOAN ALEXANDRU

În aceste zile, în librării, pentru iubitorii de poezie — o nouă ediție din Imnele iubirii de Ioan Alexandru, apărute la Editura Cartea Românească.

Azi, pentru că boceau în mine drumuri nebatute (mereu mi-e dor de toate cărările care încă nu mi-au furat umbra și nu mi-au răpit pasul), m-am suit într-un tren, la întimplare, cu o carte în mină și primul lucru pe care l-am văzut dincolo de margi-nile orașului au fost două siruri de măceși plouînd pe calea ferată. Măceși albaștri. Și deschizînd cartea Doinei Sălăjan, ca-ntr-o superbă transfigurare, am găsit sprijin minunii de afară în jertfa unor versuri din acordurile Voronețului:

Îris imens de ochi dumnezeesc /
Deschis să vadă pe pămînt toți sfinții, /
În care — adnc de vrăjă-atîns cîtesc /
Naivele povești ale credinții; //
Senin profund pe care-ades plutesc /
Stîrniți de doruri norii suferinții, /
Cît de sensibil viu și pămîntesc /
Te reușiră-n arta lor părinții!...

Pe Doina Sălăjan, un fel de zeiță botoasă din Transilvania (botoș era și-un tînar zeu de la Moldova), n-o căutați în ierarhii și liste de favoruri. Coruptă de veșnicia firii înflorînd surisuri și de nevindecarea lumii în a căuta amintiri care să-i sature trista sănătate, lipită de ființa ninsorilor descîntînd, ca pădurea de fagi de petreții dinspre sud ai muntelui, ca mes-tecenii de intrarea în mănăstiri (ați băgat de seamă că mănăstirile nu se construiesc niciodată în virf de munte? le-ar nărui, pe vreme de furtună mugetul mineral al adîncurilor; sus în munte rezistă numai schitul de ceară, schitul de tăcere), Doina nu are altă bogăție decît sminteala versului. De aceea, ea și face impresia că adevărul imaginari la viața reală și că trăiește numai închipuirii cioplite din

A doua carte

cu prieteni

Măceși albaștri

mărgăritar și din zadarnic de frumos: Cit de frumos trăieți vegetale pure! / [...] O, dac-ar fi o trimbiță de aur / Să vă adune într-o zi de-apoi / Din cite toamne v-au răpit suflarea / Ruga-ți-vă atunci și pentru noi. // Cădelni-țind suavele parfumuri / Îndușoși arhangheli severi / Invidioși pe patimile date / Născuților din lacrimi și plăceri...

Versurile Doinei sint ca fîntinile din asfințiturile violet ale Bărgănelui — una închinată lupilor, alta cailor; iarna, sustine o poveste magică, trimbele de apă din dedesubt făc schimb între ele spre a da o sansă și fiarelor. Poeții, în credința mea, încep și sfîrșesc tineri și, indiferent că scriu uneori și publică o sută de cărți, tot cu una singură se adună la capătul drumului. Cei născuți să bombănească rimat — „membrii inutili ai mai multor instituții inutile“, cum zice Lev Tolstoi — nu vor încerca niciodată apropierea de streangul dorului de-ă arde într-o clipă, plătînd pret cumplit pentru cuvîntul care e totodată și vrajbă și iubire și durere și moarte și discordie. Doina trece, plîngînd, prin spațiul strîmt al căutării izbînzii, prin plumbul iluziei, jînduînd după daruri dumnezeiești cu gust de migdală, al cuvîntului ce înțelenește strigătul și dezleagă doruri vătate.

Iată ce sint cuvintele: vase de lut, /
Ulcioare, carafe, amfore, oale. /
După al sorților joc, după — anotimp și avut /
Ele sint cînd pline cînd goale... //
Colosal Gargantua umblă tunînd /
Ca un stăpîn prin cămărilor mele /
Și găsînd vase sterpe, însetat și flămînd /
Își scuipă disprețul în ele. // [...]

Eu sint legat de foamea acestui colos /
Flămînd dacă pleacă cu scapăt.

Doina nu iubește versul ajuns și în-căput dincolo de pod; așteaptă și pin-dește pasul fulgerat de înalte iubiri al mezinului, cel ce se plămădește ina-poia tuturor intelegierilor, sub un măr din dealurile Transilvaniei, între tufe de măceși albaștri, pentru că poezia e doar aripa visului, nimic altceva, sau poate dezamăgirea apelor Mării Urmînd la ceruri și stînsa lor risipire în un-
vers.

...V-am întrîstiat? Pe cineva ucis-am? /
Greșesc ușor și ulti la fel, /
Răgaz / Să nu-mi lăsați, să nu în-toarcem iute /
La urma sîngerat ce-a rămas. //
Dar tot nu știu. Utlarea e deplină. /
Mai inocent ca îngeri mă simt. /
Și alb de pace. Dați oric sen-tință /
Sub arborii ulțăii cînd mă plîmb.

FĂNUȘ NEAGU

Dă-mi mîna Măria-Ta

Munca în
agricultură
nu este
cu nimic
mai prejos
decît în
electronică;
dacă vreți
chiar, în
multe privințe
ea este mai
importantă

NICOLAE CEAUȘESCU

Cartofi pentru viitor

„Să vă povestesc cite ceva din preocupările noastre”, zise directorul și-mi întinse o țigară. Tanasie Gorea, directorul Institutului pentru cercetarea și producția cartofului, specialistul în genetică, preocupat de ani de zile de soarta acestor plante în aparență ridicole și banale, autorul atitor lucrări de specialitate, pare nerăbdător să se confeseze și să-mi explice rezultatele de excepție ale muncii de cercetare pe care o îndrumă de câțiva ani. La Brașov e ceață, bate un vînt rece, a și nins în împrejurimi, dar Tanasie Gorea își strînge haina pe lingă trup și-ncepe să vorbească:

— Institutul nostru a luat ființă în 1967. Rostul lui era de a rezolva cele mai acute probleme, precum asigurarea cartofului de sămîntă, pentru toată țara, fiindcă, nu știu dacă cunoașteți, pînă în acel an noi importam acești tuberculi. După ce s-a organizat un sistem republican de producere a acestor cartofi, am ajuns ca în 1974 să sistăm importul, ceea ce a însemnat foarte mult. Am introdus un sistem original, căci la noi sînt alte condiții decît în Olanda, să zicem, de unde importasem, citeva soiuri. N-a fost deloc ușor să adaptăm soiurile la zonele înalte însă acest lucru și-a arătat și fața lui bună, fiindcă în astfel de locuri posibilitatea de a contracta bolile e mai scăzută. Am creat astfel de zone fitosanitare la Brașov, Harghita și Suceava, de altfel județele cu cea mai mare pondere în producția de cartofi. Inceț-inceț, tehnologia noastră s-a perfecționat și astfel am ajuns ca în 1983 să obținem cea mai mare producție de cartofi din întreaga istorie a agriculturii noastre, adică 19,68 t la hectar, producție medie prin care

am întrecut-o pe cea a întregii Europe, fără Uniunea Sovietică, fiindcă, dacă am socoti toate țările la un loc, Europa s-ar plasa mult în urma noastră.

— Cum așa?
— Uniunea Sovietică fiind o țară puțin producătoare de cartofi, suprafața ei imensă ar fi tras mult îndărăt producția medie a Europei. Dacă ne gîndim de unde am plecat și la ce-am ajuns, avem toate motivele să fim mulțumiți. Inșă minunea nu s-a mai repetat și anul acesta primăvara a fost rece și capricioasă și ne-a cam dat peste cap proiectele. Poate la cartofii de sămîntă să obținem aceleași rezultate.

— Ce înseamnă pentru un cercetător să pătrunzi în tainele cartofului, pe care noi, cei de rînd nu ni-l reprezentăm decît ca salată, piure și garnitură la friptură?

— Ca orice organism, cartoful are o structură extrem de complicată. El se înmulțește vegetativ și degenerază foarte repede. Pentru asta trebuie să fie liber de orice boli și atenția noastră către acest aspect se îndreaptă în primul rînd. Nu e deloc ușor să examinezi fiecare tubercel pentru sămîntă, să-i faci bioteste și teste serologice pentru a evita prezența virusului pe care afidele, niște musculițe păcătoase, îl vehiculează. Cînd am început să producem cartofi de sămîntă, toate zonele erau cronic infectate. A trebuit să facem întîi dezinsecția, ca să ajungem azi la procentul tolerat care oscilează, după caz, între 0 și 10%. Acum, cînd lucrurile s-au remediat, putem aplica tehnologii superioare iar specialiștii noștri urmăresc în sere evoluția plantei, căreia îi fac testele de care pomeneam. Fiecare plantă contaminată este îndepărtată, pentru a feri recolta de infecție. Pînă se ajunge la înmulțirea primă, cartofii de sămîntă parcurg un drum lung și complicat. Deși ne aflăm la nivelul celorlalte țări producătoare de cartofi, trebuie să recunoaștem că ar fi mai mult decît necesară introducerea și la noi a testului Eliza, practicat deja de Anglia și Olanda, test care reduce mult efortul tehnologic, analizele nemaifăcîndu-se pe frunză, ci direct, pe

tubercul. E și mai precis, apoi, posibilitatea de diagnosticare fiind de 100%. S-ar elimina astfel înmulțirea a doua, sporind eficiența și reducînd cheltuielile de producție. Intr-un an sperăm să-l avem.

— Dar soiurile? Ce-ați creat, ce-ați perfecționat?

— Pînă să stabilizăm producția de cartofi, la noi, am încercat peste 260 de soiuri străine, lucrînd în paralel la crearea celor autohtone. Pînă în clipa de față cultivăm 13 soiuri, dintre care 7 sînt românești. Ale noastre sînt soiuri pure, obținute prin hibridare. Dintre cele mai noi, ne mindrim cu **Super**, soi de la care am obținut 102 t/ha, în Insula Mare a Brăilei. O producție enormă! Să mai amintim, apoi, soiul **Semenic**, cel mai rezistent la mană, **Mureșan**, care se păstrează foarte bine, **Colina**, cu excelente proprietăți culinare, pe care-l egalează numai soiul olandez **Bindje**.

— V-ați gîndit vreodată la un cartof perfect care să intruchipeze toate calitățile? Cum arată, în visurile dumneavoastră științifice, cartoful viitorului?

— Ca să apară un genotip perfect, pe care noi îl putem descrie, n-ar ajunge toată suprafața globului cultivată cu cartofi. Totuși, noi lucrăm în acest sens, mai cu seamă în latura genetică dar și în aceea a cuantificării matematice, a modelării. Un astfel de model a prezentat fiziologul nostru Gheorghe Olteanu la Conferința trienală a Asociației europene pentru cercetarea cartofului de la Interlaken, în Elveția, anul acesta. E vorba de un model de decizie și simulare care s-a bucurat de interes și care va deschide noi perspective cercetării, fiindcă noi ne gîndim deja la un cartof superior, în viitor, care să aibă, de pildă, frunze puține și mulți tuberculi, să nu mai necesite tratamente chimice, să aibă un conținut sporit de proteine, să fixeze azot din atmosferă prin sistemul radicular.

RADU G. ȚEPOSU

În slujba pomilor

Stațiunea de cercetare și producție pentru pomicultură Strejești-Simburești, o instituție de mare prestigiu în peisajul pomicol al României, a început o operă de bine, refacerea imperiului de pomicultură care a domnit pe dealurile subcarpatice vreme de secole. Cine n-a văzut această stațiune încă nu știe ce înseamnă mîna colul pomilor, încă n-a trăit bucuria a vedea meri mici, terorizați de propriile roade, cu sute de kilograme fructe, încă n-a văzut ferme ca ni cetății moderne, capabile să trăiască și ani fără să iasă în lume, domni peste livezi întinse, îngropate de verdeața viilor și-al cireșilor, al prunilor și pe lor care au ceva mărț în chinul fructelor de a încăpea pe crengi, și dure de frumos în ordinea și liniștea lor ci își trage puterea cît din pămînt, cît o brazdele adînci ale mîinilor crăpate. Țărani arși de soare, vorbăreți pînă la fi gălăgioși, strigîndu-se mereu, n-au finu cutare, prinși mereu de umbra înserării pe sub pomi. Inginerul Ion Nicolaescu, directorul stațiunii, care a conceput și coordonat transpunerea verde a acestui proiect pomicol spune: „În acest an stațiunea noastră a ajuns la o fază de maturitate, cînd face o vada întregului potențial de care dispune. Noi răspundem de dezvoltarea pomiculturii în județul Olt, în toate domeniile începînd de la întreprinderile de stațiune trecînd la cele cooperatiste și pînă la fondul pomicol existent în gospodăriile populației. Noi recomandăm modalități de producție, noi livrăm materialul sîditor, noi asigurăm instruirea cadrelor, alegem amplasamentele și soiurile. E activitate practică desfășurată pe multiple planuri, care începe cu activitatea de îndrumare și sfîrșește cu alcătuirea unor echipe de muncitori care se deplasează la gospodăriile populației și execuției specializate în vederea obținerii unor producții mai mari. Am luat și

ta trudită să-ți sărut Țăranule al Țării!

tutelă o serie de C.A.P.-uri, care aveau producție sporadică de fructe, le-am dat să-și creeze ferme specializate și astfel unele dintre ele au ajuns la producții de vîrf, au reușit să exporte cantități de prune care sînt la fel de mari ca și cele exportate de unele județe. Așa s-a întîmplat cu C.A.P.-urile din Vitomirești, Dobroteasa, Potelu, Bărăști de Vede și multe altele. Răspundem direct de cele 14345 de hectare de pomi care alcătuiesc tezaurul pomicol al județului nostru. Și el reflectă pe deplin răspunsul concret la chemarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de a face din pomicultură o ramură de vîrf a agriculturii, un sector al producțiilor record". Stațiunea din Strejești-Simburești are 22 de ferme, adevărate modele de integrare a cercetării cu învățămîntul și producția. Trei pepiniere pomicele produc un milion și jumătate de puieți, 20 de milioane de stoloni de căpsuni și alte milioane de butași de viță. Un liceu agro-industrial are în stațiune cel mai fericit loc de practică iar o echipă de cercetători tineri lucrează mereu pentru descoperirea a noi soiuri de mare productivitate, rezistente la boli.

Am descins în două ferme, în cea de la Schitu, condusă de inginerul Dumitru Popescu și în cea de la Strejești, îngrijită de Florea Marinescu. Ultimul e un om la 50 de ani, din partea locului, așezat în slujba pomilor cu 26 de ani în urmă. Atunci avea la îndemînă 100 de hectare care dădeau cam 3 tone la hectar și se chinuiau să treacă prin iarnă și să mai prindă o înflorire de primăvară. După 26 de ani, Florea Marinescu e un om în vîrstă, albit la păr și ars de soare cu o fermă de 228 de hectare, cu livezi care dau 25 de tone de fructe pe hectar. Cu timpul l-a avut ca student în practică pe Dumitru Popescu. I-a însoțit în delicata și misterioasă lume a pomilor și l-a ajutat să-i înțeleagă. Acum cei doi conduc două ferme vecine. Unul stăpînește sute de hectare de măr, celălalt enorme suprafețe de vie. Cînd plouă le arde buza după apă și după substanțe ca să ferească livezile de mană, cînd e secetă le arde buza după aceleași lucruri

ca să ferească fructele de fâinare, cînd e cules le arde buza după oameni, după lăzi și după mijloace de transport, cînd e iarnă le arde buza pentru tăieri, pentru îngroparea viței, cînd e primăvară se perpelesc pentru lucrările în verde. E de ajuns o zi să nu ajungă unde trebuie și mai tirziu o fac degeaba, pomii se intristează și se întorc în nepăsare și nimic, de unde nu mai vin nici cu fructe, nici cu frunze. Cei doi se strigă de pe pămînturile învecinate și își petrec multe nopți dormind ca buștenii în sediile fermelor de unde nu mai apucă să plece cu săptămînilor, în acele gospodării care nu mai au nevoie de afară decît de zahăr și de sare, dar care trimit spre noi lungi convoaie cu trenuri de fructe al căror parfum este acum extrem de cunoscut în orașele țării și pe mai toate meridianele Europei.

CORNEL NISTORESCU ■

Posibile modele de zootehnie

La Direcția agricolă județeană Dimbovița, cu ajutorul lui Marcel Calangiu, directorul zooveterinar și cu Aurelian Nicolae, inspector șef sanitar veterinar, ne inițiem prin cîteva cifre care este starea zootehniei în Dimbovița, acum, în preajma Congresului al XIII-lea al partidului, prilej de analize obiective și de bilanț al unei perioade din cele mai fructuoase.

Anul acesta, zootehnia județului va produce mai mult decît anul trecut cu 2.300 tone de carne, 10 milioane de ouă, 100 tone de pește, 25.000 hectolitri de lapte. Producții mai mari la lînă, miere. Măsurile puse în practică sînt cunoscute de toată armata de zootehniști iar eficiența lor constă în perseverența cu care sînt urmărite. Pășunile au fost fertilizate

cu gunoi de grajd, țărani și-au dat seama încă o dată că întreținerea și amenajarea lor depinde în cele de urmă tot de ei și, fie ele ale Ocolului Silvic, ale Consiliilor populare sau proprietatea C.A.P. tot în sarcina lor e bine să cadă. S-a luat hotărîrea la nivelul Comandamentului pentru agricultură al Biroului Comitetului județean de partid ca în anul viitor 60 la sută din suprafața bazei furajere să fie cultivată cu trifoi sau lucerna. Pentru această operațiune în primăvară vor fi necesare 70 tone de sîmînță. Cele două fabrici de nutrețuri combinate de la Titu și Crevedia asigură necesarul pe întreg județul. S-ar fi putut realiza și mai mult dacă toate unitățile ar fi avut rezultate la același nivel. Aici va trebui insistat. Iată: pe primele 9 luni, s-a obținut pe fiecare vacă furajată 3.400 litri lapte la C.A.P. Petrești, 2.400 la C.A.P. Nucet și doar puțin peste 900 litri la C.A.P.-urile din Serdan și Năbeni. Se doarește ca între cantitatea de carne și lapte și necesarul de furaje să existe o corelare cit mai aproape de situația ideală. Furajele destinate bovinelor și ovinelor sînt obținute la ora aceasta în următoarele proporții, în procente: 45 pe suprafețele destinate bazei furajere, 13 de pe pășuni, 2 de pe finete, iar restul de 40 prin folosirea celorlalte resurse — paie, ciocălăi, borhoturi.

La Nucet, la Ferma zootehnică, vorbim cu ingineră Luiza Barboiu. Ferma are 760 de oi și 680 de vite de rasă, din care 380 de vaci și juninci. Planul la lapte pe primele 9 luni a fost aproape îndeplinit. În medie, vacile dau acum 7 litri și jumătate de lapte pe zi. E destul de puțin și această cantitate se explică printr-o hrană ceva mai subțire decît ar trebui și prin aceea că viței de rasă fiind considerați materia primă cea mai importantă sînt mai răsfățați decît alții. Ferma a vîndut la unitățile din județ și din țară vițele și tauri de montă în valoare de peste un milion. Laptele livrat statului de la începutul anului valorează și el cam tot pe atîta. O unitate cu o zootehnie rentabilă. Ponderea zootehniei din valoarea producției globale a coope-

rativei reprezintă 48 la sută. Din necesarul de 650 tone de fin, 500 sînt la adăpost. Mai sînt așteptate alte 50 de tone de la Silvic, dar sînt temeri că nu vor sosi chiar atît de ușor precum prevăd planificările. Finul nici n-a fost recoltat. Cu cele o mie de tone de sfeclă furajeră care urmează să intre în magazine și silozuri cantitatea de suculente va fi asigurată. La grosiere, necesarul de 900 de tone va fi depășit cu 600 tone, ceea ce e bine dar nu rezolvă în modul cel mai fericit problema furajelor unor vite de rasă. Grajdurile sînt noi, după proiecte tip, care ar mai trebui gîndite în unele detalii. Pentru la anul, suprafața bazei furajere va scădea cu 30 hectare, adică de la 200 la 170. Unitatea are 35 hectare de pășune, pe care au acces doar vacile cu lapte, timp de o lună, în care pasc definitiv pînă la primăvara următoare. După această lună, vacile sînt scoase aici mai mult pentru a face mișcare.

C.A.P. Petrești. În octombrie 1978, ne spune inginerul Petre Georgescu, au fost importate 200 vaci de rasă Bruna de Austria, înrudită dealtfel și cu Bruna de Maramureș, o rasă de carne-lapte, care se adaptează bine la condițiile noastre. Din nucleul din 1978, la Petrești sînt acum 580. Restul au fost dirijate spre alte ferme. Numai anul acesta au fost livrați la SEMTEST 28 de tauri de mare valoare și la diverse ferme 20 de tauri pentru montă naturală. Valoarea medie a unui astfel de animal este în jur de 30.000 lei. La Petrești s-a preferat creșterea animalelor în sistem gospodăresc, 7 grajduri ridicate din materiale locale de către cooperatori. Vitele se pare că pun înaintea luxului, confortul. Se simt mai bine cu paie sub ele decît dormind pe covoare de cauciuc.

Spre ce se tinde în zootehnie acum? Îi întrebăm pe doctorul Aurelian Nicolae. Aducerea tuturor unităților la nivelul de aici. Și chiar mai mult.

OPREA GEORGESCU ■

Un muzeu în labirint

Fața calmă a zbuciumului

2.

Th. Pallady. Autoportret

Uneori, pare glacial. Alteori, își încruntă sprâncenele, iar ochii, sarcastici, anunță o ironie posibilă: „Numai arta nu mă plitisește”. Il privești mai atent. Ceva te face să bănuiești că toate acestea sînt doar o impresie sau o armură, că în frigidul absolutului inima a rămas caldă. Nu te poți descotorosi chiar atât de ușor de ispite, îți spui. Viața e păcătoasă, se lipește de miini, oricît te-ai spăla tot mai rămîne o urmă de parfum, de la castanele pe care le-ai adunat pe stradă, ori de la frunzele, într-adevăr cum am uitat? de la frunzele veștede pe care Pallady nu rezista să le ridice și să le ia cu el. Trecătorii îl priveau mirați. Unii zîmbeau. Ei și? Pictorul era în stare de surprize încă și mai mari, de o violentă tandrețe, ca această „aventură” desfășurată pe parcursul unei săptămîni întregi: 19 iunie. Un bărbat de șaptezeci de ani se amuză oare pe stradă, jucîndu-se cu praștia? A, nu. S-a folosit de sfoara cu piatră numai pentru a îndoi o creangă de oțetar, ca s-o poată prinde cu mina. O rupe și o ia cu sine. Acasă, punînd creanga într-un vas cu apă, descoperă uimit o larvă care, cum e atînsă, tresare. 21 iunie. Larva e tot acolo. Din cînd în cînd se zbate. 23 iunie. Trezindu-se, pictorul zărește zburlind prin odaie un fluture. Deschide fereastra pentru a-i reda libertatea, dar după un timp fluturele se întoarce. 25 iunie. Fluturele zboară, iese și revine mereu. Pictorul îl urmărește intrigat. Observă atunci că larva de pe creanga de oțetar e goală și că fluturele stă pe ea. Așadar, el tresărea cînd era atînsă larva! Pictorul își simte ochii plini de lacrimi înțelegînd că fluturele se întoarce de fapt la locul unde s-a născut. 27 iunie. Nemaivăzînd fluturele executîndu-și arabescurile, pictorul se uită la creanga de oțetar; e acolo, agățat, mort, după ce și-a depus ouăle. „Își îndeplinise misiunea, menirea” sună concluzia din jurnal... Aș putea, desigur, să spun ca elevul Theodor Pallady care la o teză, cînd încă se afla la Școala de Poduri și Șosele, a scris pe foaia de hîrtie doar atît: „Nu înțeleg nimic. Theodor Pallady”. Dar aș minți, fiindcă am impresia că înțeleg de ce un om, și cu atît mai mult un artist, poate să urmărească zile în șir aventura unui fluture. După cum înțeleg, sau cred că înțeleg, de ce lucizii, cei prea lucizi, ca Pallady, care suferă de o nevoie de analiză continuă, care nu pot privi fără să observe și ceea ce n-ar vrea să observe, dar aspiră să treacă dincolo de aparența lucrurilor, sînt răstîgîniți nu numai între „nevoia de sine” și „nevoia de alții”, ci și între idealul totdeauna ascetic al absolutului și precaritatea totdeauna plină de promisiuni a posibilului. Oricine parcurge jurnalul lui Pallady poate constata cîtă singurătate plutește în el printre rînduri în ciuda faptului că pictorul e rareori singur. De obicei e la un dejun, la club sau măcar cu un model în față. Și totuși pe fundalul acesta, de evenimente care curg, de lume care aleargă, care speră, care disperă, care își face tot felul de calcule sau trăiește nepăsătoare, singurătatea roade ca un acid. Pînă și noțiunile cele mai sacre sînt atînsă: „Dragostea, a cărei lege natura ne-o impune, am poetizat-o spre a cuprinde mai bine prada. Prietenia, în care am vrea să credem, nu-i oare, de cele mai multe ori, o iluzie? Un gest, uneori un cuvînt, ne dovedesc acest lucru. Dezbărată de toate prejudecățile, gîndirea ne îngăduie să vedem clar, să trăim și să existăm”. Aici, „clar” înseamnă „fără iluzii”. Căci Pallady nu face parte dintre cei care „quijotizează”. El e mult prea lucid pentru asta. Știe că iertarea nu șterge nimic și că destinul său e să fie propriul său judecător intransigent. Cit privește indiferența, o dorește într-adevăr uneori: „Să privești fără să vezi, să auzi fără să asculți. Să dormi fără să visezi. Să trăiești fără să gîndești”. Inutil însă. Pentru asemenea oameni și viața și absolutul sînt mai mult decît o pasiune: sînt o fatalitate căreia nu i se pot sustrage. Ei sînt condamnați să iubească o viață care ajunge la moarte și un absolut care se îndepărtează tot mai mult pe măsură ce încearcă să-l atîngă. N-ou cum să evite acest imperativ al destinului lor chiar dacă uneori, cu o stringere de inimă se întreabă: „Să vezi, să simți, să înțelegi, să fie aceasta fericirea? Sau mai curînd pretext de suferință cînd nu poți rămîne nepăsător”. Nu-l pot evita nici cînd întuiesc adevărul lor, singurul pe care-l pot controla, le-a înțins o capcană. Pallady notează în jurnal: „Să-ți găsești un refugiu în Artă... Să știi să alegi ceea ce îți îngăduie să crezi opera de artă, esența însăși a vieții... a vieții noastre”. O opțiune decisă pentru aerul rarefiat al absolutului unde nimic altceva nu mai contează, se pare. Numai că aceasta nu e decît ultima iluzie a unui om care vede clar. Căci în refugiu sau își amintește brusc o vorbă a-cuiva: „Ah, cit este viața de cotidiană”, vorbă pe care ar fi vrut s-o fi spus-el însuși. În realitate, acest artist cu figură de ascet se află la o rîspintie, sfîșiat între Artă (cu A mare) și cotidian. Și poate că astfel nu există nimic întreg. Nici absolutul. Nici strictul cotidian. Fiecare e umbrît, e stîrbit de amintirea, de nostalgia celuiilalt. Nu o dată Pallady se plînge că e înconjurat de prea multă viață defunctă. Sau regretă ce n-a trăit. Și nu o dată constată cu obișnuita lui lipsă de menajamente că nimic din ce a visat în absolut nu s-a îndeplinit așa cum a dorit și visat. Dar acestea nu sînt totuși decît ocoluri, semănînd cu zborurile fluturelui pe care l-a urmărit pictorul. Ramura lui de oțetar este clipa cînd înalță capul. Se tem unii de perfecțiune? Zic că ea nu există? Și chiar dacă ar fi așa, exclamă Pallady. Poți măcar năzui către perfecțiune. Poți măcar tînde spre ea.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Itinerar sentimental

UN IED — „Există cineva care la vederea unui ied să nu devină mai bun”? se întreabă Radu Cărneci în comentariul unui mic film (*Itinerar sentimental*) recent văzut la senti televiziv. (Tot la televiziune unde, duminică 7 octombrie, cineva vorbea despre un loc evocat de „Goethe, în opera lui, *Faust*”, Goethe — se știe — fiind un cunoscut compozitor...) Dar să revenim la întrebarea poetului. Desigur, răspunsul e simplu: la vederea unui ied, a unei căprioare, a unui iepuraș devenim mai buni și suflăm ni se umple de bucurie. Dar la vederea unui om? Din păcate, răspunsul la această întrebare e mai greu de dat; și ar merita să ne gîndim de ce ne înduioșează un căte-luș mai degrabă decît semenul nostru. Dragostea pentru animale (et în Arcadia ego: și eu le iubesc!) are ceva suspect, dacă e însoțită de o culpă indiferență față de tot ce nu dă din coadă. Și poate că ideea centrală a poeziei luminoase și nobile pe care o scrie Radu Cărneci e chiar aceasta: că datorită oamenilor este aceea de a-i iubi, în primul rînd, pe semenii lor. Trebuie îndrăgiiți și copacii (Radu Cărneci este, ca și Gheorghe Pîtuș, un cîntăreț al pădurii: cred că au și studiat prin școli viața silvestră), și animalele, și grînele și lacurile („de-o limpezime atît de adîncă încît îți doare privirea”), și păsările cerului, toate. Dar „cîntarea cîntărilor”, omului i se adresează. Iar dacă unele dintre poeziile, cu emoționante note patriotice, ale lui Cărneci pot să pară retorice (și chiar sînt), e cazul să amintim vorba veche a lui Gide despre retoricul Victor Hugo care este „vai, cel mai mare poet francez”. Atunci

cînd discursivitatea și pasiunea vorbelor mari, a generalităților apar la un om care are talent poetic, așa cum e cazul lui Cărneci, ele încetează să fie defecte, pentru a fi devenit normale note definitorii. În poezie concretul poate fi necesar, dar obligatoriu nu este. Obligatoriu e numai talentul. Iar dragostea afirmată cu decizie și adîncă pasiune e un sentiment care nu va fi de prisos nici în alt veac (pe care îl dorim mai uman decît al nostru, atît de pornit, de lipsit de măsură), darămite azi, într-un univers al amenințărilor cu distrugerea planetară. Poate că eu însumi, ca autor de versuri, să rămîn cu multă plăcere în preajma unei poezii mai discrete, mai fine, mai ascuțite (de felul celei pe care o scriu Mircea Ivănescu, Tomozei, Grigurcu, Brumar, Petre Stoica și alți poeți de vîrsta lui Cărneci) dar nu pot să nu admir, cînd e cazul, și poemele pline de generalități patetice rostite emoționant de poeții din „școala” cărora face parte și cel ce semnează (între altele cărți ale sale) o superbă prelucrare în spirit romantic a *Cîntării cîntărilor*. Să întreb din nou (patetic și generalizînd, în spiritul nobil al acestui tip de poezie): vom ajunge vreodată ca la vederea unui om, a oricărui om, să devenim mai buni? Ce mult mi-ar plăcea să răspund afirmativ!

O GHICITOARE — Găsesc, printre hîrtii, o întrebare la care redactorul unei reviste mă ruga (nu de mult, dar ce revistă? nu mai știu...) să dau un răspuns: „Care credeți că sînt scriitorii anului 2000?” Căd pe gînduri și-mi amintesc că, acum aproape douăzeci de ani, răspunzînd în *Luceafărul* la o întrebare asemănătoare, cu privire la scriitorii depărtatului pe atunci an 1980, îi numeam pe Leonid Dimov, Radu Petrescu, Tudor Tîpa, Octavian Stoica; nici unul dintre ei nu publicase încă vre-o carte. Am avut dreptate? Parțial, dar răspunsul de atunci nu mi se pare absurd.

Acum ce-aș spune, folosînd aceiași procedeu, adică pomenind doar numele unor autori ce n-au publicat nici o carte? Nu știu, abundența de nume tinere e extraordinară. Și totuși... Doi prozatori: Ioan Groșan, Cristian Teodorescu. Doi critici: Ion Buduca, Al. Cristelecan. Doi poeți: Liviu Antoncsei, Adrian Scheibe. Multe dintre numele viitorilor poeți și critici importanți pot fi găsite în revistele studențești, de la *Amfiteatru* și *Echinor* (Nicolae Băciu!) la admirabila revistă ieșeană *Dialog*, o adevărată pepinieră de talente.

Și să-mi exprim năzuința ca atît dumneavoastră, cei ce citiți, adiferent de vîrstă, cit și eu, să fim bine sănătoși în anul 2000, asumîndu-ne riscul să descoperim că m-am înșelat amaric...

MEMENTO — Într-un număr de acum cîteva săptămîni al revistei, Al. Piru, vorbind despre resurrecția lui Emil Botta, arată că nu a ezitat nicînd să-l așeze pe acesta printre marii poeți de azi și de ieri, și subliniază că „N. Manolescu a fost primul critic care într-un articol din *România literară* (1976, nr. 48) a vorbit de Emil Botta chiar din titlu ca de *Un mare poet*”. Iubitul meu profesor imi va permite, sper, să-i pun nota foarte bine. Altul e însă cel care răspunzînd unei reviste, în cadrul unei anchete despre cele mai frumoase versuri ale anului, a spus cel dintîi — în anii noștri — că Emil Botta e poate cel mai important poet al unei mari generații. Țin mîntie cit de mult m-am bucurat citînd acea apreciere, venind într-un moment cînd puțini dintre noi cei tineri, vedeam adevărul, și profit de ocazie să-i amintesc că acel *altul* este... Al. Piru. I s-a întimplat domniei-sale, într-o lungă și frumoasă carieră de istoric literar, să nedreptățască — prin uitare, între altele — destui autori, dar să-l uite și pe Al. Piru mi se pare prea mult.

FLORIN MUGUR

Desene pe asfalt

Rînduri pentru Tudor Coman

Are și plumbul cavalerii lui chiar dacă tiparul modern înlocuiește fericit metalul „bacovian”. Tipografuli vor fi pentru totdeauna oameni ai plumbului.

Despre un asemenea om imi îngădui caligrafia de față. Și pentru a fi convingător, ca în mai toate desenele mele (pe care nu le cred mai durabile decît cele ale copiilor, fixate efemer, pe asfalt) mă voi sluji de zestrea de amintiri personale, spre a-mi convinge de dreapta scrierei, eventualii cititori.

...Cînd, june secretar (general!) de redacție mă precipitam între redacția „Luceafărului” situată într-un pod cu hublouri de vapor, de pe bulevardul Ana Ipătescu și tipografie, eram veșnic îngrijorat fie că n-am toată materia promisă de colaboratori ori că nu e gata macheta, ori că se întîrzie corectura etc... și așteptam ca redactorul șef, dragul Mihai Dragomir, să mă scoată din impas. Cînd mă primea în biroul lui, mă întîmpina ceremonios (ce „moravuri” pentru acel timp: un redactor șef care se ridică în picioare atunci cînd dă mina cu un subaltern!) și mă interoga despre... meciurile etapei de fotbal! Era de un calm perfect și cu toate speranțele mele că l-aș putea „deturna” spre subiectul în chestie, nu-l puteam scoate din ale lui. Într-un tirziu, așa ca din întîmplare, jucîndu-se cu nervii mei mă întrebă, lenes, „Cum stăm cu numărul? Ai probleme?” „Nu, probleme nu am, ce-mi lipsește e chiar... numărul!” ziceam și el lămurire, în cîteva minute probleme ce-mi păreau amenințate, făcea fericite mutații de materie și cînd discuția se încheia, înțelegeam că într-adevăr n-aveam motive de supărare. Omul știa totul: sumar, machetă, ținea mîntie titlurile, știa dimensiunile textelor. Era un magician.

La Dom' Mihai m-am gîndit atunci cînd l-am cunoscut, în mq-

destul său birou, pe Tudor Coman, șef al serviciului de producție din Combinatul poligrafic „Casa Științei”, unul din cei mai împătimiti tipăritori și iubitori de carte din România. Aceeasi distincție în gesturi, același calm (constructiv), același perfect echilibru lăuntric. Același respect pentru un meșteguș ce ține pentru mine mai mult de vis... E unul dintre (din fericire multele) personaje a căror deviză e „Se poate!” Ori: „Să facem astfel încît să fie bine!”

Numărul de cărți care (și) prin truda și inspirarea sa trec de la himerica fază de manuscris la tomul numai bun de mîngîiat cu suflul, e de-a dreptul uriaș. Tudor Coman a tipărit mai multe cărți decît vrea legenda să fi existat, chiar dacă nu „tipărite”, în Biblioteca din Alexandria elinilor! Publicațiile, permanente sau nu, de care are grijă nu sînt nici ele, numeric, mai puține.

Mai toți „clienții” săi vin cu pretenții, toți cred că lucrarea de ei comandată e de departe cea mai importantă din combinat, toți cer un tratament preferențial. Toți sînt precipitați. Aproape toți își prezintă ofertele, dacă nu chiar în ultimul ceas îngăduit de plan, atunci foarte aproape de acest moment. Caietele de sarcini sînt de regulă nerespectate în litera lor chiar de către beneficiari. Și totuși... Între cei mai destoinici autori de carte românească (autori ai cărții ca obiect sacru) Tudor Coman se distinge printr-o calitate aparte: pare a avea totdeauna răbdare. Pare că are timp. Chiar cînd nu are, o știm. Și mai are, asta e sigur, umor. Înțelege miraculos resoriturile adesea cu aparențe teribile de incurcate ale lucrurilor și prompt propune soluții realiste, impacă tensionatul „război” dintre „părți” și în final, neînțelegerile dispar, crisparea se atenuază și ea și învinge bucuria de a ține în miini o nouă carte, așa cum ai ține o piine nouă, ori un mineral se-lenar.

În urmă cu puține luni (altă amintire) un proiectat „Album memorial Nichita Stănescu” realizat în faza de manuscris cu emoție și (cred) cu har, era metodic refuzat de unii tipografi (mai corect, de unii birocrăți ai plumbului, care

are și el dăunătorii lui) pentru care condițiile de editare păreau prea pretențioase și care nu promiteau în nici un caz o apariție în, vorba poetului (altul) „timpul cit se cere”. După cîteva zile și nopți de coșmar am propus imposibilul. Să încercăm „la Coman”. „Imposibil! mi se spunea, omul e binevoitor dar e prea tirziu să ne mai scoată lucrarea în '84!”

Într-o dimineață am intrat în biroul (luminat de imaginea simbolică a unei vechi hărți marinărești) prietenului Coman decis să fiu un „avocat” teribil. Compusem în memorie cîteva discursuri menite să-l convingă. Tudor Coman s-a informat, expert, de conținutul lucrării, de condițiile grafice și tipografice și... a oprit conversația, făcînd un semn ce vroia să spună: „E de prisos să mă convingeți pe mine, slujitor al cărții și iubitor de Nichita, cit e de binevenită evocarea lui. E de prisos să insistăți, m-aș simți jignit!”

Și am auzit acel „Să încercăm să facem ceva” care în limbajul oamenilor buni e aproape sinonim cu „E-n ordine!” și cînd scriu rîndurile acestea, Albumul e într-o fază înaintată de tipărire. Dar cum? Abuzăstă cumva Tudor Coman de prestigiul funcției sale întîrziînd executarea unor comenzi, pentru a le face, loc sub teac celor de domnia-sa preferate? Nici decum. Era vorba de o carte în plus, de asumarea unei datorii în plus. Omul nostru, cînd promite, o face fiindcă își cunoaște oamenii, știe că poate conta pe devotamentul și priceperea lor, pe (iubesc repetarea de termeni) omnia lor.

Și cum să nu impună un șef care vine la slujbă primul, spre a pleca cel din urmă? Iarna, mi s-a spus, nici nu vede lumina zilei, el, cel obsedat de lumina tiparului: sosește și pleacă pe întuneric.

Nu i-am citit numele pe nici o tipăritură.

Il scriu eu aici; îl culeg aici, cu dragoste și respectuoasă recunoștință *confraternă*, anticipînd (și „denunțînd” sentimental, evenimentul) o zi apropiată în care omul plumbului urmează a împlini (incredibil pentru tinerețea și mobilitatea sa spirituală) vîrsta de 60 de ani...

GHEORGHE TOMOZEI

Săptămîna la Operă

În cadrul ciclului „Personalități lirice comentate”, la Opera Română va fi prezentat luni 22 octombrie (ora 18), **Aureliano Pertile**.

Bucurîndu-se de prezența dirijorala a maestrului Ruslan Raicev, de la Opera din Sofia, spectacolul **Aida** de marți 23 octombrie (ora 18) va avea ca principali interpreți pe Lucia Tibuleac, Anatol Covali, Mihaela Agachi, Nicolae Urziceanu.

Miercuri 24 octombrie, ora 18, — capodopera lui Weber, **Freischütz**. În conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici vor interpreta Elvira Cirje, Elena Grigorescu, Dan Zancu, Florin Diaconescu.

Scara vieneză, unanîm agreatul

spectacol de balet, avînd în distribuție pe Daniela Constantinoiu și Ștefan Bănică, Magdalena Rovineșcu și Gheorghe Anghelus, Maria Cumbari și George Bodnarciuc, va fi prezentat publicului joi 25 octombrie, la ora 18.

Tosca de Puccini cu Maria Slătinaru-Nistor în rolul titular, Ludovic Spjess (Cavaradossi) și baritonul bulgar Stoiian Popov în Șcarpia. La pupitrul dirijorului Ruslan Raicev (R.P. Bulgaria). Spectacolul va avea loc vineri 26 octombrie, ora 18.

Simbălă 27 octombrie (ora 18) premiera de balet **Franceza de Rimini**, Camera coregrafică. Prima piesă este o fantezie coregrafică pe muzica lui Ceaikovski, iar a doua este compusă din miniatuiri dansante pe muzică de Bach, Ra-

vel, Haydn, Vasile Jianu și Mircea Chiriac.

În matineul de duminică 28 octombrie (ora 11) se continuă ciclul **Voci tinere** din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Vor participa în recital Emilia Ciurdea, solistă a Teatrului liric din Constanța, și Alexandru Moisuc, student al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Își mai dau concursul Mariana Stoica și Cornelia Fănățeanu de la Opera Română.

Duminică seara, la ora 18, **Povestea micului Pan**, opera pentru copii scrisă de Laurențiu Profeta, pe un libret de Eugen Rotaru. Alături de soliștii Operei Române apare corul „Voces primavara” în conducerea muzicală a lui Claudiu Negulescu.

atelier literar

G. Dumitrescu

Ioniță Gheorghe: Nu e chiar așa de simplu: „Gicu-da” sau „Gicu-nu” (Mai există, bunăoară, și „Gicu-mda”). Adevărul e că textele (puține, totuși, pentru o concluzie mai sigură) stărnesc bănuiala că ați avea talent. Ceea ce vă somăm să demonstrați, cit mai concludent, în viitoarele corespondențe.

Mona Irimie: Versurile sînt slabe, fără perspective. Dar ziceți că aveți două romane gata scrise (deși n-aveți decît 16 ani!). Romanul presupune, însă, o experiență de viață, cel puțin (ca să nu mai vorbim de talent, de pregătire intelectuală, etc.). Cîți romanțieri cunoașteți, care să fi debutat la această vîrstă? Mai mult ca sigur, romanele dv nu pot fi altceva decît un timp irosit fără rost (mai bine îl folosați pentru lectură și studiu!). În fine, acum că le-ați scris, trebuie să vă alegeți măcar cu o învățătură. Ce să faceți cu ele? — ne întrebați. Trimiteți fragmente la reviste, citiți la un cenaclu, cereți părerea profesorilor dv. și altor oameni cu experiență apropiată, ca să vă puteți lămuri, din toate aceste păreri și observații, asupra rezultatului ostenciei dv. și eventual asupra perspectivelor condeiului dv.

Iphigenia: Singurul lucru scris mai îngrijit și cu reală simțire e „Manuela”. În rest, pagini slabe, pline de dulceață, scrise destul de neglijent și stingaci.

A. Necatu: Lucruri noi, somne de progres, încă n-au apărut, dar motivele

indemnului anterior sînt valabile și acum. Numai că ideea continuării implică și o atitudine mai activă și mai complexă, obsesia ameliorării, a autodepășirii, preocupări adiacente, de studiu și exercițiu, de descoperire și însușire a „tainelor” meseriei, etc.

M. Vescan: Versificări relativ îndemnatice, adesea infiorate liric, dar păcătuiind mereu printr-o inflație de vorbe și „fioricele” (metafore stufoase, în ghirlande, jocuri fără aport în economia poemului, etc. — de pildă, în „Nu e de glumit”, unde această joacă în sine dezarticulează textul, diluează sau chiar nimicește semnificațiile). Se cere, deci, un efort de concentrare și esențializare, un control mai activ și mai exigent asupra cuvîntului, mai multă atenție și preocupare pentru apărarea sensului central al textului de divagații și diversii în timpătoare, parazitare. Mai bine, în „Dezvăluire”, „Acuma tresar”.

Crina Costin: Din păcate, nu sînt noutăți, nici în manuscrise (care marchează un dezamăgitor regres), nici în scrisoare, unde tînguiriile nonșalante continuă să înlocuiască vestea deciziilor salutare, de abordare plenară, responsabilă, a existenței. Și anii trec...

Luminița Voica: Un vers alert, limpede, cu o anumită ardență lucidă, reprezentînd o premisă favorabilă pentru o eventuală desfășurare lirică. („Știu”, „Există”, „Do not disturb”). Reveniți.

V. Ianculescu: Nimic deosebit de semnalat.

Versurile rămîn la același nivel, al confecției de bunăvoință, neinspirată. Proza, destul de oarecare, relatează modest, neconcludent, niște „fapte diverse”.

Ovidiu Clanca: Trei plicuri, cu jucării verbale fără sens, care nu confirmă de loc bunele promisiuni inițiale (adică semnele de talent). Drumul e greșit. Se pare că vă este necesară o inițiere mai largă și mai profundă în domeniul poeziei, în istoria ei, în articulațiile intime ale experiențelor ei de virf, de-a lungul timpului, etc. Numai așa, în deplină cunoștință de cauză, vă veți putea căuta un drum propriu, care să nu semene nici a epigonism periferic, nici a cavalcadă în neant. (Un plic, o dată pe lună, cu cele mai bune rezultate ale răsîmpului respectiv, e cu totul suficient).

Mira T. E un început promițător, sensibil, limpede, discret, chiar dacă inexperiența, șovăielile și naivitățile nu lipsesc. E cazul să continuați și să ne țineți la curent.

Roxana Dobrescu: A cîștigat mult teren, precumpănitor, compunerea rece, uscată, programatică, din care poezia, vibrația lirică, s-a retras aproape cu totul. Să sperăm că veți regăsi calea cea bună. În ce privește rugămintea, e preferabil să îndepliniți fără intermediari nobila intenție (un simplu telefon la Uniunea Artiștilor Plastici vă va pune în posesia adresei).

GEO DUMITRESCU ■ **N.R.** Manuscrisele nu se înapoiază.

CA ȘI CUM

Unde să te duci aici e acolo și invers stai arămit pe umeri pe creștet stai aplecat după vînt sau după suflul sistolie al istoricilor și triumghiul de mărgean îți taie zarea triumghi mișcător labil ca invelișul cuvintelor ca o mască ritualică cu dublu triplu sens, trece-ți mina peste pîntecul meu trece-ți mina peste ochii mei peste zarzării rebești peste ecuator peste piatră lemnul de fluier de cruce și de doagă O! trece-ți mina peste mina mea ca și cum mi-ai lua vamă nenorocul și râmii râmii.

DIMITRIE LUPU

AȘ VREA

Aș vrea să mă lipesc de pămînt lacomă, sufocîndu-l să stau așa abia respirînd fără gînd și sunete armonioase să mă cearnă. Un mormînt de muzică și vorbe abia șoptite și prin fața ochilor imagini ivite din senin despre care nimeni nu întrebă de unde vin — vin și atît.

CATRINEL STAMATE

FOAMNA

Cerul e prea greu de pasări care pleacă Aerul își caută echilibrul pierdut Ca un trup refîlindu-și dorințele copacul își mestecă frunzele de pămînt Și cad ploii nesfirșite la care sufletul e complice.

A. VALONI

AGONIE

Meriți o țigară, îmi șopti cerșetorul, meriți o femeie, îmi șopti dragonul.

meriți un rom, îmi șopti victima, meriți o cădere, îmi șopti oglinda, dar ce nu meriți, Doamne?

Moartea te face mai înțelept uitarea celorlalți, mai bun...

MARIUS SARBU

DEBUT

Mai întii Mi-am cercetat experiența Și am descoperit o mică pată albă Însă de-ajuns de mare Ca să-mi desenez în ea O cameră Cu pereți de sticlă Prin care degetele mi se prelungeau Și deveneau antene pipăind întunericul. Acolo Am scris eu Primul tratat despre suflet.

CARMEN SIMON

CAVALERI DE REZERVĂ

În fiecare bătălie se păstrează cîțiva cavaleri de rezervă care după ce vor fi terminați de căzut toți eroii pe cîmpurile de luptă să intre triumfători în cetatea învinșilor.

GAVRIL BALE

CIOARA

Întind mina spre pasărea colibri dar mîneca îmi cade goală de-a lungul trupului ea un refuz.

Mă trezese din visul colibriului, eu mina erescută la loc, cu retina încă muiată în culori.

„Nu-i de nasul tău, pasărea colibri” — îmi spune binevoitor, un spiriduș.

Docilă, mă întorc pe partea cealaltă și mi se așază ușoară pe mină o cioară cu plise și pene de cioară.

Tot pasăre, în defintiv și tot în vis...

OANA KADAR

Sorin Sighișanu

Sorin Sighișanu (1947—1984) cunoscut și pretuit redactor de televiziune — era și poet. Dar, din păcate, timpul nu i-a mai îngăduit să-și împlinească destinul în această direcție. O tristă umbră, ca o ghilotină, l-a gonit dintre noi. Au rămas zeci de manuscrise care așteaptă o altă mină să le readucă către lumina tiparului — către noi...

Fuga

Atunci așteptai pe maluri de noapte să plec din apele mele și să jucăm BABA-OARBA.

Din jocul nostru șerpi răsăreau în amurguri invenind tăcerile eu limbi despicate de vrajă

Deodată ne-am prins goi și uzi sub o ploaie de stele; leagănul vremii s-a oprit din balans și numai atunci am putut să fugim amîndoi de tăcere.

Reintoarcere

Acele cintece răscolitoare care ne însoțesc singele vor merge cu noi neștiute acolo unde nu mai sînt speranțe.

Cei trei vor număra cu atenție din cîte refrene jalnice se compune inima noastră și pină vom fi cîntăriți vom rătăci mult mai singuri cîntînd pe malul riului.

S-ar putea într-un tirziu ca unul dintre noi să înduplece inima crudă a bătrînului luntras, întorcîndu-se fericit pe cărările aprinse ale singelui.

Cules de visuri

Hai, fătul meu, să plecăm la cules visuri, dimineața, cînd orele sînt umede și sticloase.

Ne vom lua pe furis sufletele în spinare, vom porni la drum cu țipete-n ochi.

O, și multă vreme vom rătăci prin pădurile de aramă, de argint sau de aur...

Iar dacă voi rămîne în urmă — nu-ți fie frică — m-am oprit să-mi schimb oasele!

Styxul

Voi trece peste riul negru cu pasările călătoare, pe jumătate sau integru, purtat de valuri amare.

Cînd ielele își ascut dinții să-mi prindă miezul fumuriu, sălbatic, jocurile minții adună aburul pustiu.

Voi trece peste riul soare sau voi pluti-n adîncul lui, purtat de apele-i fugare între meduze brumăru.

Fantasmale ce port în sînge, le simt, le văd, le aud mereu, himerica idee plînge de dorul unui cîntec greu.

Voi trece peste riul pur, albastru-n gînd și-n întuneric și de la fund, eu vîiet dur, o stea se va-nălța feerie!

Baladă

lui Ciprian Porumbescu

Lasă vioara să plîngă moleom dorul, cu notele-i divine să-ți picure alcoolul și îmbătat de sunet mereu să te transpui în transa cenușie a somnului dinții.

Aluneca iar, mină, pe corzile bătrîne; în freacăte nopții tristețea va rămîne cu tainicele-ți gînduri. În singure tăceri să copleșești vioara cu tandre mingierii...

Cînd ultimele-acorduri, prelînse-ncet, rămîn

În inimile-avide, o, tu, meșter bătrîn, de ce nu-ți iei putere din lume să te pierzi, să-ncepi o nouă viață cînd strunele dezmierzi?...
dezmierzi?...
dezmierzi?...
dezmierzi?...

MIRCEA MARTIN:

(Urmare din pag. 11)

— Îmi reproșez mereu că nu reușesc să citesc destul. Dar în ecuația pe care mi-o propui, sînt mai degrabă dintre cei care preferă să recitească de mai multe ori ceea ce au scris înainte de a se decide să publice.

— Ați fost printre cei care au pus umărul la afirmarea unei puternice generații de poeți, romancieri... Vă mai fascinează acea generație căreia i-ați dedicat și o carte?

— Generație și creație e o carte care îmi dă din cînd în cînd nostalgia iar personajele ei continuă să mă intereseze, fie că și-au ținut promisiunile, fie că nu. Cînd ai surprins începutul unui destin iiterar, momentul acela decisiv al „primei capodopere”, despre care vorbea Sainte-Beuve, nu se poate să nu-i urmărești cu oarecare emotie evoluția în continuare spre a vedea unde va să ajungă, pină unde poate să meargă. Dar nu mai e de conceput o urmărire în bloc pentru că generația aceea nu mai există demult ca „generație”, reprezentanții ei nu sînt astăzi doar ireductibili unii la alții, ci si, uneori, incompatibili unii cu alții. Asta-i viața literară!

— Credeți că în clipa de față criticii tineri sînt la fel de solidari cu generația lor așa cum au fost criticii din generația dumneavoastră?

— O asemenea solidaritate este în firea lucrurilor și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de ea. Cărțile despre această nouă generație scrise de criticii din această generație nu vor întîrzi să apară. În plus, cei mai tineri scriitori de astăzi dovedesc o conștiință artistică acută, ei pot fi oricînd — și chiar sînt adeseori — propriii lor critici. Ceea ce, s-o recunoaștem, nu se întîmpla la generația anterioară decît prin excepție.

— Trecînd prin holul Facultății de limbă și literatură română, am văzut un afiș care anunța sedința de lucru a unui cenaclu literar sub conducerea dumneavoastră. Ce ne puteți spune despre el?

— E vorba despre cenacluul Universității, înființat în aprilie 1983 din inițiativa Rectoratului. Sedințele au loc vineri seara la Clubul Universității de pe Schitu Măgureanu și la ele participă studenții de la Filosofie și Istorie, de la Limbi străine și Română, dar și de la Matematică, Politehnică, Agronomie, Construcții și A.S.E. Mai nou, vād că avem și oaspeți din provincie. Simptomatice mi se pare faptul că în acest cenaclu filologiei nu mai dețin supremația numerică. Ne-am propus cel puțin pentru început lucrul pe text în afara oricărei ambiții spectaculare. Se citește, de regulă, poezie, dar citeodată și eseu și ni se întîmplă să zăbovim uneori cîte o oră întregă asupra unei singure pagini fără să avem impresia că ne pierdem vremea. Desi am acceptat cu destulă programatică rezervă să îndrum această activitate, trebuie să

mărturisesc acum că a început să mă „prindă”. Ne lipsește însă o revistă, mai toate cele existente fiind ocupate de cenaclurile aferente. Nu fac nici o aluzie.

— Păreți un spirit nonsalant, neinteresat de zarva literară, nedorind să intre în arenă pentru susținerea unor bătălii și neîncercînd să se folosească de alții pentru a-și exprima opiniile. Așa este?

— Așa este, dar nonsalant nu cred că sînt. Nu din nonsalanță evit „arena”, ci tocmai din neputința de a fi nonsalant. Ce înseamnă o „bătălie” literară? Cultura nu se face în campanii. Nu cunosc decît o singură luptă care să merite implicarea, lupta împotriva imposturii și nonvalorii. Dar aceasta e o luptă continuă, permanentă. Restul nu e decît un prilej oferit unor outsiders de a se instala în postura de protagoniști. Dă-mi voie să privesc acest spectacol cu nonsalanță.

Ca să fiu sincer pină la capăt ar trebui să-ți spun că insusi acest interviu mi se pare tot o formă de „zarvă” literară. Mă consolează pentru faptul că totuși îl dau aminarea lui — cum bine știi — vreme de zece ani.

— Cum ar trebui să arate după opinia dumneavoastră criticul ideal?

— Ne lipsește spațiul pentru a încerca un astfel de portret-robot. Dar țin să spun că aș admira mult pe criticul care ar avea tăria să nu-si principalizeze particularitățile, să-si recunoască defectele constitutive, să-si depășească prejudecățile atunci cînd o operă literară autentică i-o cere. La noi, Lovinescu a fost mai aproape decît alții de un asemenea ideal.

— M-ar interesa o părere asupra stadiului în care se află literatura noastră de astăzi. Se poate jesi cu ea în confruntări internaționale?

— Opinia mea nu poate fi decît favorabilă și am formulat-o nu doar o dată. Aș putea spune chiar că am obosit închipuînd — oral și în scris — diferite „strategii” ale impunerii noastre posibile pe plan european. Să repet acum lucruri care se vād cu ochiul liber și anume că, din punct de vedere artistic, nu sîntem o țară în curs de dezvoltare, că literatura noastră este un bun de export competitiv? Sigur mi se pare oricum faptul că nu descoperind tardiv prioritățile românești ne vom afirma dreptul la universalitate, ci impunînd la timp operele prezentului. Proba valorilor noastre specifice pot să o facă foarte bine scriitorii români contemporani. Cu condiția, desigur, de a iesi în confruntări internaționale.

— Sînteți un om încă tînăr, Mircea Martin. Ce credeți că ar trebui să spuneți în continuare?

— Mulțumesc, nu mai sînt un om tînăr decît cel mult din perspectiva a ceea ce cred că mai am încă de spus. Și țin să te asigur, George Arion, că în ciuda tuturor evidentelor, continui să fac proiecte, deși as fi mulțumit să le îndeplinesc măcar pe acelea din adolescență.

● Două veacuri de la marele moment istoric 1784 ●

Un eveniment important se înscrie în istoria națională și universală prin însemnătatea și semnificația sa pentru timpul înfăptuirii lui și, de asemenea, în măsura în care și prelungeste însemnătatea și semnificația în timp; decenii, secole, milenii. Sînt numeroase evenimentele din istoria poporului român și din istoria universală ce se învrednicează de asemenea însemnătate. Între acestea, fără îndoială, revoluția populară din Transilvania din anii 1784—1785, prin programul radical făurit de conducătorii săi cei mai înaintați, cel mai radical program din acea vreme în societatea românească; prin forțele sociale antrenate (țărani, mineri, meșteșugari, preoțime, sărăcime a orașelor); prin aria de răspîndire a mișcării, mai mult de două treimi din Transilvania; prin superioritatea de organizare și prin puternicul răsunet stîrnit în toată Europa, investeste o semnificație și însemnătate istorică deosebită, atît pentru vremea respectivă, cît și după aceea, pînă astăzi.

Un eveniment istoric crește în importanță și semnificație în măsura în care a pătruns și s-a păstrat în conștiința aceluia care l-au înfăptuit, a aceluia în interesele cărora s-a săvîrșit, precum și a urmașilor lor. Ceea ce înseamnă în fiul, în viața evenimentului în mințile și inimile multor oameni, a maselor populare. Trăire pătrunsă de dragoste și cultivată cu dragoste de cei mai îndreptățiți a preții istoria fiindcă a fost înfăptuită de ei sau de înaintașii lor, a cinstit pe cei ridicați din mijlocul lor și recunoscuți de ei ca fiind al lor în întregime, prin viața, fapta și jertfa lor. De aceea, tradiția, tot mai mult recunoscută și de aceea tot mai mult cultivată de istoriografia contemporană, tradiția transmisă din generație în generație, pe cale orală, poate fi socotită o oglindă fidelă a însemnătății evenimentului, a oamenilor care l-au înobilat prin sacrificiile și jertfa lor.

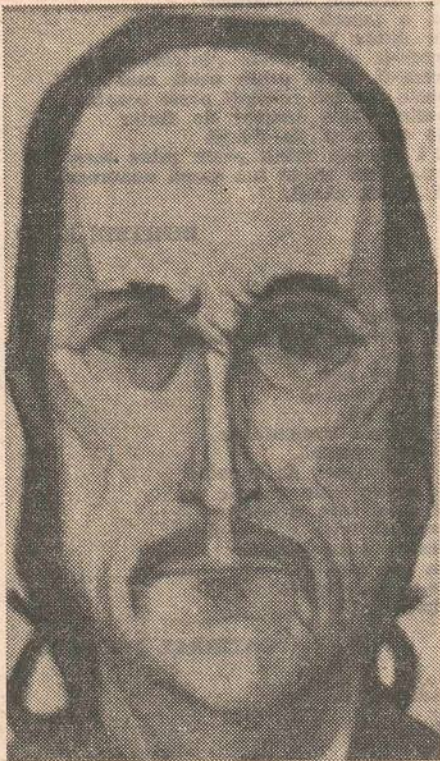
Istoria poporului român a înscris numeroase și impresionante pagini de lupte, sacrificii și jertfe ale țărânimii pentru eliberare din serbie, pentru drepturi politico-morale, pentru o viață omenească. Sub forme foarte diferite s-a manifestat lupta țărânimii și nenumărate jertfe a adus pe altarul dreptății și libertății. De la fuga de pe moșiile răutăților și neomeniei la împotrivirea față de numeroasele dări și apăsătoare poveri; de la revoltele locale la războaiele antifuedale; de la răscoalele populare la revoluțiile cu caracter social și național — nici una din aceste forme de manifestare nu a lipsit. Dimpotrivă, cronică dramatică, dar eroică a poporului român este străbătută de asemenea fulgere ce luminează cerul înnourat și întunecat de nedreptăți și răutăți.

Între aceste fulgere, revoluția populară din 1784—1785 de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan — eveniment de cea mai mare însemnătate în lupta pentru libertate națională și socială a poporului român — prin proporțiile și implicațiile ei social-economice și social-politice a produs o mare frîmțare în societatea vremii, în țările române și deopotrivă în alte țări europene, de la Atlantic la Urall. Aprobat sau dezaprobat, evenimentul n-a putut fi ignorat. Și într-adevăr n-a fost ignorat nici de cei nemiloși interesați, din teritoriile bintuite de flacăra revoluției și nici de lumea din afară a Europei acelei vremi, deoarece ridicarea multor oprimate din Transilvania se înscria într-o perioadă de frîmțări, mișcări, revolte, răscoale, revoluții ce nu se stînseseră încă după un deceniu de la războiul țărănilor ruși de sub conducerea lui Emilian Pugacev (1773—1775), după mai puțin de un deceniu de la răscoala țărănilor cehi de sub conducerea lui Antonin Nywelt și Anton Seidel (1775). Toate aceste mișcări prevesteau și pregăteau Revoluția franceză, care va izbucni doar la patru ani și câteva luni numai după frîngerea cu roata a conducătorilor revoluției populare din Transilvania.

Se înțelege cu ușurință interesul mereu sporit față de un asemenea eveniment, care urmărea să schimbe în fundamentale sale înfățișarea societății din Marele Principat al Transilvaniei atît în aspectele sale social-economice și social-politice, cît și instituționale și culturale.

Evenimentul pretrecut acum două secole a fost caracterizat fie mișcare sau răscoală, fie război țărănesc, fie revoluție. Care dintre multiplele caracterizări corespunde mai exact evenimentelor de la 1784 din Transilvania?

Înainte de a da un răspuns acestei întrebări fundamentale nu e de prisos, cred, cunoașterea caracterizărilor și a terminologiei folosite de cei ce s-au ocupat de acest eveniment atît de important din istoria poporului român. Contemporanii în sens restrîns al cuvîntului, cei ce au fost martori oculari și au lăsat memorii, impresii, descrieri, însemnări, corespondențe etc. și generația evenimentului, adică cei ce s-au ocupat, într-un fel sau altul, de eveniment, pînă la 1800, în caracterizarea evenimentului au fost influențați de poziția față de marea ridicare a poporului român, a autorului sau a clasei ori părții sociale în slujba cărora și-au pus condeiul. O terminologie, deci, subiectivă și, ca atare, nestiințifică. *Tumult*, o caracterizează Ioan Monórat. Memorialiștii și presa maghiară o „onorează” cu nu mai puțin de 13 termeni: *lázadás* (răzvrătire, rebeliune), *conspiratio* (conspirație), *zendülés* (răzvrătire), *felkelés* (răscoală) sau *lobbogyfelkelés* (răscoală iobagilor), (cum o caracteriza, de

Teodor Ioaneș : HOREA

exemplu, cunoscutul memorialist Rettegi György), *támadás* (atac); (cum făcea istoricul Benkő J.), *rebellio* (rebeliune), *seditio* (răzvrătire), în sfîrșit, *foradalom* (revoluție). Cu alte cuvinte „cite capete atitea păreri”. Situația e identică în memorialistica, corespondența și presa germană. Cele mai frecvente caracterizări sînt de *Unruhe*, *Aufbruch* sau *Bauernaufbruch* și *Aufstand*, cu înțeles foarte apropiat (răscoală sau răscoală țărănească, revoltă, răzvrătire), așa cum folosesc memorialiștii și istoricii buni cunoscători ai evenimentelor: I. Fr. Seivert, G. M. Gottlieb Hermann, I. M. Felner, I. Geisler. Se mai întîlnesc în izvoarele narative și documentare din această perioadă și alte caracterizări, care, prin înțelesul lor, subestimează evenimentul: *Rebellion* (rebeliune), *Insurrectio* (insurrecție), *Conjuratio* (conjuratie, complot), *Revolte* (revoltă), o caracterizează J. P. Brissot, revoluționarul moderat francez, apărătorul conducătorilor și al mișcării, De Gerando, și el mai favorabil ridicării țărânimii la luptă și, de asemenea, o parte a presei de limbă franceză; altă parte a acestei presei caracterizează evenimentul drept *rebelline* (rebeliune). Presa de limbă italiană îl caracterizează drept *sollevazione* (ridicare armată), *sedizione* (răzvrătire), dar și *rivoluzione* (revoluție), iar cea de limbă spaniolă *turbulencia* (răzvrătire) și *revueltas* (revoltă). Lipsa de perspectivă a înțelegerii caracterului, însemnătății și semnificației evenimentelor istorice, pe lângă nota de subiectivism, explică și în aceste cazuri confuzia terminologică, urmare a confuziei ideologico-politice.

Situația se clarifică, intrucitivă, în perioada următoare, așa cum e caracterizat evenimentul în izvoarele din prima jumătate a sec. al XIX-lea (pînă la revoluția din 1848). În sensul, mai întîi a simplificării terminologiei și a doua oară în sensul înțelegerii și a exprimării mai corecte, ceea ce înseamnă o înțelegere ceva mai justă a evenimentului revoluționar din 1784—1785. Stoica din Hateg îi spune *rebelie*, dar cel mai important dintre cei ce i-au studiat în această perioadă, chiar dacă lucrarea se încheie ceva mai tîrziu, Alexandru Sterca Șuluțiu, îl caracterizează *revoluțiune*.

Izvoarele și istoriografia maghiară ale perioadei, cea mai mare parte dintre ele, caracterizează evenimentele din 1784—1785 drept atac și răzvrătire: *támadás*, *zendülés* și *lázadás* (Jankovits, M., Kozma P. și Horváth M.). Apare aceluși caracterizare nouă, apropiată de caracterul real, *háboru* (război) (Kövari L. și Dálnoki I.), iar cei mai buni cunoscători ai evenimentelor (Szilágyi I. și alții), folosesc un termen neutru, *Lumea lui Horea* (*Hora világ*), cu sensul, însă, de răzvrătire, rebeliune, atac, ridicare la oaste.

Constatările formulate cu privire la terminologia și caracterizarea mării ridicări la oaste a țărânimii ardelenice de izvoarele maghiare se potrivesc în general și izvoarelor și istoriografiei germane din această perioadă. Majoritatea acestei istoriografii caracterizează evenimentele drept răscoală sau răscoală populară (*Aufstand* sau *Volksaufstand* și *Aufbruch*) (I. A. Fessler, C. Neugeboren, E. Friedenfels și I. G. Schasser). Este prezentă acum și caracterizarea corespunzătoare caracterului real al evenimentelor: *revoluție* (*Revolution*), înțelegă și, deci, caracterizată astfel, de un revoluționar, el însuși, Anton Kurz.

Generația revoluției din 1848 și generația Unirii din 1859 și, de asemenea, generația pregătitoare Marii Uniri din 1918 realizează două însemnate mutații în raport de evenimentele anilor 1784—1785. Mai întîi preocuparea și, ca urmare, în-

Încununarea unui șir lung de mișcări

Tomul *Revoluția populară de sub conducerea lui Horea — în curs de apariție la prestigioasa Editură militară — reprezintă una dintre sintezele ferice ale istoriografiei noastre asupra evenimentelor de acum două sute de ani. Profesorul și academicianul Ștefan Pascu reface întreaga documentare a celor două secole de mărturie directe, de arhive, de opinii, de reacții imediate sau întîrziate, de atitudini lucide sau pătimașe, contrastante și controversate, încercînd să recompună fresca revoluției de la 1784. Laborios, temeinic, riguros și sensibil la eveniment, ca și cum ar face parte din biografia noastră a tuturor, prelucrînd cu o logică fascinantă impresionantul moment de documente și studii care se referă la cea dintîi dintre revoluțiile românești, profesorul e în același timp atent la evoluția exigențelor epocii în care trăim. Pentru că un eveniment de amploarea celui de acum două sute de ani își prelungeste semnificațiile și sensurile pînă astăzi și pînă departe în timp. Carte scrisă cu mare precizie și rigoare științifică, cu mare căldură, ritm dramatic, cu suflu de epopee, *Revoluția populară de sub conducerea lui Horea* așază altfel unele accente asupra faptelor, dintr-o perspectivă modernă, propune alte înțelegeri și subînțelesuri unor gesturi și întîmplări consacrate prin interpretări uneori depășite, extrăgînd din torentul de situații tragice și dramatice ale anului 1784 și ale anului 1785 diagnosticul exact al momentului istoric, mentalitatea epocii și parfumul, mai bine zis fumul, întîmplărilor de peste veacuri.*

Împlinind chiar în aceste zile 70 de ani, ne alăturăm celor care îi urează profesorului Ștefan Pascu viață lungă și iluminată, știindu-l dintotdeauna tînăr în spirit, în gest, în vorbă, în privire, în suris, tonic și încrezător în viitorul nostru, al tuturor.

Redăm mai jos un fragment din argumentele pe care le invocă profesorul Ștefan Pascu. Sînt argumente copleșitoare.

tensificarea cercetărilor și apoi mai justă înțelegere a caracterului evenimentelor și, ca urmare, mai justa lor caracterizare, dar și o oscilare, uneori, în folosirea terminologiei, ceea ce înseamnă o preocupare mai mică față de sensul și accepțiunea noțiunilor și terminologiei.

Marea majoritate a istoricilor români din această perioadă și cei mai buni cunoscători ai evenimentelor din 1784—1785, fiindcă s-au ocupat mai îndepărtate sau le-au intuit mai just sensul, le caracterizează revoluție. Șirul acestora e inaugurat de revoluționarii democrați: Nicolae Bălcescu, care afirmă că „Horea înscrise drepturile nației române și programul politic și social-al revoluției viitoare”. Pe acest drum a mers și Alexandru Papiu-Ilarian, cel ce a valorificat moștenirea horeană a lui Bălcescu, continuat de Alexandru D. Xenopol, urmat de Nicolae Densusianu, fără îndoială cel mai bun cunoscător și, deci, mai corect interpret al evenimentelor, pînă în vremea din urmă, care pe temeiul analizei tuturor aspectelor evenimentelor din 1784—1785, afirmă că „revoluțiunea de la 1784 voia să distrugă sistemul politic al celor trei națiuni privilegiate din Transilvania, și, pe ruinele sale, să întemeieze un sistem politic român”. Acestora li se asociază și alții caracterizînd evenimentul revoluție. Ioan V. Russu, Alexandru Lapedatu, Silvestru Moldovan, Octavian Tăslăuanu și Ioan Nădejde, la împlinirea a 110 ani de la eveniment îl caracterizează „revoluția țărănească din 1784” și tot „revoluție” îl caracterizează și „Lumea Nouă”, organul central al P.S.D.M.R., care-i consacră prima pagină din anul 1895 (...).

Limpezirea nu s-a produs nici în istoriografia nouă, materialist-istorică. Nici un studiu teoretic care să lămurească, științific, conținutul noțiunilor de răscoală și revoluție nu s-a publicat, cu atît mai puțin o dezbateră publică cu referire la caracterul mișcării din 1784—1785. De aceea, pînă în ultimul timp, istoriografia română a oscilat între două caracterizări mai ales: răscoală, răscoală populară, mare răscoală, caracterizată de marea majoritate a istoricilor (între care D. Prodan, C. C. Giurescu, Al. Neamtu, N. Edroiu, I. Bozac, A. Țintă, Gh. Georgescu-Buzău ș.a.). Între răscoală, revoluție și război țărănesc oscilează autorul acestor lucrări, iar Sp. Cîndea o caracterizează revoluție.

Răscoală, răscoală țărănească (*lázadás*, *támadás*, *Aufstand*, *Bauernaufstand*, *Uprising*) o caracterizează istoriografia maghiară, germană și americană (Toth Z., P. Binder, K. Hitshins), pentru ca E. Prokopowich să o caracterizeze revoluție (*Revolution*).

De-abia în ultimii trei-patru ani evenimentele revoluționare din 1784—1785 au fost analizate atît sub aspect teoretic, cît și prin acțiunile concrete. Discuția, provocată mai cu seamă de lucrarea lui D. Prodan, *Răscoală lui Horea*, s-a concentrat în jurul celor două noțiuni și caracterizări mai frecvente. În discuțiile cu caracter de analiză teoretică și pe temeiul faptelor concrete din timpul desfășurării evenimentelor Al. Consantinescu, Șt. Ștefănescu, C. Corbu, înfățișează într-un strîns paralelism caracteristicile esențiale ale celor două categorii de mișcări: răscoală și revoluție, asemănările și deosebirile dintre ele. Opțiunea majorității este pentru caracterul de revoluție sau de revoluție populară al mișcării de la 1784—1785.

Din punct de vedere teoretic, o primă deosebire dintre răscoală și revoluție ar consta în faptul că revoluția depășește structurile economice și sociale, ridicîndu-se pînă la structura politică, în sensul că implică răsturnarea ordinii politice

vechi și înlocuirea acesteia cu alta nouă. Pe cînd răscoala tinde să se localizeze în aria geografică a provenienței răscolărilor și astfel forțele se fărâmițează, în timp ce ale nobilimii se organizează mai bine, se concentrează, revoluția, dimpotrivă se extinde pe arii geografice mai cuprinzătoare, întreaga țară sau cea mai mare parte a ei. Pe cînd răscoala nu are o organizare superioară și strategii militare și politice deliberate, prin caracterul spontan, fără cauză, prin lipsa „luminilor inteligenței”, revoluția este o acțiune organizată, sub conducerea unor căpetenii recunoscute și urmate de mulțimi, care contestă orînduile existente, opunîndu-le altele noi, superioare. Răscoalele țărănești urmăreau să pună capăt abuzurilor claselor dominante, îmbunătățirea situației materiale; în multe cazuri răscolății doresc întoarcerea la stări de lucruri dinainte, la „bunele vremuri de altă dată”, pe cînd revoluția urmărește îndepărtarea și chiar desființarea claselor exploatare și așezarea societății pe alte temelii, superioare, moderne, deoarece revoluțiile au loc în epoca modernă sau în perioada complexă și complicată, de tranziție de la evul mediu la epoca modernă.

Asemenea judecăți de ordin general, principial sînt apoi aplicate la evenimentele din Transilvania din anii 1784—1785. Și s-a spus că mișcarea de sub conducerea lui Horea a beneficiat de „luminile modeste, dar lucide” ale majorității preoților, a unei părți a intelectualității românești de atunci, iar curentul cultural-ideologic, luminismul, a constituit alimentul moral și politic al vremii. Sub influența acesteia iau ființă societăți secrete, ca „Frăția de Cruce” pe care o frecventa Horea la Viena și care i-a fost bun sfătuitor și prețios ajutor. Salis, acel personaj „enigmatic”, se conturează ceva mai clar și pe temeiul știrilor tot mai numeroase, se poate crede că el și alți „căpitani” chiar, între care și acel Petru Munteanu din Țara Românească, au fost în muntii în momentul izbucnirii și desfășurării mișcării. Dacă adăugăm tuturor acestora un alt fapt de cea mai mare însemnătate și semnificație, argumentul în favoarea revoluției se conturează și mai mult. Mulțimile ridicate la 1784 stiau mai clar decît țărâni răscolăți la 1437 sau 1514, nu numai că sînt exploatați nemilos, dar mai știau că exploatarea lor le-au uzurat pămîntul pe care-l munceau ei în folosul nobilimii, și, ca urmare, afirmau că li se cuvine lor de drept și după dreptate. Mișcarea de la 1784, apoi, n-a fost nici spontană și nici nepregătită; dimpotrivă este încununarea unui șir lung de mișcări, mai mari și mai mici, locale sau generale, petrecute în Transilvania, în intervalul dintre care se desfășoară un proces revoluționar neîntrerupt, concretizat, în ajutorul mișcării, în revolta de la Cimpeni din mai 1782. Se adăugau acestor cauze de ordin social și altele, tot mai greu de îndurat și de acceptat, de caracter național, datorită nedreptăților multe și mari. Erau vii amintirile zbuciumului neînfricatului vlădică Inochentie Micu pentru emanciparea națiunii române și nu se uitase nici formula, pe cit de lapidară în formă, pe atît de bogată în conținut: *qui sentit onus sentiat et commodum* (cel ce poartă sarcinile să le simtă și foloasele). Și cine purta cele mai grele sarcini, cine susținea în cea mai mare măsură poverile societății și cine se bucura mai puțin sau deloc de roadele acestora? Românii, conștienți de individualitatea lor etnică, pe temeiul originii, limbii, obiceiurilor, credinței, aspirațiilor, conștienți că ei sînt oamenii pămîntului, înfrățiți pînă la contopire cu pămîntul.

Viața ca viață

Cu simțul datoriei față de cetățean

Orașul în ramă ● Ce aflăm la un OJT fruntaș ● Sănătatea o găsim și-n livezi

PLASTICA

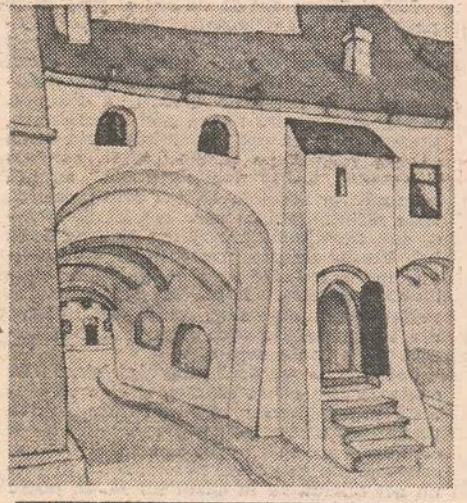
Peisaj urban

În pictura lui Spiru Vergulescu se deosebește un lucru interesant: cu cât se accentuează caracterul ei „documentar”, cu atât senzația de fantastic, în loc să diminueze, sporește. Irealitatea vederilor sale urbane e consecință directă a pasiunii cu care artistul contemplant strada. Adevărul este că marea majoritate a oamenilor, fie ei și foarte sensibili, privesc orașul fără să-l vadă, fără să-i selecteze adică orgie esențiale, elementele fundamentale de portret. Se vorbește cu destulă ușurință de pitorescul unor așezări ori ulițe, ignorându-se faptul că există tot atâtea tipuri de picturalitate a unui motiv, cât și calități să contemple, și contemplant. În categoria pitorescului intră, îndeobște, vechiul și nou-noul, ceea ce e aglomerat și dezordonat, ceea ce-i excesiv și, la urma urmei, îndeajuns de picturist. Dezordinea

și excesul, oricât de socante și încântătoare ar părea la o primă cunoaștere, sfîrșesc prin a produce un temeinic plictis. Oricât ar suna de ciudat, pitorescul autentic conține ordine, e structurat și își dovedește riguros, aproape sever organizarea. De aici pînă în fantastic nu-i decît un pas. Peisajele urbane ale lui Spiru Vergulescu, în care nu apar niciodată oameni, caută cu obstinajă sarpanta locului, liniile de forță. S-a observat, de justete, talentul special al artistului de a fi „realist”, dar oarecum în felul creatorului de decor. Un tablou de Spiru Vergulescu poate fi analizat, descompus ca pentru un puzzle tridimensional, măsurat și inventariat. Faptul artistic nu se prezintă într-o astfel de operațiune drept ceva nu numai simplu, accesibil, ci chiar banal. Odată reasamblînd părțile, pășim repede în miracol și tot ce părea simplu devine subtil ori, mai bine zis, de o subtilă pregnanță. Termenii nu se exclud, vom vedea, familiarizîndu-ne cu arta lui Spiru Vergulescu, lăsîndu-ne cucoriti de bizara ei teatralitate, că — mai mult decît la atîta alți pictori de peisaje — ne simțim îndemnați să-i dezlegăm făcutul. Disecînd imaginea, vom fi uimiți de frecvența antinomilor și de nivelele în care se manifestă acestea. O stradă reclamă,

nu-i așa? prezența umană. De ce-s atît de pustii urbele pictate aici? Dacă aurtorii de naturi statice ambiționează de obicei să însufletească, prin desen și culoare, prin compoziție obiectele lipsite de duh pe care le reprezintă, Spiru Vergulescu înfățișează orașul într-o împietrire sacră. Tablourile sale sînt, în fond, naturi statice, dar cu niste obiecte oarecum neobisnuite: case, copaci, fîntini, străzi, nori, rîpi, parcuri. Exersînd neobosit și, în aparență, egal cu sine, la un tip de peisaj ce i-a adus notorietate, Spiru Vergulescu izbuteste, pe neobservate, o incitantă primenire a mijloacelor. Elementul de decor se vîdește la fel de viu și de natural ca viața căruia i se substituie, lucrurile imaginatice au o vibrație proprie, culoarea — care ca în orice decor are o doză de convențional — se frăgezeste și e circulată de umori vitale. Despre Spiru Vergulescu se poate spune că își rafinează, de la un tablou la altul, darurile de pictor, sau că se aplică, de fapt, unui număr mai redus decît credem de artiști. Ultima sa expoziție de la Galeriile Municipiului îi marchează frumos împlinirea a cincizeci de ani de viață.

TUDOR OCTAVIAN

Undeva, în munți, cineva ne iubește

Curios, dar magistrala de apă vie a Oltului, care trece prin inima geografică și a istoriei noastre, desi cu tărîmurile împovărate de moderne industrii (vezi, între altele, „cascada” hidrocentralilor de pe marele riu), a rămas în constința noastră mai mult ca monument al frumozului natural și al frumozului stațiunilor balneoclimaterice ale Vilcei. Nu pentru că omul nostru n-ar vedea sau n-ar priza măiestruțitatea industrială, dimpotrivă: ci pentru simplității fapt că desfătarea naturii și farmecul stațiunilor și-au constituit, în timp, o tradiție de neclintit. Neclintită ca și roca muntelui Cozia sau ca a ctitoriei-podoabă de artă de la poartele lui, veche de șase secole.

Tradiția asta, dar și extinderile și modernizările stațiunilor, unele comparabile ca amploare cu cele de pe nouul nostru litoral, fac ca numărul celor ce ospitează Vilcea și Valea Oltului să facă salturi spectaculoase de la sezon la sezon. Anul ăsta, ne spune directorul coordonator al O.J.T.-Vilcea, Marin Sandu, vechi și versat șef al oficiului, rețeaua turistică județeană a înregistrat vreo 200 000 de vizitatori români și străini. Stațiunea cea mai solicitată, faimoasă pentru apele minerale (sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, sodice) unde anul acesta s-a mai inaugurat un hotel cu 430 de locuri, e Olăneștiul. Stațiunea cea mai modernă (n-o spune interlocutorul, e opinia noastră) e Călimănești-Căciulata, cu popularul (nu chiar și la preturi) „Complex Cozia”, compus din trei mari hoteluri și 1200 de locuri dotate cu toate subtilitățile tehnicii medicale și ale tehnicii confortului. Cea mai pitorească (asta-i iarăși părerea celui ce scrie aceste rânduri, părere legată de niste fragede amintiri din copilărie) este Ocnita-Ocenele Mari, în care mina arhitecturii modernă n-a prea intervenit, lăsînd-o în stare frustă. Ar mai fi de notat, zice directorul Sandu, ponasul turistic de la strandul Ostroveni, cel de la cabana Obirsia Lotrului (1450 m altitudine), ar mai fi și alte noutăți ale anului '84. Nu cea din urmă fiind faptul că O.J.T. Vilcea ocupă locul al III-lea pe țară în întrecerea pe '83, între oficiile branșei. Acum, în septembrie, a ocupat locul al II-lea. Cerem și nume de fruntași, ni-i numeste pe Mariana Ambrozie, sefa hanului turistic „Cozia”, Nicolae Bolovan, seful hanului „Canela” din Rm. Vilcea, Victor Dobrin, ospătar la restaurantul „Alutus” din Rîmnic. Și alții, mai spune. Nu mi-i spune și pe cei doi servibili „responsabili în tură” ai modernului restaurant-hotel „Alutus”, Boris și Georgescu, poate că i-a uitat în clipa asta.

Cam atît, zice Marin Sandu. Nu-i de-ajuns atît, credem noi. S-ar mai putea veni spus ceva, ceva mai mult despre această miraculoasă Vale a Oltului, urdiniș de frumuseți și de bogății, loc în care, dacă as fi „albina carpatică” ce hălăduiește prin paistile vilcene, mi-as fixa sediul permanent, avînd la picioare covorul de floare deasă al riului-rege al Ardealului și Olteniei iar deasupra muntii, împovărați cu păduri grele de flori de tei. Nu numai vara, cînd e virf de sezon, dar și acum, în tîrziu de octombrie, locurile sînt fără seamăn, urcă din Olt către muntii ca etaje către sublim, apele sînt vioare, dealurile invăpăiate de toamnă par incendii nucleare, cu miresme dense ca un fum înecăcios, munții sînt superbi, sînt cum sînt toți munții noștri, ce s'a spun despre ei în plus? Totul e armonie, diversitate, varietate cromatică, întimitate, căldură. Nu mai știu unde am citit că marele Luchian, contemplant astfel de peisaje ale românilor, nota: „Simt că privelistile acestea mă iubesc”.

Și dacă ne noi, vizitatorii acestor locuri, ne iubesc și oamenii lor, cei puși să ne vegheze odihna și sănătatea, cu totul nedrept am fi dacă am cere mai mult.

ILIE PURCARU

Tradiții în alimentația rațională

Prunele proaspete, prunele uscate

Încă din vremurile cele mai îndepărtate, prunele au fost socotite printru fructele cele mai așezate și de o valoare medicală neîntrecută. Pliniu vorbește și el despre prun în cartea sa „Istoria naturală”, arătîndu-i vechimea și stîmna la care era ținut de oamenii din vremea aceea.

Prunul este răspîndit aproape pretutindeni, deoarece el se prinde foarte ușor și nu este așa pretentios în ce privește locul unde este sădit. Totuși regiunile de deal îi priesc și lui cel mai mult. La noi în țară acest fruct se găsește răspîndit în mare cantitate și în diferite varietăți, care de care mai bune, atît din punct de vedere al gustului, cît și al compoziției în substanțe de mare însemnătate organismului omenească.

Un fapt care lasă de dorit este însă că, în multe locuri, prunele nu sînt folosite la altceva decît la fabricarea țuicii, ceea băutură alcoolică atît de dăunătoare atît sănătății cît și minții omului. Și astfel fructul acesta a cărui valoare, după cum vom vedea mai jos, este dintre cele mai mari, ajunge a nu-și îndeplini adevăratul lui rost, ci dimpotrivă, să joace rolul distrugător tocmai a ceea ce ar fi putut să întregină și să clădească. Cît se poate de laudabile sînt inițiativele și îndrumările date sâtenilor și cultivatorilor cum să valorifice mai bine prunele, punînd astfel pe piața lumii fructul acesta atît de căutat de cei vechi, într-o formă din cele mai atrăgătoare.

Țara noastră se poate mindri cu mulțime de soiuri de prune, fără să mai amintim de cele care sînt pe cale de a se introduce în producție pe măsura cercetării și valorificării tradițiilor noastre pomice.

Să ne ocupăm acum de prună și din punct de vedere medical și al valorii ei pentru corp. Mai înainte de toate este bine a privi puțin asupra compoziției sale.

COMPOZIȚIA la 100 g prune

	pruna proaspătă	pruna uscată
apă	72,10 g	18,13 g
albumină	0,90 g	2,12 g
grăsimi	0,20 g	0,40 g
de carbon	21,30 g	73,07 g
celuloză		
și simburii	4,34 g	4,13 g
calciu	20 mg	53 mg
fosfor	30 mg	85 mg
fier	0,5 mg	2,8 mg
sodiu	—*)	69 mg
potasiu	—	1,03 mg
clor	—	17
sulf	—	37
magneziu	—	55
vitamina A	2 300 U.I.	3 500 U.I.
vitamina B ₁	—	260 U.I.
vitamina C	80 U.I.	160 U.I.
calorii	92	302

Din acest tablou ce arată compozițiile chimice, vedem cu ușurință că în timp ce la prunele proaspete apa este aceea care are cel mai mare procent, la prunele uscate, hidrocarbonații se ridică, iar apa scade aproape la sfîrt. Și lucrul acesta ne spune cu prisosință că prunele uscate alcătuiesc un aliment cît se poate de prețios.

Prunele uscate trebuie mîncate numai atunci cînd sînt bine coapte și trebuie să

luăm seama ca să nu le mîncăm în același timp cu carne, pește sau grăsimi, căci atunci ele îngreiază mult digestia și pot produce unele tulburări. Luate însă singure, de exemplu dimineața, ele au proprietatea unui bun laxativ.

Aruncînd o privire asupra componentilor prunilor, vedem că albumina și materiile azotoase se găsesc în cantitate mică, lucru de mare însemnătate, căci face cu puțință ca prunele să fie folosite cît se poate de bine și de cei suferinzi de reumatism cronic, de gută, arterioscleroză și de cei bolnavi de rinichi. La fel și hepatitelor (bolnavilor de ficat) prunele le vin în ajutor.

În privința prunilor uscate, după cum vedem, hidrocarbonații ocupă locul de frunte, urmați apoi de zahăr (30 g), două elemente de cea mai mare nevoie organismului, deoarece sînt materiile de ardere, necesare întreținerii vieții celulare, cît se poate de evidente. O cură de prune uscate a vindecat suferințe care pe alte căi rămăsceră fără speranță. Datorită însă concentrării lor și lipsei de apă se mistuie greu; de aceea aceste prune uscate trebuie mestecate bine în gură și fărîmîtate bine. Dispepticilor, adică celor cărora stomacul le mistuie greu, li se recomandă ca prunele să le pună de cu seară într-un pahar cu apă, și să le consume a doua zi imediat după deșteptare. Se pot pune prunele să se înmoaie dimineața și se folosesc seara, se pun cite 15—20 de prune. Cei cărora le produc gaze intestinale, este recomandabil a bea doar apa în care au fost prunelile. Prunele uscate luate în felul acesta s-au dovedit a fi laxativul cel mai bun și mai recomandat oricărui vrea să scape de neplăcerile încălcării intestinelor și stomacului cu resturi alimentare.

Cele relatate au fost spicuite din lucrările unor reputeți nutriționiști.

Ing. VALERIU POPA

*) În fructul proaspăt aceste săruri sînt prezente în cantități nesemnificative.

Onorată instanță
a moralei

Un destin în impas

● Omul — interioare de conștiință ●

Mihai Mițan are 21 de ani și pînă la 10 noiembrie 1983 a lucrat ca muncitor electronic la întreprinderea de aparate și utilaje pentru cercetări București. După părerea prietenilor, a colegilor și superiorilor de la locul de muncă, a fost un lucrător exemplar: fără nici o întârziere, prezent la orice oră și oriunde i s-a cerut să fie, respectuos și disciplinat, generos și devotat. La 10 noiembrie 1983 anunță telefonic la serviciu că i-a murit mama. Este ultima dată la care colegii de muncă i-au nemijlocit cunoștința de existența lui. Vestea despre arestarea și apoi despre internarea lui într-o clinică de psihiatrie uluiește. M.M., la o trecere în revistă a simptomelor, ar fi fost ultimul din întreprindere care ar fi putut fi bănuț de o boală mentală.

Potolită de trecerea timpului, starea de contrarietate se reaprinde cînd o cunoștință întâmplătoare care vizitase clinica povestește că l-a întâlnit acolo pe M.M. și că acesta este perfect normal. Astfel, convingerea generală, neformulată în nici un act oficial, că în cazul lui M.M. poate fi vorba de o neînțelegere devine manifestă și conducerea secției redactează următoarea notă de referință: **Tovarășul Mișan Mihai a fost angajat la întreprinderea noastră din luna august 1982. Acest tovarăș a lucrat la noi pînă la 10 noiembrie 1983. De la această dată, am fost nevoiți să-i desfacem contractul de muncă întrucît nu s-a mai prezentat la serviciu. Conducerea și colectivul de oameni ai muncii am fost surprinși întrucît tovarășul Mișan Mihai nu avusese pînă atunci nici o absență nemotivată sau vreo întârziere la program. Și mai surprinși am fost cînd am aflat că tov. Mihai Mișan este reținut pentru cercetări la organele de miliție. Cunoștința-i purtarea ireproșabilă și trăsăturile frumoase de caracter, ne-a părut rău să pierdem un astfel de tovarăș de muncă. Noi, colectivul sectorului 1 de muncă declarăm că dorim să-l reprimim oriînd pe tovarășul Mihai Mișan în mijlocul nostru.**

Alți zece colegi de muncă întăresc nota de referință a conducerii sectorului cu declarații benevole în care se elogiază conduita și munca tovarășului lor. Mihai Mișan nu poate fi bolnav psihic. El a lucrat și a trăit într-un colectiv care n-a observat nici un moment manifestarea bolii. Și nici nu se putea îmbolnăvi peste noapte. Iar sănătatea fiind, acuză sub care a fost arestat, că ar fi cauzat printr-o lovitură sau mai multe moartea mamei sale, nu poate fi decît rodul unor împrejurări confuze care trebuie lămurite. Această sarcină și-o asumă Georgeta Stoica, mama unuia dintre cei zece semnatari. „Subsemnata, ne scrie Georgeta Stoica, sint mamă. Am antecedente de TBC — pulmonar, operat cu toraco de 17c superior sting la vîrsta de 20 ani. Sub interdicție medicală am dat viață la doi copii și cunosc valoarea unui om. Existînd dramatic de la 20 de ani la 54, cit am în prezent, îmi permit să vă cer prin rîndurile acestea sprijinul pentru a reda societății un biet tînar pe care, în numele omeniei, al cinstei și al dreptății, vă implor să-l luați sub ocrotirea redacției și să scoateți adevărul la lumină. În speranța că apelul către dumneavoastră ne va umple sufletele de bucurie, vă asigurăm de stima, respectul și recunoștința noastră.”

Ca să ridice această invocație la compasiune și înțelegere, Georgeta Stoica s-a sprijinit pe câteva fapte pe care ni le comunică în felul următor: De la vîrsta de trei ani, Mihai a crescut fără tată. Cînd avea patru ani și jumătate, mama lui s-a pensionat pe motiv de boală. O boală cumplită: coree. Suferindul de această maladie îngrozitoare nu apucă în cele mai multe din cazuri vîrsta de 40 de ani. Mișcările coreice devin generalizate, intense și permanente, astfel că bolnavul se lovește de obiectele din jur producîndu-și rani care se infectează, nu se mai poate alimenta, nu mai poate dormi și în cele din urmă moare în stare de marasm. La început, de Mihai și de mama lui s-a îngrijit bunica. Mai tîrziu, bunica se îmbolnăvește de cancer și sarcina îngrijirii celor două femei revine exclusiv lui Mihai care pe atunci nu avea decît 11 ani. Imaginați-vă viața acestui copil care încă la vîrsta jocului consimte să renunțe la orice plăcere și tentație: el spăla, asigura aprovizionarea, curățenia casei, îngrijirea celor două femei bolnave și totodată învăța; a terminat cursurile școlii elementare, liceale și profesionale, a dat examen practic și teoretic pentru calitatea de muncitor electronic și a reușit nu numai să obțină un loc de muncă ci și dragostea și prețuirea generală.

În cele din urmă, bunica moare, dar boala mamei se agravează pînă-ntr-atît încît trebuie transportată în brațe, nu mai mîncă, nu mai doarme — ce calvar pentru bietul băiat! Și nici nu cunoaște nimic din viața lui intimă. Copilul acesta care n-a cunoscut mișcările și dragostea, ci doar durerea și obida își dedicase viața îngrijirii unui cadavru ambulat. N-ar fi fost nevoie decît să meargă la cinema cu prietenii ca ea să moară prin neîngrijire; de ce ar fi lovit-o ea să o omoare? Că s-au găsit pețe și traumatisme pe corpul ei? În lipsa lui, cînd băiatul mergea la serviciu, bolnava trebuia să se miște și nu se putea mișca decît lovindu-se de toate din casă.

Înțelegeți acum de ce aflînd toate acestea am luat drumul către Poiana Mare în

ziua mea liberă. La secția de psihiatrie a spitalului am fost condusă de asistenta șefă. Nu-l cunoșteam pe băiat decît din cele povestite de fiica mea, de colegii ei și din datele de la procuratură. Asistenta mi-a arătat un tînar care mătura o alee cu un fir. Ne-am apropiat și i-am spus că vin din București pentru a-l vedea, a-i oferi cîte ceva și pentru a-i transmite salutul celor din colectivul lui de muncă. Înainte de a-l angaja în discuție, avea aerul unui om preocupat de treaba pe care o făcea; aflînd însă ceea ce transmisesem, figura lui tristă a devenit surzătoare, mi-a spus că-și amintește foarte bine de toți, și de fiica mea Antoaneta (colegă cu el) și m-a rugat să le transmit salutul lui și precum că îi este tare dor de el. Însoțitoarea ne-a invitat în cabinetul medical aflat peste drum; Mihai, după ce a sprijinit tîrnul de pomisori — gen gard viu — ne-a urmat. În cabinet mai erau trei asistente și ulterior a fost adus și un pacient astfel că fetele (asistentele) au plecat. Eu și Mihai am vrut să ieșim și noi din cabinet, dar ultima dintre fete i s-a adresat lui Mihai: Tu să nu pleci de aici, Mihai, nici dumneavoastră tovarășă, știe el de ce. Eu, neînțelegînd, l-am întrebat pe Mihai la care el mi-a răspuns că sint bolnavi care sar pe fereastră și fură medicamente și că el este lăsat de pază. Atunci l-am întrebat: Spune-mi, copile, invinuirile pentru care ai fost adus aici sint ele îndreptățite? M-a privit direct în față, pe care avea un suris asemănător cu al Giocondei și mi-a spus: Desigur că nu sint vinovat,

o dată vă rog transmiteți-le colegilor că le doresc noroc și că le duc dorul.

Am plecat de-acolo pătrunsă de o durere imensă în sîncea mea, îmbărbătîndu-l pe el și spunîndu-i să den exemplul și să fie atent ca atît de bună și să fie ireproșabilă, să profite de liniștea de acolo, că nici nu poate să știe cînd va trebui să se întoarcă și i-am lăsat și sacoșa pentru a-și ține lucrurile în ea.

Oare acesta să fie modul de viață în continuare al acestui tînar care a trăit îngropat de viu lingă două femei bolnave și acum îngropat din nou lingă niște alți bolnavi?

În continuare argumentele Georgetei Stoica pot fi rezumate astfel: Întrucît s-a convins cu ochii ei că tîrnul este sănătos și că el a fost aidoma în uzină, după spusele tuturor, înseamnă că el a fost tot timpul sănătos și prin urmare claustrarea lui se datorează pesemne unui denunț mincinos din partea aceluia care au avut interes să pună mina pe casa și banii rămași, că însăși procuratura s-a lăsat indusă în eroare de mărturisirea exagerată de sinceră a băiatului care practic nu avea cum să omoare un mort și mai ales de ce.

După obosala drumului și a osirdiei cu care a adunat și așezat faptă lingă faptă și idee lingă idee, Georgeta Stoica se apleacă acum asupra cărților de medicină și găsește caracteristicile bolii numită coree și temătoare de suspiciunea oamenilor nu uită să precizeze că ceea ce o împinge la gestul ei de omenie

Chirurgie pe suflet

nu am ucis-o eu, numai că în urmă cu câteva săptămîni se săturase și ea de viață pe care o ducea și se hotărîse probabil să-și pună capăt zilelor prin refuzarea hranei pe care mă chinuiam să i-o procur și să i-o pregătesc și își ținea dinții strînsi în mod intenționat și eu înțicidată că mîncarea care era mai mult lichidă, că numai așa putea să înghită sau sub formă de pastă mai subțiată, era bolnavă de 17 ani și jumătate de coree care devenise cronică și cu toate că avea numai 40 de ani era tare slăbită de boală și îmbătrînită, situație în care, așa cum i-am relatat și tovarășului procuror Popov Mihai, i-am dat un pumn (avînd în aceeași mină lingura din care-mi vîrșeam mîncarea pe pieptul ei în timp ce nu o primea), ateuca nu i-am făcut și nici nu i-aș fi făcut nici asta, dar venisem de la strîns cartofi și intrase frigul în mine și umezeala, fapt ce mă determinase să cred că se hotărîse să se sinucidă prin nemîncare și îngrozit c-aș fi putut s-o pierd chiar am dojenit-o spunîndu-i de ce mă mamă nu vrei să mîncîni, de ce vrei să mori, oamenii vor spune că pentru că nu te-am hrănit ai murit și eu cum voi mai trăi în mijlocul lor nu te gîndești, numai la tine te gîndești, de mine nu-ți pasă? Că după aceasta i-ar fi dat de înțeles că asta dorea. I-a dat de înțeles fiindcă ea nu putea vorbi, avea o formă de paralizie a vocii, dar el o înțelegea ca și în diminețile cînd îi trezea să meargă la serviciu, de pildă în ultima dimineață dorise compot, că el a cumpărat compotul din care ci i-a dat suc și el a mîncat fructele, s-a smucit în timp ce el o ducea la toaletă, lovindu-se de un colț al caloriferului și că apoi respirația îi era întretăiată și horecîia și privea numai în tavan încît el a chemat o femeie să-i țină luminarea, apoi a venit medicul care și-a declinat competența și a venit apoi alt medic și un procuror care l-a reținut și el a dat toate declarațiile pe care trebuia să le dea și i s-a spus că nu este vinovat, dar că trebuie să stea un timp în spital și a fost adus aici unde toți oamenii sint buni cu el.

Pe o altă cale de discuții ne-a spus: Și cînd mă gîndesc că în curînd voi implini 21 de ani! Una dintre fete i-a și servit-o ea să-l scoată din melancolie: Păi ești bun de cinste măi Mihai, tu atunci. I-a răspuns: În alte condiții da, acum însă cum nu dispun de nimic?!

M-am gîndit cu ce să-l pot înviora și am găsit întrebîndu-l dacă locuia în casă fond de stat sau proprietate personală și pentru că mi-a răspuns fond de stat l-am întrebat care era situația plății chiriei și a cotelor la administrația imobilului. Mi-a răspuns că avea chiria plătită pe luna ianuarie 1984, mai puțin la administrație. I-am spus că de ziua lui eu cu ai mei îi vom achita cheltuielile casei pentru a fi cu ele la zi pînă să va întoarcă. A avut scîlpiri de viață bucurie în ochi și mi-a spus, nu mulțumesc, dar poate totuși Antoaneta o să-mi facă lichidarea și cu banii aceia să-mi plătiți vă rog datorile pentru că nici dumneavoastră nu aveți bani. I-am răspuns că asta va rămîne așa cum am stabilit eu și că-l rog să primească fiind un gest de prietenie pentru el și de asemeni mi-a spus, n-am să uit că dumneavoastră v-ați oboșit venind de-acasă pentru mine pe care nici nu mă cunoșteți, vă mulțumesc foarte mult pentru tot ce faceți pentru mine și încă

nu este decît faptul că fiind nevoiți să nască doi copii împotriva prescripțiilor medicale cunoaște ce înseamnă un om, ce preț are el. Iată ce găsește Georgeta Stoica în volumul „Neurologie, psihiatrie, endocrinologie” de T. Șerbănescu (Ed. Medicală — 1978), la capitolul Coreea acută: „Semnele clinice caracteristice acestei afecțiuni sint mișcările involuntare, dezordonate, bizare, fără scop și care cuprind aproape toată musculatura scheletică. La început mișcările sint de mai mică amplitudine și dau impresia de neîndeminare sau neatenție — bolnavul scapă lucrurile din mină, se murdărește cu mîncare, lovește sau răstoarnă obiectele din jur (...) Cu timpul devin din ce în ce mai ample, mai bruște și pot cuprinde musculatura celor patru membre, a abdomenului și trunchiului, a feței și a buzelor și chiar musculatura extrinsecă a ochilor (...). În cazurile grave, mișcările coreice devin atît de intense încît bolnavul nu mai poate părăsi patul (...). Au fost descrise și stări psihice mergînd de la modificări ușoare de comportament pînă la stări confuzionale, sindroame maniacale sau delir halucinator (...). În cazurile grave mișcările coreice devin generalizate, intense și permanente, astfel că bolnavul se lovește de obiectele din jur producîndu-și rani care se infectează, nu se mai poate alimenta, nu mai poate dormi și în cele din urmă moare în stare de marasm...”

Deci mama lui Mihai a murit aidoma literic cărții de specialitate. Ce calvar să ducă viața de unul singur lingă un astfel de bolnav, ce gravă confuzie să treci traumatismele unei boli în contul minat de deformația profesională implacabilă bănuitoare, suspicioasă!

Acesta ar fi mesajul tulburător al acestei scrisori care dezvăluie neliniștile unei conștiințe rănite de impactul cu o posibilă nedreptate.

În continuare am procedat astfel: simbată dimineață, două colege de-ale mele, Maria Bogdan și Elena Ghera, au mers la spitalul din Poiana Mare. N-au cunoscut nimic din cele aflate de mine din scrisoarea Georgetei Stoica sau din demersurile colegilor de serviciu ai lui Mihai Mișan. Nu le-am rugat decît atît:

Casa lui Gheorghe Anghel

Un om de bine din Drobeta-Turnu Severin, arhitectul Dan Constantinescu, ne atrăgea atenția asupra stării casei în care s-a născut marele nostru sculptor, Gheorghe Anghel. Împreună cu Gheorghe Curcan, un artist plastic din partea locului, am descins pe strada Calomfirescu nr. 155. În apropierea unei intersecții în care se află și un local public am dat peste o clădire veche, cu o arhitectură în stil românesc, o casă sobră, impresionantă prin aerul său de vechime și jalnică prin starea ei. Casa în care s-a născut sculptorul Gheorghe Anghel, cel care ni l-a redat pe marele Eminescu din fața Ateneului Român din București și alte opere nemuritoare, lăcașul acesta se află într-o stare deplorabilă, în ciuda faptului că are un proprietar, în ciuda faptului că este locuit de mai multe familii. Casa artistului, devenită proprietate

să afle povestea vieții unuia Mihai Mișan relatată de el însuși. Iar eu am mers la Procuratură, la procurorul Mihai Popov. Am ținut mult ca la Poiana Mare să meargă cineva în care să nu fi încolțit germele nici unei bănuiele, ai aici unei speranțe, cineva care să nu cunoască nimic despre caz, nici chiar faptul că ar fi vorba de un caz. Luni urma să ne întâlnim și să confruntăm datele obținute. Și ne-am întâlnit. Eu — cătrănit. Ele — vescele. Poiana Mare, am aflat, este o așezare mare și frumoasă. Oamenii sint de asemenea frumoși și generosi. La secția de psihiatrie a spitalului, lucrurile merg bine. Saloanele sint curate și luminoase, dar au grații. Internații muncesc, scriu versuri, pictează și sint foarte diferiți între ei. Li dcosebește îmbrăcămîntea, în primul rînd. Mihai Mișan are un halat de o culoare care diferă de a celorlalți și foarte curat. Cînd a fost invitat să pozeze cu alți prieteni, și-a ales cunoștințele dintre cei cu halate la fel de curate. Medicul curant era plecat, dar tîrnul le-a primit fără reticență și mai firuș a dobîndit chiar o parecare dezinvoltură. De altfel, arată destul de bine: înalt, subțirel și chipeș; nu pare a fi bolnav. A început să povestească despre o boală numită coree dar ele l-au întrerupt și i-au spus că ar dori să-i cunoască viața fiindcă vor să scrie o carte. Cu această ocazie, și-au dat seama că băiatul are o memorie perfectă și o cultură tehnică solidă. Are chiar idei și cu mai multă perseverență ar putea deveni chiar inventator. Au discutat mult pe această temă. Lui îi e teamă că dacă inventează ceva află pe urmă că altcineva, înaintea lui, a inventat același lucru. Ele l-au contrazis și l-au asigurat că în fizică, de pildă, s-a întimplat de foarte multe ori ca doi savanți să ajungă în același timp la o descoperire și totuși nu s-au bătut între ei pentru întîfletate, ci dimpotrivă, au împrumutat amîndoi numele lor fenomenului descoperit de ei. El a zis că s-ar putea să fie așa și ar trecut să discute apoi despre prieteni. Are o prietenă Rodica, pe care o cunoaște din anul doi de liceu, dar nu îi știe și numele de familie. Are un prieten student la T.C.M., la seral. Și atît. Tatăl lui n-a dat nici un semn de viață mai important pînă acum, dar probabil va veni să-l ia de acolo unde este bine, dar cam departe. Doctorii sint foarte buni. Și directorul întreprinderii este foarte bun. Și surorile sint foarte bune, iar el se simte bine. Și băieții sint buni, băieții cu care este internat. N-are nici o nemulțumire. Acasă, fără vecini buni și oamenii sint buni. Ele cred că din cauza asta, băiatul trebuie să pară ciudat: toți sint buni, nici nu se poartă rău cu el, nici un vinovat pentru faptul că este atît de departe de casă, nici o nenorocire în viața lui. Apoi l-au întrebat ce zice mama lui și au aflat că mama lui e moartă și că el de aceea se află acolo, din pricina mamei despre care procurorul spune că ar fi murit din cauza lui. El i-a dat un pumn în burtă, dar el nu este atît de puternic încît să omoare un om. I-a dat un pumn în burtă pentru că lucrurile s-au petrecut astfel: mama lui era bolnavă de 17 ani și el o îngrijea, dar de la un timp ea cădea pe jos și nu mai voia să mînce de cît așa, lovită...

— Vreo rumușcare? le-am întrebat.
— Nu. Asta ne-a și mirat. Povestea ca și cum n-ar fi fost vorba despre el și mama lui. Poate e singurul lucru mai ciudat. Asta și cu faptul că la el toți sint buni și că de fapt nu e vorba de nici o nedreptate, ci doar de o neînțelegere. Așa am priceput noi.

— Și n-ați mai insistat?
— Nu, pe urmă am ieșit să ne fotografiam... Asistenta șefă ne-a spus că răcea-lui se datorează lipsă de orice afectivitate în copilărie sau că în orice caz asta este una din cauzele bolii lui.

Procurorul Mihai Popov îmi spusese: Mintea lui e ca banda de la mașina de scris: transcrie totul pe curat și reține totul dar în împrejurările cînd afectivitatea trebuie să ordoneze datele și să le cenzureze, ca țîcane mai departe, rece, indiferentă, fără nici o emoție... Acum e clipa cînd intervine lipsa de discernămint și implicit ruptura...

Restul, sperăm că există un rest, e chirurgie pe suflet... Transplant de afectivitate.

NICOLAE CRISTACHE ■

tea cetățeanului Nicu Dala, a fost închiriată cu decenii în urmă unor familii care nu aveau spații de cazare. De 20—30 de ani oamenii locuiesc în aceleși încăperi dar nimeni n-a mișcat un deget, n-a pus mina pe o bidinea, pe o mîstrie. Proprietarul vine lunar sau trimite pe cineva pentru ridicarea chiriei. Nu are nici un sentiment de obligație față de înaintașul său. Nemuritorul Eminescu din fața Ateneului troce măreț prin vreme. Gheorghe Anghel ne-a redat imaginea poetului. E vremea ca noi să rodăm memoriei sale locul cuvenit, să punem mina și dincolo de profitul mărunț să profităm de semnificațiile adînci ale existenței unui român care ne face cinste. Casa lui Gheorghe Anghel din Drobeta-Turnu Severin are nevoie de cîțiva oameni gospodari de bună-credință și cu respect pentru valorile culturale românești. Și apoi, în numele acestor sentimente, pe zidul ei ar trebui așezată o placă din marmură pe care să-i scriem numele.

CORNEL NISTORESCU ■

Tăcerea nu-i un răspuns

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

Mă numesc Gheorghe Mocanu și sint din satul Agaua, județul Brăila. La brutăria din sat ni s-au eliberat tichete de piine. Ideea a fost primită cu încredere, mai cu seamă de către bătrînii satului. De cîteva săptămîni bune am fost înștiințat însă de către gestionara Păuna Ploșteanu că primarul i-ar fi spus să nu-mi mai dea piine. Am căutat pricina acestei supărări și mi s-a răspuns, tot prin intermediar, că nu-s activ la muncile cîmpului. Cu respect vă aduc la cunoștință că am 74 de ani și sint suferind în urma unei paralizii, care m-a subrezit în mare măsură. Dacă puterile nu mi-ar fi drămuite, cu drag as ieși și acum — cum am făcut-o și altădată! — la muncile și zilele cîmpului.

Locuiesc în cartierul „Berconi” din Capitală. În calitate de tată, aproape în fiecare după-amiază imi plimb copilul în Orașelul Copiilor, pe lângă Palatul Sporturilor și Culturii. Din nefericire, în vremea din urmă, în parculețul atît de cochot și necesar copiilor pentru joacă circula diversi inși cu mașina, periclitînd grav viața copiilor! În altă ordine de idei sau poate în aceeași, chioscurile pentru duciuiri și răcoritoare sint în majoritatea timpului închise, exceptînd chioscul cu vată de zahăr. În zonă nu există nici surse de apă potabilă. (Adrian Crucian, Aleea Terasei nr. 7, bl. A-2, ap. 23, sector 4 București).

Din nefericire spațiile de joacă pentru ăliputani trec printr-o nepermișă delăsare. Ne-am convins de cele scrise și vă dăm perfectă dreptate. Paradoxal, însă, taxa pentru intrarea în Orașelul Copiilor a rămas aceeași!?

Primim de la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție răspuns sesizării celor 7 cetățeni din București, care s-au adresat inițial revistei: Se confirmă că Secția artizanat Buftea și-a îndeplinit sarcinile de plan pe anul 1983 și, în consecință, persoanele cărora în timpul anului li s-a reținut 20 la sută din retribuția lunară ca garanție a îndeplinirii planului, aveau dreptul să primească aceste sume la finele anului 1983. În timpul cercetărilor s-au făcut intervenții la D.G.A.I.A. și B.A.I.A., care au aprobat plata drepturilor de retribuție reținută pentru toți muncitorii. S-au și emis formele în vederea achitării drepturilor bănești cuvenite.

Țin să aduc sincere mulțumiri redactorilor revistei, care mi-au acordat prompt sprijinul în vederea internării sotiei mele în cadrul spitalului „Polizu” din București. Vă rog din suflet să aduceți prin revistă cele mai calde mulțumiri prof. dr. doc. Dan Alexandrescu, care s-a preocupat cu aleasă profesionalitate și omenie de sotia mea, redîndu-i sănătatea. (Mihai Bughiciă, str. Giulești nr. 28, bloc 2-1, sc. A, etaj. I, ap. 8, București).

Primim de la Procuratura județului Prahova: Verificînd scrisoarea lui Ion Botoacă din Comarnic, județul Prahova, rezultă că întreaga cantitate de brînză (9,4 kg) a fost în gestiunea brigadierului zootehnic, care a ținut-o mai mult timp în magazie așteptînd să se prezînte petiționarul; aspect care a dus la scăderea greutății. Urmează ca Ion Botoacă să se prezînte în octombrie curent, cînd oile din stîna cooperativei vor fi sosit de la munte, pentru a-și ridica diferența de brînză neridicată. Menționăm, de asemenea, că C.A.P. Călinești a achitat petiționarului 3022 lei și cantitatea de 500 kg de porumb, drepturi ce i se cuveneau în egală măsură.

Numele meu este Maria Cuiă și sint din Segarcea Deal, județul Teleorman. Soră-mea, Floarea, a trăit cu Serban Bucur, din satul Crîngu, comuna Fundulea, județul Călărași. Din raporturile lor au rezultat copiii Dănuț și Florentina. Numitul Bucur a părăsit-o pe soră-mea, luîndu-1 pe Dănuț. De la 9 luni și pînă la 12 ani, cîți are acum Florentina (între timp sora-mea a decedat!), am avut grija de fată ca de lumina ochilor. Este vrednică și silitoare, iar la școală este premiantă. Am solicitat de multe ori tătălui fetei să-i plătească pensia alimentară și alocația de stat pentru copilă, pe care o ridică în permanentă, dar nici că-i pasă. Ba, năi mult, s-a îndecat cu mine cerînd copilă, numai pentru a se sustrage drepturilor părintești. Acasă are 3 copii și cu Dănuț 4. Eu sint bătrînă și bolnavă și n-am la bătrînețile mele nici un fel de rezim. Rog să interveniți pe lângă factorii de drept să-l oblige pe tătăl copilă să-i plătească drepturile bănești și să nu uite de obligația de tată!

Oficiul de asigurări sociale și pensii refuză să-mi ia în calcul perioada cît am lucrat la SAVROM (construcții) Pitești, desi, la drept vorbind, perioada imi este trecută în cartea de muncă de către Biroul de evidență a personalului de la Întreprinderea textilă „11 Iunie” Găvana — Pitești și comitetul sindical al numitei mai sus unități, încă de la data de 13 mai 1961. Sint privată de un drept care, de drept, imi aparține. (Ioana Udrescu, comuna Budeasa, județul Argeș).

Ne înștiințează Inspectoratul județean M.I. Argeș cu privire la Ionel Ungureanu din comuna Cicănești: A fost avertizat cu privire la comportarea sa ne-

corespunzătoare, angajîndu-se că va lichida stările conflictuale cu vecinii și că se va încadra în muncă. Totodată, s-au făcut demersurile necesare la Centrul Militar Argeș pentru a fi concentrat într-o unitate de muncă pe o perioadă de 6 luni.

De trei ani de zile livrăm cantități însemnate de concentrate pentru scuri naturale din fructe, plante aromatice și medicinale din flora spontană și din culturi organizate. Produsele noastre se cheamă CITRON, VITIS, FLORES, LĂMIȚA, CODRUȚ, MENTOLA, MIGDALA, ROCOLA, BITTER-LEMON etc. Rugăm redacția să ne sprijine în demersul nostru, astfel ca la aceste produse ale noastre livrate beneficiarilor (I.L.F.-uri, I.P.I.L.F.-uri, cooperative de consum, cofetării etc.) să se respecte compoziția, calitatea și consistența, pînă se vor impune pe piață.

Credem că n-ar fi lipsit de importanță ca în stațiunile de odihnă și tratament să fie solicitate și folosite aceste băuturi răcoritoare pe bază de concentrate naturale. Spre pildă, producem, mai nou, suc de varză recomandat, în special, în bolile digestive. (Constantin Pricop, sef producției industriale la I.L.F. Brasov).

Deschidem cu bucurie coloanele revistei noastre unor atari preocupări, copvingîndu-ne noi insine că băuturile răcoritoare provenite din esențele concentrate din fructe și plante dau gir bun preocupărilor brașovenilor și sint, realmente, cu alese calități gustative, sătioase, aromatice și vitaminizate.

Consiliul popular al municipiului Roman ne înștiințează că lipsurile care au existat la predarea și primirea apartamentului lui Gheorghe Toie (str. Sucidava, bloc P, ap. 10) se datorează tovarășului Ioan Levărdă, agent prestări servicii la E.G.L. Roman, care a preluat blocul respectiv de la constructor, neasigurînd integritatea inventarului blocului respectiv. E.G.L. Roman a dispus să fie recuperată contravaloarea materialelor descompletate de către Ioan Levărdă și să fie achitate de urgență petentului.

Butada populară își dovedește clasicitatea: Cine nu deschide ochii — deschide punga...

Aduc la cunoștință publică aspecte manifestate la cabinetul de oftalmologie pendinte de Policlinica de copii „Mașina de Piine” din Capitală. Doctorița Lucica Bălcău Albu folosește un procedeu cel puțin insolit: oamenii vin cu noaptea în cap (orele 2—3 după miezul nopții) pentru a se înscrie pe așa-zisele liste de prioritate. Listele acestea nu folosesc la nimic, deoarece dînsa vine la cabinet la ora 10 și introduce lista de inși preferențial. Se discută, se comentează și se bea cafea ceasuri întregi în cabinetul de specialitate. Rîndul celor inscriși pe listele „fictive” vine miine, poi miine, să zic așa. Dacă-i ceri omenească socoteală, doctoriței Albu, te repede de-ți sar fulgii și nici de consultat nu te mai consultă! Rog să verificați și dumneavoastră și să stabiliți exactitatea faptelor relatate. (R. Alexandrescu, Post-Restant, of. P.T.T.R. 30, București, telefon 10 75 03).

Blocul nostru are 8 nivele și nu pot să-mi imaginez cum I.C.R.A.L. VITAN reușește să-si permită să ne sfideze într-o așa manieră: la scara 2 funcționează liftul iar la scara 1, după 1 an de peregrinări, funcționează perfect doar promisiunile. Am o oarecare calitate în conducerea asociației de locatari și nu știu, zău așa, ce brașoave să mai inventez pentru ca locatarii să mă creadă pe cuvînt că eu n-am nici o vină în tergiversarea asta. (Grigore Păun, str. Prevederii nr. 4, bl. D-8, sc. 1, etaj 3, ap. 21, București).

Un ascensor pentru I.C.R.A.L. Vitan se cere pentru a-si pogozi promisiunile din cer pe pămînt.

Un grup de 54 de elevi în frunte cu ingineria Luca Milica din Merișani, județul Argeș, ne roagă să intervenim pe lângă autoritățile județene pentru ca autobusul 11 să-si prelungească ruta de la Pitești pînă la Merișani. E vorba de o diferență de doar 7 km. Dar, mai cu seamă, este vorba de elevii și muncitorii naționali care întîmpină reale greutăți cu transportul. Iar ploile de toamnă sint pe-aproape...

Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București confirmă cele relatate în articolul „Roșiile de la Mărul de Aur”, anunțînd prompt următoarele măsuri: retrogradarea șefului de sală Adrian Rotaru în funcția de ospătar și mutarea disciplinară la unitate de categorie inferioară; diminuarea retribuției cu 10 la sută pe două luni și mutarea la o unitate de categorie inferioară a bufetierei Elena Rotaru; diminuarea retribuției cu 10 la sută pe două luni de zile a șefului de unitate Traian Muresanu. Cazul a fost discutat în colectiv cu lucrătorii nostri, trăgîndu-se învățămintele necesare.

Din anul 1950 pînă în anul 1980 am fost salariată Cooperativei „Arta plastică” din Topoloveni. Ducîndu-mă să-mi ridic cartea de muncă, directorul cooperativei, Stelian Bădescu, a refuzat, pur și simplu, să-mi o elibereze, spunîndu-mi, în sază că e pe linie moartă! Sper sincer că nu e nevoie de trimiterea unui executor judecătoresc pentru a-mi rezolva omenește

problema. (Mariana Nicula, str. Teleajen nr. 35, sector 2, București).

Și noi sperăm, desi, cine știe, o lecție mai aspră pe adresa celor care poartă oamenii pe drumuri, n-ar strica.

În revista „Flacăra” din 17 septembrie curent a apărut sesizarea cu privire la introducerea gazelor naturale în locuința mea. Ministerul Petrolului imi răspunde, dar răspunsul este pe lângă subiect. Subsemnatul nu a cerut aprobarea pentru introducerea gazelor naturale, deoarece această aprobare o am; ba chiar am făcut toată instalația și am achitat-o integral Cooperativei „Instalatorul”. Am prezentat inclusiv adresele C.P.M.B. (Direcția generală comercială) nr. 8019, din 14 septembrie 1983, din care rezultă clar că nu am cumpărat și nu am posedat butelie de aragaz. Prezentîndu-mă în audiență, lucrători din minister mă „asigură” că dacă nu voi cumpăra, la negru, o butelie cu 5000—6000 lei, și dacă nu o voi preda nu mi se va instala gazul! Care este rațiunea acestor tranzacții cel puțin dubioase, nu-mi dau seama! (Petre Lăzărescu, str. Cogilnic nr. 48, sector 3, București).

Așteptăm și noi lămuririle necesare.

Primim de la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor răspuns la cîteva întrebări ale cititorilor nostri: S-a aprobat începerea executării lucrărilor pentru normalizarea liniei înguste Satu Mare-Negrești-Oaș; este în curs de execuție linia nouă de cale ferată care leagă localitatea Siret cu stația de cale ferată Dornesti; localitatea Tg. Neamț va avea legătură cu rețeaua feroviară la stația de cale ferată Pascani; tronsonul Dealul Fetii — Stoeneasa de pe linia Deva — Brad, precum și tronsonul Vilcele — Rm. Vilcea sint în curs de execuție.

În Piața Mures, din Calea Griviței din București, există un magazin de chimicale. Unitatea se închide și se deschide după bunul plac al vinzătorilor. Dacă le ceri cît de cît lămuriri trebuitoare, te insultă, așa cum au făcut-o și cu mine pe data de 21 septembrie a.c. (Marin Dinu, Calea Griviței 493, sc. B, ap. 4, sector 1, București).

Mi s-a tăiat curentul electric fără să fiu avizat în vreun fel. Mai mult încă, pe singurul bon plasat sub usa de la intrare eram somat de intreruperea curentului, trecîndu-mi-se o sumă fictivă de plată, exagerat de mare. Dovadă că nu s-a citit contorul! Am plătit la casieria din Sos. Alexandria, dar am anunțat și pe tovarășul director Ardeleanu de la I.D.E.B. Cu o promptitudine demnă de toată lauda insusi șeful centrului din Sos. Alexandria s-a prezentat și a constatat nevinovăția subsemnatului. Altfel as fi fost supus la taxe și amenzi pentru relegarea curentului! Nu cumva toată această șaradă de prost-gust era urmarea articolului „Curentul electric nu doarme niciodată” apărut în „Flacăra”? Întreb doar. (Dorin Sălăjan, Calea 13 Septembrie — str. Ion Creangă nr. 6A, bloc 91, ap. 20, sector 5, București). Oameni de rînd fiind noi insine, întrebăm, totuși, ce se întîmplă în cazul oamenilor de rînd?..

Între stațiile Teatru și Piața Romană din Arad am asistat la un accident de tramvai grav, nedorit. Controloarea Stela Florescu stătea de vorbă cu conductorul, iar acesta nu a mai putut evita accidentul, petrecut pe 10 iulie curent. Dar nu este un caz singular. Poate să confirmem spusele mele și Paula Predescu din Arad, str. Lermontov nr. 12. (Afrodita Perian, str. Voluntari nr. 7, Arad).

Primim de la Consiliul popular județean Giurgiu: În legătură cu sesizarea lui Ion Pițuru despre starea rea a drumului județean 504 în comuna Putineiu: Vă informăm că în cursul trimestrului III a.c. a început repararea drumului respectiv prin plombe.

Fac propunerea ca la Gara de Nord să fie montat cel puțin un neon la pannonul de SOSIRE și PLECARE a trenurilor. Se întîmplă că la anumite ore ale serii și dimineții să-ți fie din cale-afară de greu să buchisești cînd anume sosește trenul de Vatra Dornei, de pildă. Iar dacă nimeresti la ghișeul de informații peste o persoană îndepusă, ai toate șansele ca trenul așteptat să fi sosit, iar tu să nu fi primit răspunsul cuvenit. (Lizetia Andreescu, Sos. N. Titulescu 10 bloc 20, ap. 71, sector 1, București). O propunere, doar.

Am fost în vacanță mare la bunici, în județul Dolj. În zonă a fost o secetă cumplită. Am dat și eu o mîna de ajutor cîrînd apă de la 300—400 m distanță pentru a uda grădina. Întors în Capitală — ne scrie elevul bucareștan Radu Flo-

rin — am bătut multe magazine care vind unelte agricole sau de grădinarit, pentru a cumpăra o pompă de apă electrică sau, oricum, o pompă care să funcționeze cu combustibil. În acest fel vroiam să le ușrez munca bunicii mele. Credeți că am găsit undeva pompa căutată?!

În cîmîturul „Ungureni” din Craiova se află mormîntul poetei Elena Farago, neîngrijit. Splendide cavouri care reprezintă adevărate monumente de artă sint lăstate și ele de izbeliste. Ce este și mai frapant — ne scriu cîteva craioveni — este, că unele monumente sint strălucite de boscheci, iar pe ăblite au scris stîngaci se consemnează „Această piatră aparține Muzeului Olteniei”.

Consiliul popular al sectorului 2, București, răspunde scrisorii adresate revistei de către Vasile Grigoras: Cu privire la abaterile de la regulile de comerț ale șefului unității de băcănie din str. Lirei nr. 1, sector 2, se confirmă cele sesizate. Responsabila — al cărei nume din nefericire se omite! n.n. — a fost sancționată cu diminuarea retribuției cu 10 la sută și atenționată că la prima abatere de acest gen i se va desface contractul de muncă.

În comuna Poiana Cîmpina, din județul Prahova, problema arzătoare este lipsa apei potabile. Sintem nevoiți adevsea să ne deplasăm 1—2 km pentru a procura apă de la Uzina din Poiana Cîmpina, unde există o cîsmea. Menționez însă că taxele pentru apă de băut, de spălat etc., sint încașate cu regularitate de la locuitorii comunei, iar noi nu avem nici măcar apă de băut. (Mihai Vlaiea, Poiana Cîmpina, județul Prahova).

Procuratura Municipiului București răspunde scrisorii lui Gheorghe Tănase, str. Iordache Năstase nr. 19, sector 5, București: Verificîndu-se cele semnalate privind întîrzierea soluționării sesizării formulate de petiționar, în legătură cu cercetarea numitilor Florica Biba și C-tin Zdrafcu pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă, a rezultat că este întemeiată. N.N. În scrisoarea de răspuns nu ni se aminteste, în schimb, ce pedeapsă au primit cei doi pentru mărturia mincinoasă.

La data de 28 august am expediat două adeverințe pentru U.J.C.A.M. Ialomîța (Slobozia), prin care se confirmă că sotia mea a muncit la C.A.P. De la acea dată și pînă în prezent — sint, ieată, 2 ani și 2 luni — solicit returnarea celor 2 adeverințe. (Stoica R. Dumitru, comuna Gheorghe Doja, județul Ialomîța). Nu purtați oamenii pe drumuri și, mai cu seamă, nu-i lăsați fără piine dintr-un exces birocratic.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Poșta redacției

Dumitru Predoi — București: În calculul chiriei se iau în considerare numai persoanele care fac parte din familia titularului de contract în înțelesul art. 15 din Legea nr. 5/1973, adică soții, copiii și părinții sotilor, în funcție de care se stabilește chiria. Noțiunea de familie în acest sens este legată de titularul contractului de inchiriere. În situația dv., nora nu poate fi luată în calculul chiriei. Silvia Costin — Baș: La instanțele de judecată din orașul de domiciliu al ambilor soți Mircea Ivanov — București: Se poate prin clauză testamentară. Maria Ana Costin — București: Numai în situația că ați fi lucrat și dv. Constantin Măgureanu — Galați: Trimiteți. Dacă vor fi interesante, le vom publica. Sevastita Vîjnălu — Vișoara (Teleorman): Vi s-a calculat legal. În rest, încercați a vă înțelege cu fiul sotului dv. Constantin Săndulescu — București: Nu aveți dreptul, pentru că ați lucrat în unități de cale ferată numai 20 de ani și nu 25 de ani, așa cum prevede legislația în vigoare. Ilie Popa — Constanța: Adresați-vă instanțelor de judecată. Vasile Holtea — Galați: Conține ceea ce este menționat în carnetul de muncă. Stefan Stoian — Bulboacă (Giurgiu): Cereti sprijinul consiliului popular. Smaranda Petrescu — Turda: Din personalul artistic din instituțiile de stat, în grupa I de muncă se încadrează numai cei care îndeplinesc funcția de balerin și acrobat. Dumitru Popa — Focșani: Consultați un avocat. Ludovic Biro — Petroșani: Acționați-o în judecată.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Simbătă 27 octombrie 1984

Cenaclul Flacăra din nou la București

Ultimul spectacol în aer liber în București al Cenaclului Flacăra din acest an va avea loc pe stadionul Republicii, simbătă 27 octombrie 1984, de la orele 18. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va afla în perioada următoare într-un nou turneu. Pentru programul acestui nou turneu, pentru definitivarea datelor și a localităților în care să aibă loc manifestările cenaclul așteaptă solicitările celor doritori să organizeze manifestări până miercuri 24 octombrie a.e.

Așadar, Cenaclul Flacăra din nou la București, simbătă 27 octombrie.

„Fruntea gînditoare
a sălii”

Localitatea : Galați, 13 octombrie 1984, orele 18, Sala sporturilor din localitate
Număr de spectatori : 8 060
Atmosfera : foarte bună
Calitatea spectacolului : foarte bună
Noutăți : prezențe locale — Grup Atlas (Stefan Bălatu, Ionel Lepădatu), Nicolau Petrică, Moldovan Aurel, Grup Ad-hoc (Marieta Simi, Simona Grigore), Costel Iordache, Iulian Nicoară, Florin Șerban a cântat în premieră: „Să-mi scrii” (versuri Adrian Păunescu)
Aportul organizatorilor : foarte bun

Se pare că facem a doua „sală” din acest turneu, vremea fiind potrivnică desfășurării spectacolului în aer liber. Într-adevăr, stadionul este gol dar cupola incinței unde sîntem așteptați vibrează de respirația celor citorva mii de tineri ce au reușit să obțină locuri.

Daniel Dumitrescu, Florin Săsărman, Florin Șerban, Octavian Bud, Krypton, Raul Cârstea, Doru Stănculescu, Ducu Bertzi se succed prin fața microfoanelor cenaclului. Spontan li se alătură Sorin Minghiat cu flautul său fermecat, Marius Bațu și muzicuța lui Constantin Dragomir care, alături de Flapo, îl alintă pe Ducu Bertzi prilejuindu-i o prestație de mare succes. Constantin Dragomir rămîne la microfon, talmăcind în acorduri versurile lui Prevert interpretate de Liana Gocan, cîntînd apoi propriile-i compoziții, cu un aer aparent flegmatic, mascînd tristețea trăirii intense cu un fel de „plictis stilistic” asumat cu nonșalanță. Pînă la

pauză grupul Partaj și apoi Cristian Buică, în tonusul spectatorilor, încheind în forță un „legatto” de interpretări valoroase al membrilor cenaclului.

Între timp, poetul Adrian Păunescu trece la audierea celor ce și-au manifestat dorința de a urca în această seară pe scena cenaclului. Audiția are loc în două reprize, totalizînd cincizeci de prezumtivi debutanți.

Un alt „debut”, de piesă de data aceasta, este cel al lui Florin Șerban, care își ia în serios talentul de compozitor folk și prezintă a doua piesă scrisă pe parcursul acestui turneu, primitivă și adoptată rapid de publicul spectator ca și cum ar fi fost vorba de o veche cunoștință: „Să-mi scrii”, versuri Adrian Păunescu, intră în top în poftida „tineretului” sala.

După pauză mai mult de o oră se cîntă cîntecele de pace, de țară și revoluționare ale cenaclului, reînate într-un cor imens de spectatori. Încheiem secvența cu „Treceți batalioane române Carpații” dar sala continuă să scandeze „Trăiască trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Nica Zaharia prilejuiește tribunei să și pună în valoare volumul. Este apoi rîndul lui Alexandru Zărnescu să „ridice” tribuna: „Ultima zi” se cîntă din mii de voci după care se scandează „Vă rugăm, vă rugăm Eminescu să cîntăm”.

Umoristul Nicolae Cenă, improvizază pe ultimele noutăți fotbalistice și comentează în stilul lui inimitabil evenimentele cenaclului din ultima perioadă. Mă gîndeam ascultîndu-l că, într-o bună zi, va apărea la debuturi cineva care să-l parafrazeze pe... Cenă!

Întreaga sală dansează; trupa Totuși nu lasă nici un respiro spectatorilor, depășindu-și rockurile care ne bagă în „vrie” și pe noi, cei din scenă. Marius

Bațu de la Pocsis și Pocorschi al Holografului „dublează” excelent piesele trupei Totuși, primind săcuturi suflăte din palmă din partea solistului Cristi Minculescu!

Recitalul lui Vali Șerban și sensibilitatea lui Măjaj Győző inscriu alte două momente de vîrf ale spectacolului.

„Lancea lui Horea” încheie o minunată seară, compoziția lui Buică îmbogățindu-se cu o strofă-omagiu a poetului Adrian Păunescu, ca o medalie jubiliară, turnată cu prilejul acestei manifestări: „O țară ce-n lume vorbind românește / Arată ce-nseamnă o țară de frați / Și Lancea lui Horea aici se-nțărește / Cu tinărul, nobil, oțel de Galați”!

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

La Moreni
a fost sublim

Localitatea : Moreni, 15 octombrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 10 000
Atmosfera : caldă, însuflețitoare
Calitatea spectacolului : foarte bună
Noutăți : prezențe locale — Maria Silviu, Daniela Vasile, Constantin Georgescu, Luiza Magdalen, Valentina Gurău, Corina Dragomir, Marian Nieu, Benone Stanciu.

Aportul organizatorilor : foarte bun. Mulțumim tinerilor activiști ai Comitetului județean Dimbovița al U.T.C. pentru promptitudinea cu care au răspuns dorinței oamenilor, promptitudine izvorită din dragoste și devotament față de nevoile colectivității din care fac parte.

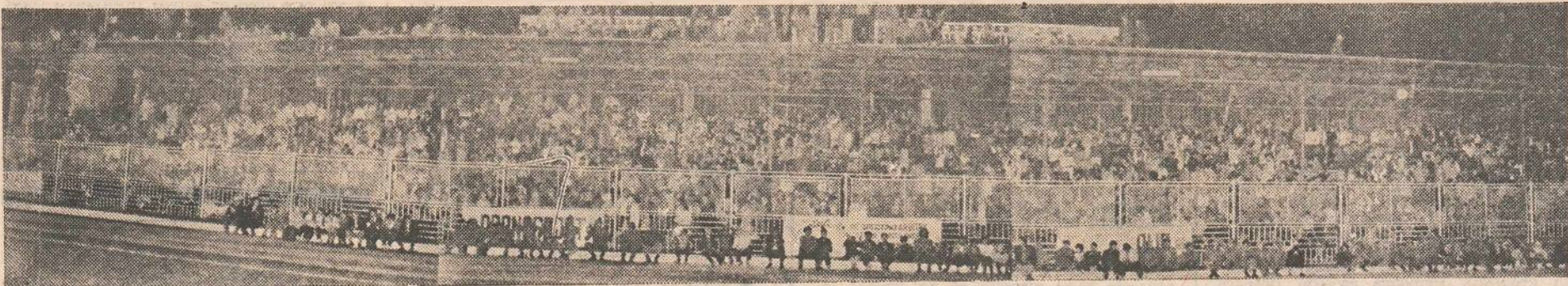
Cei care veniseră pentru această manifestare a doua oră în doar trei zile deoadeu fără îndoială prin gestul lor înălțimea spiritului ce-i călăuzea și marea lor deschidere spre cultură. Dar iată pe scurt împrejurările în care se realiza spectacolul nostru de la Moreni. Vineri trecut, în preajma manifestării noastre de la Galați, cu doar cîteva minute înainte de orele 18, primeam la redacție un telefon prin care eram înștiințați că pe stadionul din Moreni cîteva mii de oameni așteptau Cenaclul Flacăra. Dar spectacolul acesta nu fusese anunțat nicăieri. E drept, promiseseam la ultima noastră întîlnire de la Moreni o revenire dar nu stabilisem cu nimeni datele ei concrete. Un scurtcircuit informațional se produsese undeva determinînd această

neînțelegere de care, practic, nu se făcea nimeni vinovat. Am fi venit chiar și în aceste condiții dacă am fi avut la dispoziție necesarul tehnic, trailerul cu instalația de sunet și lumini, echipa, autocarul. Așa însă... Cu ce suflă or fi plecat oamenii de pe stadionul din Moreni în acea seară? Au găsit totuși resurse să-și învingă neîncrederea sperînd că tot ceea ce visaseră se poate împlini și au venit din nou să ne primească bucuroși, cu piinca și sarea sufletului lor. Oamenii aceștia care avuseseră puterea de așteptare de două ori același lucru meritau desigur totul înmulțit cu doi. A fost de aceea un spectacol rotund în care fiecare dintre aceia care s-au perindat prin fața microfoanelor cenaclului au dat întreagă măsura sensibilității lor. Ploaia este de început să cadă la un moment dat a sporit parcă și mai mult frumusețea acestui spectacol. Printr-o emoționantă participare tribuna se dezlîntuie. Cîntecele de țară cîntecele de pace vibrează profund și adevărat pe corzi de sensibilitate autentică. Întreg cenaclul cîntă pe rînd „Jurămînt la Putna”. Apoi, „dintr-un Moreni fără seamă, pentru o țară întreagă”, „Trăiască România”. Inițiativa este de partea publicului. Se cîntă concomitent „Să fie pace în lume” și „O sansă păcii”.

Se scandează cu o extraordinară însuflețire: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Una dintre caracteristicile cele mai pregnante ale acestui public ni se pare a fi inteligența cu care știe să preia și să adapteze propriilor posibilități expresive marile cîntece ale cenaclului. „Lancea lui Horea” înregistrează aici cel mai mare succes al său dezvoltîndu-se prin acest eșantion emblema de spirit revoluționar a oamenilor acestor locuri. Înălțimea acestor momente, puritatea minereului din care se alcătuiesc aceste șarje ne determină să includem în Gala 1 400 Moreniul alături de Roșiori de Vede, București și Galați. Într-o seară rece dar extrem de apropiată și de frumoasă, oamenii din Moreni au reușit printr-o participare exemplară, conștientă, angajată să reafirme dreptul la cultură al orașelor care nu sînt capitală de județ ca o mare revanșă pentru uitarea unora. Starea aceasta de spirit avea să le însuflețească munca viitoare. Nici un gest necuvincios, ci doar bunul-simț care-i însușise în toată această seară ne determină să prelungim spectacolul.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 402, 1 403.

Minutul public din Moreni s-a ridicat printr-o participare exemplară la înălțimea marilor amfiteatre ale spiritului tinăr, revoluționar

Turneul în date sintetice

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu a totalizat în acest ultim turneu, din 7 septembrie pînă în 15 octombrie 1984, 39 de zile și tot atîtea manifestări (de la 1 365 la 1 403).

● Drumul Cenaclului Flacăra, măsurînd în acest turneu 7 841 km, a traversat 13 județe, în ordine : Prahova, Argeș, Vâlcea, Hunedoara, Alba, Cluj, Sibiu, Brașov, Buzău, Dimbovița, Giurgiu, Teleorman, Galați și municipiul București.

● 468 000 de noi spectatori au participat la manifestările din acest turneu, pe parcursul a 256 de ore de spectacol.

● De la înființarea cenaclului și pînă în prezent, numărul celor prezenți la manifestările cenaclului însumează 5 817 500.

● Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale acestui turneu : 12 020.

● Au avut loc spectacole în 32 de localități, recordul de audiență al turneului fiind deținut de trei dintre ele : Alba Iulia, Cluj-Napoca și Brașov, fiecare cu cîte 30 000 de spectatori.

● Cel mai bun spectacol al turneului a fost și cel mai bun din întreaga carieră a cenaclului, impresionant fără rezerve și a avut loc la Brașov, în 29 septembrie 1984, fiind notat (împreună cu spectacolul 1 000 de la Galați) cu nota 101. De nota 101 au fost atît publicul cit și organizarea. Să sperăm că același lucru crede publicul despre manifestarea Cenaclului Flacăra.

● Cele mai mari spectacole înregistrate în orașe mici și mijlocii au fost realizate la Cimpina, Cugir, Aiud, Turda, Roșiori de Vede și Moreni.

● Pe parcursul turneului au fost primite pe masa cenaclului și citite de conducătorul cenaclului un număr de 8 184 de bilete. Dintre ele, 1 058 (cele mai multe) au venit din partea clujenilor. Ei au atîns astfel cota cea mai înaltă a dorinței de comunicare cu scena. Urmează în acest clasament publicul din București și cel din Brașov.

● Au urcat în această perioadă pe scena cenaclului 128 de aspiranți locali, în medie 4 pentru fiecare spectacol, reprezentînd un procentaj de noutate de 13% în raport cu componența de bază a cenaclului. Dintre aceștia s-au remarcat, reușind să rămînă în cenaclu o perioadă mai mică sau mai mare : Iuri Galis, Carlos Puma (student ecuadorian), Victoria Catană, Daniel Dumitrescu. Dacă adăugăm noutățile noastre în materie de rock (Holograf și Krypton) și revenirile lui Doru Stănculescu, Horia Stoicanu și Augustin Frățilă avem întreagă imaginea marii deschideri a acestei scene.

● Au fost lansate pe parcursul turneului recent încheiat 11 noi cîntece : „Am rămas cu bunele intenții” și „Norocosul” (Horia Stoicanu), „Cînd s-a ntors opacul de pe front” (Florin Săsărman), „Cîntec pentru mineri” (Alexandru Zărnescu), „Clopotul reintregirii” (Adrian Păunescu), „Noi între noi” (Sárosi Endre), „Cea mai frumoasă floare” (Pocsis), „Sila” și „Să-mi scrii” (Florin Șerban), „Pămînt de flori” (Iuri Galis), „Cîntec pentru Brașov” (în șapte variante semănate de Ducu Bertzi, Alexandru Zărnescu, Nica Zaharia, Horia Stoicanu și Gil Ioniță, Raul Cârstea, Cristian Buică și Holograf).

● Ne-au părăsit în timpul turneului Horia Stoicanu, care s-a îmbolnăvit ;

Valentin Moldovan, „plecat în haiducie”, recidivînd a trela oară într-o beție din care, se pare, nu s-a trezit nici acum ; Arpad Domokos și Raul Cârstea, urmînd proaspătul exemplu dat de Vali Șerban, căsătorindu-se. E probabil ca unii dintre ei să poată fi recuperați. Grupul Partaj ne-a anunțat că datorită problemelor familiale deosebite, a responsabilităților ce le revin celor două componente, Magdalena Pușkaș și Tatiana Filipoiu, în calitate de mame două de copii lor, nu va mai putea participa la turneul următor, existența grupului Partaj însăși fiind în cumpănă. Mulțumindu-le pentru tot ceea ce au făcut și sperînd că și ele sînt mulțumite de ceea ce a făcut cenaclul pentru ele, aducîndu-le de la condiția de necunoscută cu o situație socială extrem de firavă la condiția popularității fertile sub toate aspectele de care s-au bucurat, le urăm duioaselor mămici succes în viață și cînd fiii lor le vor permite întorcerea (în formula consacrată sau în alta) în cenaclul care le-a descoperit, susținut și afirmat le așteptăm din nou.

● Gala 1 400 a Cenaclului Flacăra a cuprins spectacolele din Roșiori de Vede, București, Galați și Moreni.

● În acest turneu s-au recitat și s-au cîntat pe scena cenaclului versuri ale poezilor : William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Federico Garcia Lorca, Jaques Prevert, Walt Whitman, Evgheni Evtuşenko, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Șt. O. Iosif, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stăncă, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihai Dragomir, Nichita Stănescu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Petre Ghelmez, Mircea Micu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Mircea Dinescu, Ion Singerean, Mihai T. Ioan, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.

● Componența maximală a cenaclului în acest turneu : Carmen Antal, Ducu Bertzi, Dinu Bodocan, Octavian Bud, Cristian Buică, Victoria Catană, Raul Cârstea, Nicolae Cenă, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, Daniel Dumitrescu, Pompiliu Dumitrescu, Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Ionuț Văduva), Augustin Frățilă, Valentin Gereș, Doru Ghiaja, Liana Gocan, Sorina Hașigan, Holograf (Gabi Cotabiță, Mihai Pocorschi, Antonio Furtună, George Petrineanu, Emilian Petroșel), Gil Ioniță, Krypton (Gabi Goleșcu, Adrian Moise, Camil Beldeanu, George Lungu, Marius Vintilă), Măjaj Győző, Valentin Moldovan, Emilian Onciu, Partaj (Magdalena Pușkaș, Tatiana Filipoiu), Pocsis (Marius Bațu, Eugen Baboi), Carlos Puma, Sárosi Endre, Florin Săsărman, Doru Stănculescu, Horia Stoicanu, Florin Șerban, Vali Șerban, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărbăș, Nicolae Dinescu), Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia, Adam Erzsebet și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost formată din : Roland Panfeli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemuc, Mircea Anghel, Alexandru Morărescu, Vasile Tamaș (sunet și lumini), Alexandru Stoicanu, Dumitru Petrușel, Florin Mirșigie, Constantin Stănescu (șofer), Victor Rădulescu (fotoreporter), Ion Mănzatu (asistență), Alexandru Medar (organizare).

CONSTANTIN DRAGOMIR ■
NICOLAE CENĂ ■

Care cheie nu se pierde?

Timp liber

● Dragostea trece, o piesă rămâne ● Pagubă de un milion ● Partaj cu un escroc ●

La Heidelberg iubit-am prima oară...

Craiova acelor timpuri nu era numai opulentă urbe a argintilor sunători, ci și un puternic centru cultural-artistic. Oras de tradiție, cu școli magnifice, ilustrate de dascăli învățați; cu tiparnițe și numeroase reviste — una mai deosebit întocmită ca alta — având răsunător ecou în întreaga țară: cu două edituri și citeva gazete; și mai presus de toate cu gloria celor aproape o sută de ani ai venerabilului Național Craiovean. În trecut fie spus, apăreau atunci în Bănie,

nu știu cu ce subsidii, la dată fixă, nu cînd se îndura Cel de sus: „Ramuri”, preluată de la Nicolae Iorga de Făgetel; „Năzuința” trio-ului Elena Farago, Ion Dongorozi, Al. Popescu-Telega; „Arhivele Olteniei”, purtînd girul luminatului profesor de franceză C. D. Fortunescu; „Flamura” lui Radu Bardeș, funcționar la Poștă; „Suflet românesc”, ivită din patina pentru frumos a altei tinere trinități, care abia începea — Plopsor-Herescu-Păunescu-Ulmu; la care s-a adăugat, ceva mai târziu, „Scrisul românesc”, revista ce marca punctele confluențe cu cultura ale singularului D. Tomescu, Ploua, ningea, erau, nu erau bani, publicațiile ajungeau sub ochii cititorului la sorocul datat, constituind o desfătare de minte, de suflet, de vădită încredere în actul cultural. La teatru, stagiunile rivalizau cu centul și anumite spectacole în treceau Bucureștiul. Suna mostenirea Theodorinilor, a Mariței Petrescu, a lui Anestin, la fiecare ridicare de cortină ca un tocsin... Soapta de fum a umbrelor nu suplinea suflerul, incurcînd textele, dar veghea repertoriile, eclectice, întinse pe suprafața teatrului adevărat. Deoparte vraja acelor seri, cucernice ca o cuminecătură... Îndepărtata mea copilărie acolo, oglindită în apele Neckarului, la Heidelberg... Din dulcea piesă a lui Wilhelm-Meyer Förster, „Heidelberg de altădată”, pe care o reprezenta Naționalul craiovean, aunge acumă pină la mine compoziția lui Ovidiu Rocos, în Ruder, hangul. Mai puțin distincte, oarecum amestecate în ceata trecutului, contururile rotunde ale lui Remy Comăneanu, în Doctorul Jüttner. Și clinchetele de zurgălău ale unei însoțite tuberoze, gingasa Marioara Crețulescu — sfîrșită de ftizie, maladia epocii — în Kaethe. Nu mai știu dacă Nicu Dimitriu ori Leonard Divariv, care din ei, personifica pe Karl Heinz. L-au jucat și unul și altul.

Pe aceeași scenă, cam în același timp, am apucat să văd piesa dusă la bun sfîrșit de o tentativă școlărească... Elevii din ultima clasă a prestigiosului liceu Carol au reprezentat-o cu inconștientă adolescență, înfruntînd cadrele

profesioniste. Le-a dat concursul aceeași petală de floare, mare ingenuuă, Marioara Crețulescu. Pe Print îl juca elevul Virgil Bădescu, devenit pină la urmă actor al numitului teatru. Cit mi-aduc a-minte, la „Gaudeamus igitur”, la „O vis al vietii studentesti”, liceenii s-au dovedit „de-acolo”... Șepcile, uniforme, corurile, le mergeau de minune. Vibra tinerețea lor, cu un Mai înflorit, cu toate iubirile ce va să fi fost la portile începuturilor... Piesa dovedindu-se și pe buzele lor darnică în satisfacții.

Duioasa poveste de iubire dintre printrul student și-o chelneriță, sfîrșită o dată cu frunzele scuturate ca peste un mormînt, la Heidelberg, s-a oglindit pentru prima oară în luminile rampei la un teatru berlinez, acum 84 de ani. Autorul, Wilhelm-Meyer Förster, n-avea de unde ști soarta făturii sale. Că trecătoare dragoste dintre cei doi eroi, Karl Heinz și Kaethe, va înfrunta timpurile, zguduind mapamondul, oamenii regăsindu-se în ea la precizie. Și mai ales, că, înfățișată pe toate scenele lumii, va unge în aceeași fermecătoare măsură sufletele, realizînd cel mai mare număr de spectacole după „Hamlet”-ul shakesperian!

Studentii ieșeni, cu concursul soarelui actriței Aglae Pruteanu în Kaethe, fostă s-o reprezintă înia dată la noi, în aprilie 1908, diriguți de State Dragomir.

29 septembrie 1908: „Heidelbergul de altădată”: pe scena Naționalului bucurestean, sub directoratul Pompiliu Eliade, Triumful lui Tony Bulandra! Lansarea lui. Creație armonioasă în totul. Acest Karl Heinz i se va potrivi neînchipuit, va fi unul din rolurile de bază ale carierei. Distinsul superb actor cucerește inimile spectatorilor, ce-i întrevăd drumul glorioș... În final, sala își înăbuse plînsul. Continuă scîndările din galerie, ale studenților... Si-n loa de lingă scenă, primul-ministru își sterge nostalgia unei lacrimi, prelinșă pe un trecut care nu mai reinvie...

Această înție distribuție a piesei adușă de Pompiliu Eliade — director preocupat de tinuta elevată a repertoriului — a fost, exceptînd rolul printrului (Tony Bulandra) și al studentului întirziat Detlew (Ion Livescu), dublă. Pe aplauzele de-a-tunci, s-o rechem în lumina de azi: Maria Giurgea și Marietta Ionascu (Kaethe); Iancu Niculescu și Ion Petrescu (Doctorul Jüttner); Nicolae Soreanu și N. Griurescu (Kellermann); Vasile Toneanu și Alexandru Mihailescu (Lutz).

La două zile de la premieră Tony Bulandra este făcut societar. Are 27 de ani și jumătate. „Heidelbergul” numără — enorm pe-atunci — 35 de reprezentatii în stagiune.

Piesa făurindu-se din prima seară făimă, spre dulcele rol central, Karl Heinz, tind majoritatea actorilor cu înfățișare.

Marele directorat al lui Pompiliu Eliade nu tine mult: eruditul profesor de franceză este înlocuit, prin schimbarea guvernului, cu Ion Bacalbașa. Mai trec numai trei stagiuni și Pompiliu Eliade se prăpădește, de cancer, la 45 de ani. În prada agoniei — semnificativ teatrală — biugite replici dispartate din „Heidelberg de altădată”...

Mai târziu, cînd nemții se cărăbănesc de la noi, după primul flasel mondial, celălalt splendid amoretz, Leonard, care fusese coleg cu Tony în pensionul Ottescu din Calea Dorobanți, lasă un stigmat de nostalgie pe inimile bucurestienilor, cîntînd cu lacrimă în opera de la Teatrul Liric: „La Heidelberg iubit-am prima oară...”

GABY MICHAILESCU ■

Dincolo de aparențe...

Cu și fără mască

De fapt, ceea ce ascundea adevărata lor identitate morală era — în primul rînd — aparenta comportare diurnă (mai puțin cea nocturnă, deci) normală. La prima vedere, nimeni dintre cei neavizați n-ar fi sesizat că sub fizionomia obișnuită, dincolo de preocupări, comune, reacții și gesturi nesemnificative, dacă exceptăm unele manifestări de violență, mai ales după un consum excesiv de alcool, dar așa ceva mai poate fi întîlnit și în cazuri cu totul accidentale, deci, sub înfățișări și comportamente care nu atrag aproape prin nimic atenția, se pot ascunde, în stare latentă, cum se spune, apucături de-a dreptul bestiale.

Cînd au pătruns, însă, noaptea, cu forța, în locuința Rozaliei Fraifer din Satu Mare, femeie singură în vîrstă de 63 de ani, bestiile cu chip de om, despre care va fi vorba în rîndurile de față, au re-curs — din precauție, dar și pentru sporierea efectului psihologic scontat — și la folosirea unor măști improvizate.

Numai Rozalia Fraifer știe ce-a însemnat dezlănțuirea brutalității celor patru indivizi care s-au năpustit asupra ei cu cele mai sadice procedee de constrîngere fizică și morală pentru a le dezvălui unde păstrează bruma de economii.

Nemulțumiți cu cei 800 lei pe care femeia îi mai avea pină la primirea următoarei pensii, tîlharii au început devastarea fiecărei încăperi, luînd apoi cu ei tot ce au găsit mai de valoare între care, îmbrăcăminte, bijuterii, aparat de radio, televizor — bunuri agonisite prin trudă într-o viață de om, valorînd... circa 100.000 lei.

„Cînd victima a reușit să-și adune puterile pentru a ne anunța de cele întimplate — relatează maiorul Benjamin Kacsó, șeful serviciului judiciar din Militia județului Satu Mare — trecuseră deja citeva ore de la săvîrșirea faptei iar semnalmentele indicate erau foarte vagi; constituția corporală și vîrsta aproximativă, accente de vorbire specifice zonei, cite ceva despre îmbrăcăminte și... cam atît. Despre eventualele urme lăuate la locul tîlhăriei, putîndu-se vorbi și mai puțin. Cu alte cuvinte, „Caută acul în carul cu fin!” Oamenii ordinii publice, cu experiența și dăruirea ce-i caracterizează, au întreprins imediat măsurile specifice necesare în vederea identificării autorilor, nelăsîndu-se impresionați de precauția acestora, dar nici nu le-au subapreciat abilitatea.

Formarea cercului de bănuți, verificarea discretă și minuțioasă a modului în care zeci și zeci de persoane certyate cu legea și morala și-au „petrecut timpul” în acea noapte de calvar pentru Rozalia Fraifer, crearea de noi și noi ipoteze, pentru a se ajunge la un punct verosimil din care să pornească pe „firul Ariadnei”, solicită pricepere, perseverență, pasiune discernămint și nu în ultimă instanță o deosebită răspundere. Trenarea soluționării unei asemenea cauze atrage după sine aprecieri nefavorabile, dar nici pripeala nu este cituși de puțin recomandabilă.

Între timp apar motive temeinice pentru ca în cercul de bănuți să fie inclus și Ionel Coroamă, în vîrstă de 27 ani, din comuna Halmeu, satul Mesteacăn, fost condamnat pentru furturi în dauna avutului obștesc și personal, liberat din

penitenciar cu două luni înainte de comiterea tîlhăriei respective, încadrat în muncă la Întreprinderea „UNIO”.

În seara cu pricina Coroamă nu fusese văzut de vecini la domiciliu, deși el spusese unor colegi că a plecat spre Halmeu cu trenul de la orele douăzeci, ceea ce putea însemna fie o realitate, fie un alibi... Suspiciunea continua să planeze, dar se împuneau elemente noi, ori pro, ori contra...

Verificările mai stabilesc, între altele, că la citeva zile după comiterea tîlhăriei, Coroamă este văzut în compania altor patru tineri la cabana turistică din Călinești-Oaș, unul dintre cei patru fiind Iosif Iuhas, un alt element cu antecedente penale, executînd ultima pedeapsă privativă de libertate în același penitenciar în care se aflase și Coroamă.

Ce hram purtau ceilalți trei despre care militia nu cunoștea încă decît semnalmentele? Cine să fi bănuț că cei cinci „băieți veseli”, admiratori ai naturii, descinzînd la Călinești-Oaș dintr-un autoturism, cu număr de Cluj („împrumutat” fără știrea proprietarului) erau în realitate toți foști „colocatar” ai aceluiași penitenciar și se refugiaseră acolo, nu în scopuri turistice, cum voiau cu tot dinadinsul să lase impresia, ci pentru a împărți prada ultimelor „lovituri”, a „uda” succesul și a pune la cale noi fărădelegi?

Ofițeri Benjamin Kacsó și Tiberiu Pop de la judiciar, în mod deosebit, dar și conducerea Militiei județului Satu Mare și alte cadre preocupate de „cazurile” rămase în ultima vreme cu „autori necunoscuți” analizează temeinic fiecare nou „amănunt”, stabilesc alte ipoteze și măsuri adecvate.

Între timp mai au loc două spargerii de locuință în comuna Turț de unde se fură suma de 48.000 lei și, respectiv, 95.000 lei, fără ca păgubașii să poată bănu pe cineva ori să se găsească urme concludente la „locul faptei”.

În „cercul de bănuți” cu privire la furturile din comuna Turț este inclus și Vasile Cătălin, tîbăcar particular din localitate, avînd antecedente penale. Verificările discrete în jurul acestuia stabilesc nu numai legătura lui din penitenciar cu Iuhas și Coroamă și, surprinzător, chiar dispariția sa din comună la citeva zile după comiterea celor două furturi.

O privire retrospectivă asupra datelor obținute pină la data aceea despre Coroamă, Iuhas și Cătălin avea să releve faptul comun și deloc neglijiabil că, după ieșirea din penitenciar aceștia avuseseră o comportare aparent normală, la un moment dat, mai precis, imediat cum și-au dat seama că militia este pe „urmele lor” toți trei părăsiseră subit și fără vreo justificare localitățile de domiciliu.

Dați în urmărire generală, Coroamă, Iuhas și Cătălin au fost identificați și refinați cu ajutorul unor cadre de militia din alte județe. Cercetările au stabilit că cei mai sus-amintiți împreună cu alți trei recidiviști — Grigore Coman din Vișeu de Sus, Daniel Isaia și Alexandru Lungu, ambii din Oradea — săvîrșiseră pe teritoriul județelor Satu Mare, Maramureș, Bihor, Sibiu, Arad și Timiș nu mai puțin de 20 fapte penale, o bună parte din bunurile jefuite, inclusiv dintre cele aparținînd Rozaliei Fraifer, fiind recuperate.

Instanța de judecată i-a condamnat la pedepse privative de libertate între 15 și 18 ani închisoare.

Cu sau fără mască, epilogul este același...

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

Unde păstrăm cheia de contact?

Unde trebuie să păstrăm cheia de contact? E vreo regulă în această privință? Scrie ceva în regulamentul referitor la acest lucru? Nu, desigur. Toțiș, această problemă prezintă interes pentru siguranța circulației și are legătură cu conduita preventivă, după cum se va vedea mai jos. La o familie din București a sosit în vizită, din provincie, un prieten, proprietar al unui Mercedes ultimul tip. Omul lucrase mai mulți ani în străinătate și achiziționase acolo luxoasa limuzină. Băiatul găzdei, care în ciuda vîrstei de 17 ani, nu făcuse deloc cunoștință cu școala, cu munca, a fost incitat de prezența acestei mașini neobișnuite, cu radiocasetofon și tot felul de dispozitive electronice sofisticate. Profitînd de neatenția părinților și a invitatului, care descria cu lux de amănunte cele văzute în străinătate, lui „pierde vară”, care răspundea la numele de Corneliu, nu i-a fost greu să ia de pe o mîsuță, unde fusese răzînd lăsată, cheia de contact. Năzdrăvanul scotca pe numărul străin pe care îl purta încă mașina, gîndînd că îi va fi ușor să se strecoare pe străzile Bucureștiului la volanul Mercedesului. Citeva greșeli grosolane de circulație, făcute de băiat, ca urmare a precarei experiențe la volan, au trezit atenția unor agenți de circulație care, în

urma refuzului „șoferului” de a da curs semnalului de oprire, au pornit în urmărirea acestuia. În procesul unei încercări de a-i fenta pe urmăritori, cel în cauză a pierdut controlul limuzinei, întînd într-un puternic derapaj, urmat de o pi-ruetă care a făcut praf nouă autoturisme aflate într-o parcare. Numai caroseria puternică a bolidului l-a salvat de la moarte pe „pilot”. Pagubele au fost însă evaluate la circa 1 milion de lei.

Sînt cazuri cînd și „băieții buni” au subtilizat cheile de contact. „Nu a făcut niciodată nici o năzdrăvanie, și uite, așa deodată, nu știm ce l-a apucat, că a luat cheile de la mașină și a plecat cu invitații la ziua lui de naștere, la plimbare”, ne mărturisea o mamă despre unicul ei fiu, în vîrstă de 17 ani. Lăsat singur acasă, cu prietenii, părinții grijulii să nu-și deranjeze odrasla, au plecat să vadă un film. Spre sfîrșitul agapei, Lucian a ținut să le facă invitațiilor surpriza zilei: să-i plimbe cu mașina. Autoturismul era cu plinul făcut, curățat cu grijă, cheile pe o mîsuță, așa că flăcăului, care mai subtilizase și pină atunci cheile, pentru „antrenament”, nu i-a fost deloc dificil să organizeze escapada. N-a reușit să facă decît 10 km și la o curbă în care voia să-l imite cu orice preț pe Filipaldi, în celebrele lui curse de formula unu, pentru a stîrni admirația celor două colege și invidia celor doi colegi, a nimerit pe acostamentul umed și de acolo într-un mesteacăn. Din fericire, întimplarea s-a terminat fără victime. Doar frumoasa Dacie s-a transformat într-un balot.

Vorba aia, pleci la film și te pomenești cu surpriză, dărmite cînd lipsești un week-end ori un concediu. Ce să mai zic de unii părinți care pleacă în călătorii

mai îndelungate, chiar în străinătate, și lasă cheile tot pe bufet sau în scrumiera din sufragerie (căci în casă nu sînt fumători). Miraculosul instrument de deschidere a mașinii și de pornire a motorului, tentează, o zi, două, băiatul se abține, dar cu timpul, cheile se transformă în mărul ispitei și feciorul le ia, mai întii să facă curățenie în autoturism, apoi să-l mute la un loc mai ferit, ulterior să facă un mic antrenament (folositor și mașinii, că doar se recomandă pornirea din cînd în cînd a motorului și mișcarea autovehiculului, iar recomandările nu precizează că cel ce execută asemenea operațiuni trebuie să aibă neapărat permis de conducere).

Cheile sînt cu adevărat extrem de tentante, ele ispitesc, vrăjesc. Dărmite cînd e vorba de „artiști”, de „magicieni”. Ați văzut ce se poate întimpla într-o nevinovată vizită. În continuare, să vedem ce se poate petrece cu prilejul unei scurte deplasări. C. H., inginer la o mare uzină, a fost trimis în cadrul unui contract de cooperare, la o unitate de același profil, situată în județul vecin. A fost bucuros că drept colocatar, recepția hotelului i-a repartizat un bărbat tînar, agreabil, admirabil povestitor și mai ales cunoscător a șute de bancuri care spuse cu talent și șarm te făceau literalmente să te tîvălești de ris. Tipul, de altfel extrem de citit, s-a recomandat lector universitar la filologie. Tot vorbind, tot povestind (vorbea 90% „lectorul”), s-a făcut una noaptea. Mormanul de sticle de bere creștea pe balconul camerei, dar inginerului îi pierise somnul. „Domnule, cu dumneata aș sta o săptămîină și tot nu m-aș sătura să te aud povestind. Păcat că asemenea oameni sînt rari”. Într-adevăr, s-a dovedit că ex-croci de talia lui B. R. sînt, spre feri-

cirea noastră, rari. Dimineața, cînd inginerul s-a trezit, „povestitorul” plecase. „O fi avînd treabă și a plecat mai devreme, deși a seară nu mi-a spus nimic de asemenea intenție”. Surpriza a fost cînd nu și-a mai găsit cheile. „După atîta bote nu-i de mirare să rătăcești lucrurile. Hai să caut cu răbdare”. În același moment i-a străfulgerat prin mînte ideea unei legături între plecarea extrem de matinală a „lectorului” și negăsirea cheilor. „E nedrept, însă, să acuzi pe cineva fără temei”. Lucrurile și-au clarificat cînd primind de la etaj spre locul de parcare, proprietarul nou-nouței „Lada 1500” a observat lipsa mașinii. „Să merg jos, știu eu, o fi mutat-o cineva în alt loc”, cauta inginerul să se agațe de pînă speranței. Mașina a fost găsită după 10 zile, cînd, ca urmare a unor căutări de anvergură, a fost depistat și „lectorul” care avea un cazier ce nu încăpea nici pe trei pagini. Specialități cu diuimul: hot de și din mașini, spărgător „rafinat”, ex-croc (chiar și sentimental) etc. etc. Modul în care opera cu predilecție: împrietinirea cu victimele și apoi... lovitură. În cazul reprezentanților sexului slab, le promitea imediat căsătoria. „Ce noroc pe mine, dragă (Mimi, Lili, Vali etc.) să te găsești tocmai aici. Și mai zic unii că nu te poți îndrăgosti fulgerător! Ce greșală! Da, e adevărat, există și în dragoste „coup de foudre”. A doua zi, fericita îi incredința frumosului și nesperatului mire tot ce avea: bani, bijuterii, ceasul, pentru a „grăbi actele de căsătorie”, deoarece amozul, ce întimplare stupidă, uitase de banii, acasă. „Nu-i nimic, iubitul meu, numai noi să fim fericiți”, îl consola giscuțita.

VICTOR BEDA ■

Mult succes echipelor noastre în cupele europene!

● Dinu a urmărit pe Bordeaux ● Campionii n-au probleme de lot ● Craiova fără 4 titulari! ●

Dinamo și Craiova în fața turului II

Miercuri, la Bordeaux și Craiova, Dinamo și Universitatea atacă turul II al cupele europene, având de înfruntat adversari redutabili. Mai tare pare să fie echipa franceză (chiar și fără Chalana, indisponibil), presărată cu mulți internaționali (Tigana, Giresse, Lacombe, D. Müller ș.a.), dar nădejile și pretențiile noastre față de meciul de la Bordeaux sînt altele, întrucît campioana României, formație cu o frumoasă „firmă” internațională, va pleca (marți dimineață) spre Franța cu întregul lot, în timp ce Craiova, veți citi mai jos, nu va putea conta pe 3-4 titulari, accidentați sau suspendați.

Bordeaux e, fără îndoială, o „piatră tare”. S-a convins de asta, bănuim, și antrenorul Cornel Dinu, care împreună cu Cornel Drăgușin i-a urmărit pe „giron-dini” în partida de campionat cu Metz. Tigana et comp. au cîștigat detașat, 6-0, deși Metz nu-i alta decît deținătoarea Cupei Franței și, totodată, recenta învingătoare a Barcelonei (4-1 în deplasare!) în Cupa cupe! Lider al campionatului intern, Bordeaux își leagă, din cîte am înțeles, mari speranțe de „cariera europeană” și va face totul pentru a merge cît mai departe. Dar nici Dinamo nu și-a propus altceva! Cunoscînd puterea de luptă și abnegația fotbalistilor din Ștefan cel Mare, credem că ei se vor comporta cît mai bine miercuri, urmînd să-și adju-dece calificarea la capătul celor două manșe.

Referindu-se la Craiova, să notăm că ultimele ei meciuri din divizie, dincolo de frumoasa victorie de la Timișoara, au pus în evidență, cu și mai multă pregnanță, momentul mai greu prin care trece „campioana unei mari iubiri”. Criza de efectiv a Craiovei, despre care am mai scris, continuă și, încă mai mult, parcă se adîncește. Plecată pe ruta Snagov - Buzău - Snagov - Timișoara fără Geolău, Țicleanu și Adrian Popescu, accidentați mai noi sau mai vechi, echipa a rămas, după Buzău, și fără Beldeanu, întors la Craiova datorită unei stări fizice precare (anemie, amețeli etc). Adăugînd că, miercuri, Irimescu și Cămătaru nu vor juca, avînd de is-pășit suspendări pentru cartonașe, că recuperarea lui Adrian Popescu (abia ieșit din ghips), și Geolău (cu fractură la o falangă a piciorului drept) e puțin probabilă, că Tilihoi, Balaci și Ungureanu (după o ruptură musculară) sînt încă în convalescență, evoluînd la jumătate din randamentul obișnuit, avem imaginea unei Universități aflată, din motive obiective și nu numai (rezolvarea transferurilor lui Mănăila și Matei întîrzie nejustificat, sub privirile impasibile ale F.R.F. și

C.N.E.F.S.), într-o conjunctură cu adevărat dificilă. Că Universitatea, obișnuită să se adune și să se mobilizeze la greu, printr-un efort colectiv exemplar, va izbuti să iașă cu fața curată și de această dată, producînd admiratorilor ei și, în general, iubitorilor fotbalului românesc încă o bucurie, e un aspect al problemei. Celălalt însă, care se cuvine cu atît mai puțin trecut cu vederea, e că nimic sau aproape nimic, în afara unor declarații „diplomatice”, nu s-a întreprins pentru sprijinirea celei dinții formații românești pătrunsă într-o semifinală europeană, formație pe care, din motive pe care le-am tot amintit, actuala ediție a Cupei U.E.F.A. a prins-o pe picior greșit.

În aceste condiții, nici nu e de mirare că Universitatea, cu un lot redus numeric și uzat în atîtea și atîtea bătălii (mare parte cîștigată, la club sau la națională!), a început campionatul polticnit. Am văzut-o, duminică, la Buzău, unde a obținut, numai grație experienței și dăruirii, un rezultat de egalitate, neconform, că să fim sinceri pînă la capăt, cu desfășurarea partidei, pe care gazdele meritau s-o cîștige. N-am putut și nu putem fi însă drastici cu o echipă care nu e, de fapt, decît o jumătate de echipă și din care, colac peste pupăză, vor lipsi miercuri alți 3-4 cameni de bază! Sigur, mai tinerii ei jucători Cioroianu (excelent la Buzău), Bicu, Octavian Popescu s-au străduit și, în bună măsură au izbutit să suplinească absența titularilor, dar ei nu reprezintă, fără a-i jigni în vreun fel, decît promisiuni pentru viitor. În schimb, meciul cu Olympiakos, grupare cu 6 internaționali greci „la zi” (Sarganis, Vanvakopoulos, Michas, Papadopoulos, Anastopoulos și Mitropoulos au făcut parte din lotul național deplasat miercuri la Varșovia) și cu două vedete străine, austriacul Welzl (fost la mondialele din Spania, 25 A) și norvegianul Albertsen (19 A), bate la ușă și ei e departe de a fi ușor!

Avem motive de îngrijorare, asta e clar, dar nu e cazul să fim pesimiști. Chiar și așa, sprijinită de un public generos și entuziast, Universitatea poate depăși obstacolul meciului tur, socotînd că la Atena vor reintra Cămătaru și Irimescu, că răzgul de două săptămîni va fi probabil suficient pentru reintegrarea lui Geolău și Adrian Popescu. Pentru că, chiar și slăbită de toate aceste nefericite accidente și suspendări, Craiova rămîne o echipă de elită, în stare, ca și în manșele cu Betis, să lupte cu o dăruire împinsă pînă la sacrificiu pentru fiecare minge, pentru fiecare metru de teren. Chiar și

„cîrpiță”, ea își păstrează valoarea, clasa, iar acest lucru l-a intuit, duminică, și antrenorul lui Olympiakos, vest-germanul Georg Kessler, care a urmărit întîlnirea de la Buzău. Fără să vadă o Craiova în zilele ei faste, „vulpoiul” care e Kessler, fost antrenor al naționalei Olandei (el l-a promovat pe Cruyff), al Spartei Rotterdam, al lui Anderlecht, al Herthei, al lui Wacker Innsbruck (unde a lucrat cu un foarte tînăr Welzl), al lui F.C. Bruges etc, a plecat de pe stadionul din „Cringănditor”. A afirmat chiar că Universitatea pornește ca favorită, cu 60 la sută din șansa calificării, dar e sigur că a surprins și slăbiciunile formației craioveane. Oricum, victoria Universității din restanța de la Timișoara, argumentată și indiscutabilă, a avut darul să ridice psihicul formației craioveane, conștientă însă că adversarul de miercuri va fi de alt calibru și o va solicita la maximum.

Finalul acestei note ni l-a inspirat, recunoaștem, deciziile de vinerea trecută ale Comisiei de disciplină a U.E.F.A. care a demonstrat, dacă mai era nevoie, că e dispusă să taie în carne vie: 20 de cluburi, între care Universitatea Craiova (1500 de franci elvețieni pentru „comportament incorrect de l'equipe”) și Steaua (1000 pentru comportare incorectă față de unul dintre arbitrii de linie), au fost amendate cu sume mergînd pînă la 10.000 (Panathinaikos) și chiar 13.000 de franci elvețieni (Benfica). Cum majoritatea sancțiunilor au implicat atitudinea publicului, ele trebuie să însemne un ultim și serios avertisment și pentru „tribuna” craioveană, uneori prea pătimașă în iubirea ei față de Universitatea. E cazul ca minunatul public oltean să înțeleagă că orice manifestare neregulamentară, fie și aruncarea, la bucurie, a unei petarde, se întoarce împotriva echipei favorite, provocîndu-i acesteia mari prejudicii. Avem certitudinea că acest apel va fi auzit și că, miercuri, zecile de mii de spectatori ce vor lua cu asalt stadionul „Central” vor găsi cele mai nimerite mijloace să-și poarte idolii spre izbindă. Spre o izbindă care, în condițiile date, nu va fi ușor de realizat (mai ales la o diferență liniștitoare), dar care rămîne, printr-un angajament total, perfect posibilă.

Echipele noastre, e limpede, se găsesc în fața unor examene pretențioase. Ele sînt, însă, au arătat-o de atîtea ori, capabile să le treacă. Făcîndu-ne ecoul sentimentelor întregii suflări a fotbalului nostru, le urăm mult succes! Hai, Dinamo! Hai, Craiova!

OIDIU IOANIȚOIA ■

Tradiție la Skoplie

Capitala Republicii Socialiste Mecedonia, Skoplie, a fost gazda ospitalieră a celei de-a XVI-a ediții a Balcaniadei de șah. La fel ca oriunde în R.S.F. Iugoslavia și aici șahul se bucură de o mare popularitate fiind practicat în nenumărate organizații muncitorești, ale elevilor, studenților. Cluburile de șah au cunoscut o bogată activitate ca reacție firească la apariția în Skoplie a mai multor campioni mondiali. În anul 1936 Alexandr Alehin a susținut un simultan demonstrativ, în 1967 Robert J. Fischer a cîștigat prima ediție a Turneului solidarității, în anul 1969 la meciul dintre reprezentativele

Uniunii Sovietice și Iugoslaviei au participat Mihail Tal, Boris Spasski, Tigran Petrosian, Vasili Smislov, în 1976 actualul campion mondial și-a înscris numele ca învingător al celei de-a șasea ediții a Turneului solidarității. Cea mai puternică emulație sahistă a produs-o organizarea a concursul Federației internaționale a Olimpiadei de șah în septembrie-octombrie 1972. Cea de-a X-a ediție a olimpiadei masculine a reunit atunci 63 de reprezentative, în timp ce la a V-a ediție a olimpiadei feminine au participat 23 de echipe.

Sosînd în ultima clipă, în noaptea dinaintea primei runde, cele trei echipe (masculină, feminină și de juniori) ale României au pășit cu stîngul în întrecere, manifestînd o evidentă oboseală. În timp ce echipa campionă balcanică a ediției precedente, selecționata masculină a Iugoslaviei, înregistra scorul sever de 5-1 în fața echipei Turciei, băieții noștri au reușit înaintea intruperii partidelor 3-2 în întîlnirea cu Grecia, dar avînd o partidă mai slabă de reluat a doua zi. Tînăra echipă feminină a Bulgariei, avînd împotriva echipei române piesele albe în prima rundă, a punctat decisiv în partida junioarelor, luptînd astfel, încă din prima

există nici oameni instabili sau dezechilibrați.

— Un corp dirijat de voință permite forței și curajului să se afirme. Omul de astăzi face din sport o concepție despre lume, caută în ea un mijloc de apărare împotriva crispării pe care i-o impune viața în prea mare tensiune.

— Performanțele cresc, în timp ce capacitatea fizică medie stagnează sau chiar scade. Marii sportivi ai epocii noastre sînt exemplare provenite dintr-un mediu sedentar, plasate și crescute în condiții diferite de ale celorlalți oameni.

— Practicarea sportului exercită o rea influență asupra sferii emoționale a activității omului. Cuvîntul „sportiv” ne face să ne gîndim nu numai la un concurent puternic, îndeminat, cu o bună condiție fizică, ci și la o persoană cu o voință fermă, care privește lumea cu optimism, care se distinge prin modestie.

— Rezultatele sportive de nivel mondial sînt plătite cu un antrenament greu și îndelungat. Adesea, el, pare să depășească forțele omului. Sportivii învață însă să învingă durerea și oboseala peste puterile omenești. Cine nu învață să în-

întîlnire, cu avantajul unui punct pentru reeditarea succesului ediției anterioare. Juniorii noștri au obținut victoria în meciul cu Bulgaria cu 3-1 abia după jucarea intreruptelor, deși au avut o victorie de-a dreptul incredibilă (prin contumație!) la prima masă. La încheierea celor 40 de mutări ale celei de-a doua rundă echipa albaneză era autoarea a două puncte în fața echipei masculine a Iugoslaviei, care smulse la primele trei mese doar două remize campionul Albani, Mucho, învingîndu-l fără drept de apel pe marele maestru internațional Marjanovic. Seniorii noștri au jucat în atac partidele lor împotriva jucătorilor greci, dar deși au deținut avantaj mare, nu au reușit să-l fructifice în ultimele minute ale partidelor: 2-2 și 2 intrerupte. A fost o rundă a intreruptelor: 7 în întrecerea masculină. Juniorii români au distrus echilibrul tinerilor jucători turci printr-un rezultat viguros de 3,5-0,5 de-aștidu-se net în clasament. În întrecerea feminină partidele nu au avut mare istoric: România - Turcia 2-0 și Bulgaria - Grecia 2-0, echipa iugoslavă fiind liberă.

MARGARETA MUREȘAN ■

Scrisori

Primum la redacție următoarea scrisoare

Cunoscînd foarte bine modul în care revista „Flacăra” ia poziție fermă pentru apărarea adevărului, indiferent de partea cui s-ar afla, și pentru care se bucură de o deosebită prețuire din partea minerilor maramureșeni, ne adresăm cu toată încrederea la Dumneavoastră, rugîndu-Vă să publicați în coloanele revistei răspunsul nostru pentru tovarășul Nicolae Cristache, sub semnătura căruia a apărut articolul intitulat: „DEOCAMDATĂ E BINE”, în revista „Flacăra” nr. 36 din 7 Septembrie 1984.

Autorul articolului s-a referit la formația de fotbal a minerilor din Maramureș, cu următoarele precizări: „O candidată la retrogradare: Baia-Mare”.

După cum se știe, ne aflăm atunci abia după două etape de joc, dar Domnia Sa, Nicolae Cristache s-a grăbit cu anticipările, deși nu aduce nici un argument temeinic. Nu știm cum și-a putut permite tovarășul Nicolae Cristache — ziarist cu reputație la revista „Flacăra”, să se joace cu cuvintele? Despre alte două echipe, el scrie: „Un Sport Club Bacău dezlinat și infumurat”, F.C. Olt „Un lot tînăr și valoros care se va trezi prea tîrziu” ș.a. De ce F.C. Olt se va trezi prea tîrziu, cînd noi baimărenii ne-am convins de frumoasa comportare a acestei formații în cupa eliberării, găzduită la Baia-Mare, în luna August a.c.

Ne bucurăm nespun că, capitala are acum echipe puternice, dar a-ți uitat probabil tovarășe Cristache că și Maramureșul a dat fotbalului românesc jucători de valoare ca: Terheș, Tătăran, Crișan, acum Tulba și alții pentru că ne bucurăm din toată inima cînd echipele noastre reprezentative obțin rezultate de prestigiu. Faptul că pe plan intern fotbalistic aceste formații au deocamdată unele rezultate bune, e intradecvăr bine și aceasta ne bucură pe noi minerii baimăreni, dar nu e bine tovarășe Cristache, să vă jucati cu cuvintele. Păstrați-vă simpatia față de cluburile preferate și nu demobilizați unele formații, cum e și cea a minerilor din Baia-Mare, care la data respectivă s-au întors de la Brașov cu 7 jucători accidentați și s-a prezentat în etapa a 2-a în fața unei formații puternice ca cea a Craiovei, care a cîștigat pe bună dreptate la Baia-Mare. Dar, de aici și pînă la afirmarea Dvs., „O candidată la retrogradare: Baia-Mare”, — avem suficiente argumente în plus; În etapa a 4-a, Baia-Mare a cîștigat cu 2-0 pe F.C. Bihor, în etapa a 5-a, a realizat un rezultat destul de bun la A.S.A. — Tîrgu Mureș 1-1, și a cîștigat cu 1-0 în etapa a 6-a cu Rapid, o echipă de certă valoare, care s-a apărut excelent și a atacat periculos la Baia-Mare.

În încheiere vă răspundem că o candidată la retrogradare poate fi și una din echipele pe care le-ați elogi. Așa că, stimate tovarășe Cristache, ori cît de mare specialist a-ți fi, după numai două etape de fotbal, nu mai faceți pe viitor anticipații demobilizatoare! (Vezi articolul apărut în ziarul local „Pentru Socialism” nr. 8 977/13.IX.1984 — în rubrica „Basorelief”). Așa că, deocamdată nu e bine cum a-ți procedat tovarășe Cristache.

Ing. Clotie Aurel
Baia Mare, str. Oitului nr. 8

Am reprodus scrisoarea integral (inclusiv gramatica) aceasta fiind dorința inginerului Aurel Clotie. Urez echipelor vizate să nu se adeverească prevederile mele. Și totuși, cineva trebuie să retrogradeze. Dar nu mai zic nimic. Rămîne între noi și gata.

NICOLAE CRISTACHE ■

NOTĂ:

Faptul că autorul scrisorii către redacție n-a respectat intru totul gramatica nu înseamnă că dreptatea nu e de partea lui. Credem că, realmente, chiar dacă F.C. Baia Mare va retrograda, noi, aici, nu putem leza moralul niciunei echipe, căreia dealtfel, îi lipsesc azi mulți jucători. Prezența lor în Maramureș ar fi păstrat echipa departe de zona retrogradării.

Sînt nevoia să scriu cîteva cuvinte despre această echipă din Baia Mare, pentru a-i ridica moralul, reamintînd tuturor iubitorilor fotbalului că marea înnoire a gîndirii în acest sport a avut, anii trecuți, cînd la Baia Mare lucra Mateianu, un avanpost și o temelie și aici, în Capitala Maramureșului. Echipel iubite de atîția oameni în stare de acte eroice și tandre pentru bucuria lor săptămînală, cele mai calde cuvinte, spre redimensionarea ambiției și elanului sportiv.

Sigur că opinia colegului nostru e opinia sa și am publicat-o firesc, precum — se vede — publicăm și opinia unui necunoscut care — just în privința stabilitărilor simpatizilor redactorului nostru — îi atribuie, nedrept, antipatii pe care acesta nu le are.

Iubim Maramureșul. Și iată că astfel de prilejuri — la început tensionate — abia ne aduc aminte că iubirea mai trebuie și mărturisită. Ne e dor de Maramureș. Succes, F.C. Baia Mare!

CRISTIAN TOPESCU ■

ADRIAN PAUNESCU ■

FAIR PLAY

Reflecții

— Viața fiecărui sportiv ar merita să fie scrisă. În fișele și notele antrenorilor există material pentru multe romane sau povești. Dar nu sînt numai povești. Printre greutățile impuse de viață, în societate, dezvoltarea unui sportiv pretinde o multitudine de situații legate direct de condiția de a fi care se unesc pentru a face să crească o mlădiță fragedă și înaltă: campionul.

— Soluția pentru marele procentaj de „speranțe” ratate care ridică probleme serioase în fața federațiilor ține mai mult de educație și de motivații decît de greșelile antrenorilor și conducătorilor.

— La constatarea că nu există oameni triști pe stadioane, să adăugăm că nu

Siera luptei pentru calitatea vieții

● Convertirea ultimului trubadur al „sunetului pur” ● De ce a fost asasinat Rodrigo Lara? ● Pericolul... antibioticelor ●

Responsabilitatea celor avuți

Ori de câte ori s-a vorbit de asigurarea hranei pentru populația țărilor sărace, cind s-a marcat Ziua mondială a alimentației sau cu alte prilejuri, un loc important l-a ocupat chestiunea ajutorului alimentar, pentru care nu puțini au pledat. De remarcat însă că ajutorul alimentar a fost, oricît de curios ar părea, și ținta a numeroase critici. Astfel, un influent ziar francez scria: „Ajutorul alimentar servește cu precădere la aprovizionarea orașelor; prin aceasta, contribuie la scăderea prețurilor cerealelor locale, poate determină pe țărani să renunțe la anumite culturi, creează fenomene de obișnuință modificînd obiceiurile de consum și, în definitiv, poate să compromită eforturile de autoaprovizionare”. În același sens, epoca autoaprovizionării tradiționale, dinaintea practicării ajutorului alimentar, a fost contrapusă situației de astăzi. Legat de aceasta, s-a insistat asupra faptului că utilizarea mijloacelor mecanizate pentru dezvoltarea agriculturii în țările lumii a treia care au dificultăți cu alimentația face ca aceste țări să devină și mai dependente de statele industrializate, de la care trebuie să importe atît mașinile, cît și piesele de schimb.

Nu este greu de observat că aceste opinii, chiar dacă sînt exprimate cu bună credință, convin de minune țărilor dezvoltate, care pot, pe baza lor,

să se justifice astfel: ajutorul alimentar dăunează popoarelor în curs de dezvoltare; în consecință, acestea n-au decît să se descurce singure, cu mijloacele primitive ale lor dintotdeauna — adică cu sapa și cu plugul de lemn.

În realitate însă, țărilor industrializate le revine o mare responsabilitate

Comentariul săptămîinii

atît în asigurarea cu alimente a țărilor lumii a treia, cît și în dezvoltarea economică generală a acestora. Responsabilitatea vine, firește, și din trecut, din epoca colonială, cind actualele țări dezvoltate și-au însușit de la popoarele Asiei, Africii și Americii Latine immense bogății, pe seama căroră și-au clădit apoi o economie puternică. Dar această responsabilitate vine în egală măsură din realitățile contemporane, din ceea ce obțin astăzi țările bogate de pe urma relațiilor lor cu lumea a treia. Prin sistemul prețurilor, prin mecanismul financiar și de credit, prin intermediul supra-naționalelor, statele industrializate continuă să-și însușească resursele și munca

țărilor în curs de dezvoltare. Numai pe seama racolării specialiștilor din acestea din urmă, Statele Unite, Canada și Marea Britanie s-au ales, în decurs de 12 ani, cu un profit net de 4,6 miliarde de dolari, rezultat din diferența dintre ajutorul acordat de cele trei puteri industriale țărilor în curs de dezvoltare (46,3 miliarde de dolari) și investițiile făcute de lumea a treia în calificarea specialiștilor emigrați ulterior în aceste trei țări dezvoltate (50,9 miliarde de dolari).

În aceste condiții marile puteri economice au datoria, în toate accepțiunile acestui cuvînt, de a contribui, prin mijloace multiple, la rezolvarea problemei alimentare în țările lumii a treia, la dezvoltarea economică a acestor țări. Este vorba de sprijinul necesar pentru crearea și dezvoltarea, în statele în curs de dezvoltare, a unei industrii alimentare proprii, a unei industrii proprii de mașini agricole și de înfăptuirea, pe această cale, a autonomiei alimentare. Problema alimentară se cere deci rezolvată în contextul mai larg al lichidării subdezvoltării, în legătură cu care președintele României spunea: „Este necesar să se facă totul pentru soluționarea problemelor subdezvoltării, pentru realizarea noii ordini economice internaționale, aceasta constituind o cerință fundamentală a progresului popoarelor, a bunăstării, a păcii și colaborării în întreaga lume”.

ION D. GOIA ■

Irosirea antibioticelor

Este greu să citești — se spune într-un articol publicat recent de ziarul „New York Times” — fără a rămîne surprins de seria nesfîrșită de evenimente incredibile care au precedat descoperirea penicilinei de către Alexander Fleming. Stupiditatea și neglijența cu care noi risipim acum acest dar neprețuit stîrnesc o uluire cel puțin egală.

Antibioticele sînt mijloace de apărare deosebit de puternice împotriva bacteriilor, dar ele au și un punct slab: dacă sînt folosite excesiv, puterea lor scade. Este ceea ce se întîmplă acum din cauza medicilor care prescriu prea multe antibiotice, și a fermierilor, care și-au făcut obiceiul să le adauge în hrana animalelor. Acum, multe bacterii patogene au devenit rezistente la șase sau chiar mai multe antibiotice. Ele pot fi distruse de alte antibiotice, împotriva cărora nu au dobîndit rezistență, dar noile antibiotice sînt adesea mai toxice și mai scumpe decît cele cărora le-au luat locul. Și nu există nici o garanție că vor exista întotdeauna noi antibiotice, de rezervă. Unii biologi se tem că va veni ziua cind 80% din infecții vor fi rezistente la toate antibioticele cunoscute.

Circa 40% din antibioticele produse în Statele Unite nu sînt folosite pentru a vindeca boli, ci pentru un efect secundar pe care îl au: ajută la dezvoltarea animalelor. Astfel, toate păsările domestice și majoritatea porcilor primesc, o dată cu hrana, mici doze de antibiotice. Această practică asigură bacteriilor o rezistență cît se poate de rapidă. Datorită dozelor zilnice din hrana animalelor, bacteriile rezistente au un avantaj covârșitor asupra celorlalte. Genele care asigură rezistența sînt cu ușurință transferate de la o bacterie la alta, și chiar de la o specie la alta.

Unele țări europene au interzis de mult folosirea antibioticelor în hrana animalelor. Ele s-au temut că genele rezistente vor fi transferate de la bacteriile animalelor la bacteriile care îi contaminatează pe oameni. În 1977, „U.S. Food and Drug Administration” a urmat acest exemplu, propunînd ca penicilina și tetraciclinele să fie rezervate pentru combaterea bolilor. Fermierii se puteau astfel orienta spre alte alternative pentru a stimula creșterea.

Dar Congresul a contracrat cu insistență această propunere, cerînd mereu să se efectueze noi studii. Producătorii de antibiotice pentru furaje — o industrie cu o cifră de afaceri de 250 milioane dolari pe an — pretind că în spitale, și nu în ferme, se află în principal cauzele creșterii rezistenței bacteriilor și că presupunerile în sensul că bacteriile patogene care devin rezistente — prin folosirea lor pe animale — ar putea infecta vreodată pe oameni sînt pure speculații.

Frecvența tranzitului bacteriilor de la animale la om este greu de apreciat, dar se crede că este mare. De ce fermierii să nu plătească mai degrabă cîtiva cenți în plus pentru alternativele disponibile, decît să riscăm scăderea în continuare a eficienței antibioticelor, necesare pentru tratarea maladiilor la oameni și animale? Congresul blochează inutil — de șapte ani — remediul evident. Aminarea în continuare a luării unei hotărîri ar putea să-i aducă trista celebritate de a fi contribuit la a face penicilina complet ineficientă.

Testamentul

Era socotit ultimul mare trubadur al „sunetului pur”. Rezistase aîtor tentații și părea că nu va ceda niciodată, asistînd impasibil la asaltul tehnicilor moderne. Muzica, zicea, această realitate unică și definitivă, e făcută să fie ascultată, nu văzută. Însoțirea ei cu oricare altă artă n-ar fi altceva decît un dureros compromis. Gîndind așa, unul dintre cei mai distinși sefi de orchestră din toate timpurile, Herbert von Karajan, a înregistrat, într-o carieră demnă de cele mai alese elogii, peste șase sute de benzi și de discuri, dar a refuzat mereu să se lase filmat: „meseria mea e să dirijez, nu să joc teatru!”

Părea că nu va ceda niciodată și, totuși, a cedat. Începînd de azi, i-a declarat recent lui Paolo Landi de la „Panorama”, toate simfoniile mele preferate, toate operele pe care le iubesc mai tare vor fi înregistrate pe casete video. Acesta va fi testamentul meu muzical.

Se pare că simfoniile lui Beethoven sînt în lucru, piese de Brahms, Ceikovski, Strauss ș.a. urmind a fi filmate în interpretarea orchestrei din Viena, sub bagheta neperche a maestrului.

În românește de
PETRE STOICA ■

Lada de gunoi

„Calitatea vieții” — formulă sinteză și agreabilă produce migrene multor instituții și o prudentă stare de speranță în rîndul muritorilor de rînd. Epoca modernă nu a inventat nici viața, nici calitatea ei, dar sudînd acești termeni i-a transformat într-un obiectiv care merită să fie atins pe toate meridianele. Tot ce este împotriva vieții omului, o strică sau o degradează (inclusiv în ordine morală) ar trebui să intre în sfera luptei pentru calitatea vieții. Lipsa de hrană și lipsa de cărți, lipsa de locuințe locuibile și de aer respirabil, lipsurile de toate felurile și jignirile de toate felurile sînt atentate împotriva calității vieții. Aceste atentate organizate în condiții de pace sînt palide și mărunte în comparație cu supremul atentat care vizează năucirea totală a omului, ruina premiselor vieții și scoaterea din dicționar, dar mai ales din practica existenței a calității. Într-un documentar publicat de „Santé du monde” anticipîndu-se efectele pe termen scurt ale unui schimb de salve nucleare se precizează: „În primele zile sau săptămîni de după declanșarea unui atac nuclear vor apărea grave probleme de sănătate nu numai pentru persoanele direct afectate, ci și în rîndul supraviețuitorilor, datorită lipsei de hrană, a destrămării serviciilor de asistență medicală, a deteriorării mediului. Aceste probleme vor fi agravate de dislocarea serviciilor administrative, distrugerea surselor de energie, absența căilor de comunicație. Aprovizionarea cu apă intrerupîndu-se, va dispărea o sursă vitală. Ploaia va concentra pulberi radioactive în numeroase zone, făcînd să crească gradul de contaminare, apa potabilă și alimentele vor fi și ele contaminate”.

Efectele pe termen lung aruncă înfinitul speranțelor noastre într-o ladă de gunoi radioactivă.

RADU BUDEANU ■

De pe toate meridianele

Război împotriva „mafiei cocainei”

Pe ministrul columbian al justiției, Rodrigo Lara, l-au secerat cu automatele doi indivizi, care au trecut pe lingă el pe o motocicletă. Unul dintre asasini, care a fost prins viu (celălalt fusese ucis în timpul urmăririi), a recunoscut că li s-au plătit 21.000 de dolari pentru a-l lichida pe Lara — aprig luptător împotriva contrabandei de narcotice. La înmormîntarea lui, președintele țării a spus, avertizîndu-i pe cei care au pus la calc asasinatul: „Să nu se aștepte la nici o slăbire a războiului nostru necrutător împotriva lor. Banda de criminali internaționali se va convinge cu ce hotărîre ne ridicăm în apărarea poporului, unit în disprețul și ura lui contra membrilor acestei bande”.

Într-adevăr, după cum scrie revista new-yorkeză Time, la numai cîteva ore după înfăptuirea crimei, poliția, armata și forțele de securitate columbiene au declanșat o operațiune, fără precedent prin amploarea ei, menită să ducă la nimicirea mafiei care organizează producția și desfacerea cocainei și marihuanei. În țară a fost decretată stare de urgență, armatei i s-a permis să aresteze pe suspecti fără ordinul procurorului și să-și judece în tribunalele militare. Au fost înălțurați din posturile lor peste 400 de judecători, sub învinuirea că au luat mită pentru a ține parte traficantilor de cocaină în procesele pe care le-au judecat; de asemenea, au fost concediați 280 de polițiști care s-au lăsat cumpărați de mafia narcoticelor.

În același timp, autoritățile au expro-

priat 150.000 de acri de pămînt aparținînd organizației criminale. Unul din zborurile efectuate de forțele de securitate a permis depistarea și lichidarea celei mai mari „întreprinderi” din lume de producție a cocainei: un complex modern în sud-estul Bogotei, format din 19 ateliere-laboratoare, în care lucrau circa 1.000 de oameni și care produceau 25 tone de narcotice pe lună. Cocaina confiscată — 13,8 tone — reprezenta cam o cincime din cantitatea consumată anual în S.U.A. Cînd polițiștii au aruncat cocaina în apele riului Yari, suprafața lor s-a acoperit de o spumă albă. Armata a confiscat, de asemenea, mai multe tone de arme, iah-turi și avioane particulare, a distrus mai mult de 200 de terenuri de aterizare clandestine. În miinile justiției se află deja zeci de persoane acuzate de comefț ilegal cu cantități mari de narcotice.

Totuși, cine este „creierul”? Cine a pus la cale asasinarea ministrului justiției? Autoritățile columbiene, scrie revista amintită, presupun că vioara întii în complotul pentru uciderea lui Lara a fost un oarecare Pablo Escobar. El ar fi creat consorțiul, compus din circa 15 clanuri, care controlează cea mai mare parte a „industriei de narcotice” columbiene. Această organizație mafioto controlează cea mai mare parte a operațiunilor ilegale, începînd cu transformarea inițială a frunzelor într-un semipreparat, care se transportă clandestin în Bolivia și Peru, și pînă la vînzarea cu amănuntul a cocainei și marihuanei narcomanilor. Escobar posedă o avere imensă, în care se cuprind, printre altele, 15 avioane, numeroase ranch-uri răspîndite pe întreg teritoriul Columbiei și bunuri imobile în Statele Unite. El ar fi organizat, la sfîrșitul anilor '70, detașamentele de „cow-boys ai cocainei” — bande de ucigași plătiți. Se speră că procesele vor furniza și dovezi necesare. Mulți columbieni sînt convinși că dacă războiul declarat de guvern acestui business al crimei va fi continuat cu aceeași stăruință, activitatea mafiei internaționale a cocainei va fi serios zdruncinată, iar în Columbia va fi lichidată cu desăvîrșire.

ION CODRU ■

Roza vinturilor

Sara Teasdale (S.U.A.)

Și mai mult decît cerul pentru pămînt
Ești tu pentru mine.

Copacul

O! să fii liberă de mine însămi
De nimic neaducîndu-mi aminte
Și inima s-o am despuțiată
Precum un copac în decembrie;

Să mă odihnesc asemeni copacului
După căderea frunzelor sale,

Să nu mai aștept ploile seara,
Nici culorile roșii în zori;

Și calmă să fii, o! pururea calmă
În vinturile care pleacă și vin,
Fără teamă de gerul năprasnic,
De povara albului de nea;

Și nepăsătoare, nepăsătoare
Cînd ziua trece și vede
Pe pagina albă a cerului
Filigranul-i subțire și negru.

În românește de
PETRE STOICA ■

Mai puțin decît un nor
pentru vînt

Mai puțin decît un nor pentru vînt,
Mai puțin decît spuma pentru mare,
Mai puțin decît trandafirul pentru furtună

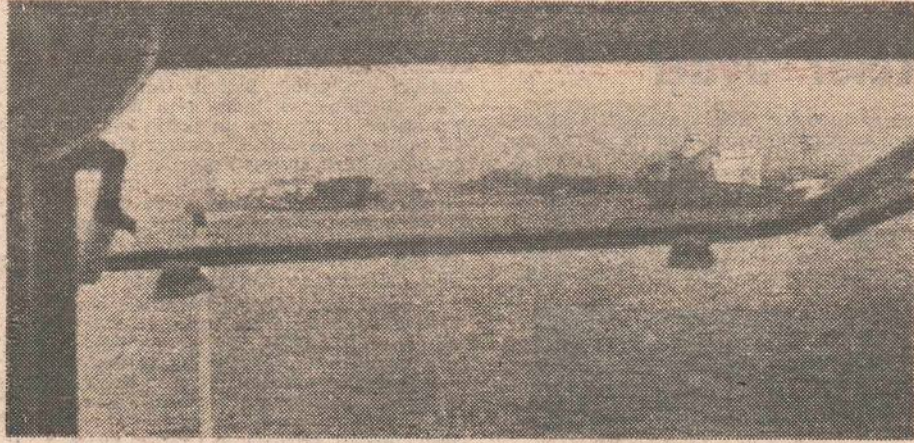
Sunt eu pentru tine.

Mai mult decît steaua pentru noapte,
Mai mult decît ploaia pentru arbore

Turnu Măgurele, vedere spre mare

● Renașterea porturilor românești : episodul IV ●

Un gust amar și un invincibil regret răzbat parcă din rîndurile unei monografii de pe la 1911 a orașului, în care citim că „în vremuri nu tocmai departate Turnu Măgurele ocupa un loc de frunte în comerțul cu cereale al țării”, că „atunci ce se contractau pe piața lui erau de mai multe milioane de lei” și că „din august și pînă în martie se înmagazina aici aproape întreg stocul de grîne dintre apele Oltului, Argeșului și Teleormanului”. Din așezarea gloriei lui, cită fusese într-un timp trecut, se înțelegea că la 1911 Turnu Măgurele n-ar mai fi tocmai ce-a fost în vremurile cînd „prograsa văzînd cu ochii, magazii trînice de zid se ridicau în toate părțile orașului, și ziua și noaptea carele și chervanele scrișiau sub greutatea cerealelor și mărfurilor aduse în port”. Cărușia o făceau tîranii, cei mai mulți chiar din vatra orașului, „cu faimoasele lor care, mai mari de cîinci ori decît ale tîranilor de la munte, ce se cruceau de așa năzdrăvăni”. După Războiul de independență, se zice, „începe o viață mai modernă”, și dintr-un simbul de adevăr umflat peste măsură se ajunge chiar la afirmația că „aspectul orașului se schimbă ca prin farmec”. Sigur este că în port abia la 1883 se construiesc un cheu de lemn. Și-acela era prea lesne înundabil. Cînd venea apa mare, încărcările se făceau în locul numit Flămînda, la vreo patru kilometri mai jos de port, sau pe unde s-a ridicat mai tîrziu canalul C.F.R. Potrivit monografiei, linia de cale ferată Turnu Măgurele Port, construită în 1892, „a adus sîrăcia în oraș, cum zic muncitorii, căci grînele nu se mai depozitează în marile magazine ci sînt transportate direct la schelă”. Totodată, se mai constata destul de surprinzător „o stare de lincezeală a afacerilor comerciale” și se credea că declinul ar fi început mai demult, fiindcă pe la 1889 se afla scris negru pe alb într-o dare de seamă a primăriei că „oricît de bună administrație vom face și orice măsuri vom lua, nu mai poate fi afluența mare de comercianți ca în trecut în orașul nostru”. Nu era însă dracul chiar așa de negru, asta e sigur cum este și că primăria n-a dat, totuși, faliment, ba a găsit resursele financiare să editeze monografia amintită la o tipografie de pe strada Belvedere din București ori să instaleze niște becuri „tip Washington”, chiar dacă pe la 1904 se întimplase în viața orașului o mică dramă: casierul, Mituș Angelescu delapidase din „casa comunei”, din strînsura contribuabililor, 53.690 lei. Tînînd seama că o nuntă tîrîneasă, întînsă pe trei zile, costa vreo 500 de lei, e clar că escrocul își vîrse mîna pînă la cot în banii publici și se făcuse nevăzut cu o sută de nuntă în buzunar, cu lăutarii cu tot. Prin 1906 începe construirea unui cheu de piatră și în anii următori se ridică Mar-chiza, localității așa-i spun gării fluviale, apoi clădirile agenției N.F.R., ale căpităniei și vamei. În 1911, chiar, se simte nevoia să fie dezvoltată capacitatea portului și se înalță un alt cheu de piatră, pe 500 de metri, în prelungirea celui construit de curînd, mîrîndu-se totodată și numărul liniilor ferate. Din acel moment nu avea să se mai facă în portul Turnu Măgurele nici un fel de altă amenajare pînă în pragul celui de-al doilea război mondial, cînd s-a mai construit aici, e adevărat, un siloz pentru cereale. Și dacă ar fi avut cum să știe asta, poate că autorii monografiei din 1911 s-ar fi hotărît să exprime nu un regret, în primul rînd, ci un avertisment în toată legea. Fiindcă pe-atunci cînd își scriau ei cronică, mai erau motive să recunoască totuși că „numeroasa populație flotantă din oraș și din port activează intruciva comerțul orașului”. Și ne putem da seama cam ce voiau să spună. Căci fără să aibă vreo însemnătate, că unul și același marinar putea să treacă de șapte ori, într-un an, prin Turnu Măgurele, statistic rezultă că în 1879 intrau în port 37 de marinari de pe vasele românești și 523 de pe vasele străine, dar în 1890 numărul lor era de 170 și, respectiv, 10.549. În 1900, cînd se încarcă 124.000 tone de cereale, intră 2.406 marinari de-ai noștri și 16.781 străini iar nouă ani mai tîrziu, cînd se încarcă 160.000 de tone, pun piciorul în portul Turnu Măgurele 4.100 marinari din echipaje românești și 17.234 din celelalte. E de la sine înțeles că marinarul de azi, cînd apasă pe un buton, înlocuiește munca a douăzeci de marinari din vremea aceea, dar întorcîndu-ne la ce putea chiar atunci să aibă o însemnătate pentru viața orașului, tot lesne de înțeles ar fi că marinarul, în primul rînd, și în urma lor gașca peșteră de vîntură-lume sau gură-cască sau amatori de ciștig de care un port nu poate să scape cum nu scapă capra de rîie, făceau să stea cit de cit în picioare „52

de circumi, 10 cafenele, 3 restaurante, 2 birturi, 7 hoteluri, 5 hanuri”. Ceea ce era cam mult, pare-se, și nu se mai justifică într-adevăr decît prin numărul celor care, ori pe apă ori pe uscat, azi veneau, mîne piecrau. Cam la fel venînd și plecînd și băanii, s-ar fi putut zice, fiindcă bogatii își construiau case mai degrabă la București, nu la Turnu Măgurele. În orașul de-acum, ajuns la 50.000 de locuitori și refăcut în linie modernă, edilii abia dacă au avut, ieri-colo, ce să păstreze. Și, doar, între agențiile Băncii Naționale, la 1908 agenția din Turnu Măgurele încă se mai afla pe locul al patrulea, după cele din Iași, Craiova și Galați. Mai tîrziu ea și-a pierdut rangul. În anii dintre cele două războaie mondiale nu s-au mai încărcat niciodată atîtea cereale ca înainte. După aceea, în 1946, abia dacă ies din acest port 1.800 de tone. În anii '50 el se reînsofletește intruciva, dar operațiunile atîng niveluri de-a dreptul copilărești față de acelea la care s-a ajuns în ultima vreme. Să facem stînga-mprăjur, așadar, și să ne limpezim privirile în lumina zilei de azi.

LINIȘTEA CARE S-A DUS

Pînă pe la începutul anilor '60 nu s-ar fi putut spune că în portul Turnu Măgurele nu se lasă, uneori, o liniște deplină, că se aud acele ceasornicului cum sar de pe pragul unui minut pe altul. Dar liniștea aceea a pierit ca și cum Duna ar fi smuls din mal o salcie scorburoasă și ar fi dus-o la vale. Marin Videa lucra pe-atunci ca șofer pe șantierul Combinatului de îngrășăminte chimice, alături, chiar dincolo de gardul portului. Nu i-ar fi trecut prin mîntă că are să ajungă șef de port, dar dacă tot a ajuns, în urmă cu patru ani, și-a putut da seama că meseria lui adevărată, de maestru mecanic, i-a ramaș cit se poate de folosită. Armata, zice, a făcut-o la marină, avea niște noțiuni destul de sigure despre lumea navigației și le-a reîmprospătat, n-a fost nevoie să întrebe care e babordul și unde e prova. Dar important, mai zice el, este și să te pricepi, cînd stă o macara, de ce stă, și s-o faci să-și înceapă lucrul cit mai repede. Fiindcă nimeni nu-și poate îngădui să rămînă cu mîinile în șolduri și să privească la alții cînd știe că ritmul de lucru contează foarte mult într-un astfel de port modernizat, mecanizat, unde numai în capătul de sus al platformei lui se mai păstrează urmele unor vremuri de pe cînd oamenii se grăbeau mai puțin. Aliniate la distanțe egale mai stau acolo în picioare vechile sedii ale căpităniei portului, ale agenției N.F.R. și ale pichetului de grănicieri. Din ele a mușcat lacom, precum se vede, timpul. Altele de seama lor au avut mai mult noroc, dar prin rafalele anilor vechiului acestea n-au putut să scape nevătămăte și parcă au fost atinse cînd într-un umăr, cînd în celălalt. Ca niște soldați care și-au făcut datoria, probabil că ele vor elibera curînd terenul. Oricum, în fata lor au fost înălțate mai anii trecuți două clădiri mari, cu etaj, a căror înfățișare se face simpatice prin modernitate și bun-gust. Una e destinată a fi gară fluvială iar sub acoperișul celeilalte se află birourile Navromului și ale căpităniei, lingă un grup social cu vestiare și săli de baie. Căntină nu s-a mai făcut, pentru ea la cinci minute de mers pe jos, la cantina combinatului, muncitorii din port au fost și sînt primiți cu inima deschisă. Doar combinatul lucrează mîna în mîna cu portul și-i asigură, numai el, cam trei sferturi din volumul traficului anual. O bună parte dintre instalațiile portuare pentru încărcarea îngrășămintelor chimice sînt, dealtfel, chiar zestrea combinatului. Îngrășămintele în vrac, bunăoară,

alunecă printr-un tub, pe o bandă transportoare, din depozitele combinatului pînă la navă. Îngrășămintele lichide vin prin conducte iar cele ambalate în saci ajung tot pe o bandă transportoare pînă la cheu, de unde caboatî în vase pe un tobogan în spirală. În totul, traficul portuar pe acest an ridicîndu-se, potrivit planului, la 960.000 de tone. Ceea ce înseamnă o lămurire definitivă că gloția de altădată a acestui port nu mai intruchipează decît, într-adevăr, o vîrstă a copilăriei lui. Pe linia instalațiile automate de încărcare, portul mai lucrează, în trei schimburi, cu două macarale Bocea de cite 5 tone și cu trei macarale Ganz care pot să ridice și ele, o dată, 15 tone. Dar e nevoie, bineînțeles, și de oameni. La Turnu Măgurele au fost detașați, de la Bechet și Corabia, mai mulți docheri. Și încă 80 de docheri se află în curs de încadrare, pe lingă cei 52 citi are acum portul, Marin Videa o spune fără nici un încoajur: „De cînd a fost deschis canalul spre mare, nu mai avem chiar nici un pic de liniște”. Portul a primit pe această cale fosfat brut, în două luni, aproape cit primise în primele șase luni ale anului, înaintea deschiderii canalului. De aceea se vorbește despre aducerea a încă două macarale Bocea de cite 16 tone. Și asta nu poate să mire pe nimeni. Operațiunile pe Dunăre ale Combinatului de îngrășăminte chimice apar, cum am putut afla de la Cojocaru Rodica, din cadrul serviciului desfacere, cu limpezimea proprie îndeobște cuvintelor armate cu cifre: „Am exportat în anul acesta îngrășăminte complexe în Austria și R.F.G., pînă în prezent, 14.000 de tone. Pînă la sfîrșitul anului se prevăd a fi trimise încă 6.000. În Austria am trimis și nitrocalcar, pînă acum 2.000 de tone, și se prevăd încă 4.000. Uree am trimis în portul Constanța, pe canalul Dunăre-Mareea Neagră, 9.000 de tone și vom mai expedia 30.000, pentru China, pînă la sfîrșitul anului. Tot pe canal urmează să trimitem acum, în trimestrul al patrulea, pentru Statele Unite, aproximativ 30.000 de tone. Pe piața internă am trimis, pe Dunăre, 1.000 de tone pentru județul Giurgiu. Cit privește aprovizionarea, pot spune că am adus din import, pînă acum, 65.000 tone de fosfați și urmează să aducem în acest an încă 30.000. Iar pîrită, de la Moldova Nouă, am primit 230.000 și vom mai aduce pînă la sfîrșitul anului încă 30.000 de tone”. Astfel de cuvinte limpezi au, de bună seamă, o calitate: ele sfîrșesc prin a se adevăra. Iar acestea se adevăresc fără întîrziere, la cheurile portului aflat la doi pași. Cu macaraua Ganz nr. 1, Ciprian Mertou, „un băiat foarte bun, în ultimul an la liceu la seral”, cum zice șeful portului, încarcă pe șlepu 11.162 niște saci cu îngrășăminte chimice pentru China. Alături, pe șlepu 10.101, încarcă cu nitrocalcar pentru Austria și avînd ca port de destinație Linz, cîrmaciul Petre Grigore ne spune că abia s-a întors de la mare, dintr-o primă călătorie, în ce-l privește, pe canalul de la Cernavodă la Agiea. De la Agiea pînă în portul Constanța mai e un pic de mers și marea era de gradul 4, nițel agitată. Asta înseamnă că, împreună cu celălalt om de pe șlep, Gheorghe-Căpîriu, ar putea spune că, marinari de Dunăre pînă acum, ar avea dreptul să se numească de-acum incolo pui de lup de mare. A avut plăcerea, recunoaște, de a se adresa adevăraților lui de mare cu „colega”. Străinilor întîlniți li s-a adresat și cu „amigo” și a făcut uz de un limbaj internațional în care o frază poate fi alcătuită, la nevoie, din cuvinte din șapte limbi. De pe șlepu nu mai mare decît o coajă de nucă pe lingă navele maritime, a putut vedea, mai zice, și un indian „normal”, nu doar ca în filmelă Vagabondul și Articolul 420. Și e

de-a dreptul de admirat sinceritatea cu care Petre Grigore ni face nici un secret din impresiile adunate în acest voiaj, din bucuria absolut naturală pe care este de înțeles că o simte un om cînd știe că „iesit într-o lume mai largă, unde are mai multe de văzut și de făcut”.

CE LASI IN URMA IA

Parcă ne aștepta. Și bineînțeles că abia după ce ajunsese a-l cunoaște, cit de cit, am putut și cu adevărat că ar fi trebuit să ne pară rău dacă se nimerca să trecem pe-alături, cu ochii închiși, Gheorghe Pușcaci, căpitănel portului, este chiar din Turnu Măgurele și desigur că se abate pe-aici, la Dunăre, și pe cînd, sincer vorbind, mai chiuca citeodată de la orele strasnicului profesor de matematică, Vasu, Oricum, elev slab la matematică nu era, altfel n-ar prea fi avut ce să caute, după terminarea liceului, la Școala de ofițeri de rezervă de artilerie de la Craiova. În toamna anului 1944, sublocotenent cu trese noi-noute, a fost repartizat la Regimentul 3, de artilerie, al Diviziei 8 cavalerie din Corpul 2 al Armatei a 4-a. Se trecuse Tisa cînd a ajuns el pe front și, își amînteste, „cuvîntul la modă era: împinge!”. Și-a tot împins la tunuri, pe drumuri desfundate și apoi în munții Tatra, fiindcă așa se întimplă: cînd caii nu mai pot, sîracii, să tragă, e rîndul omului să pună umărul. A avut o agendă cu nume de localități, de riuri, dar a pierdut-o, din păcate. Cînd au capitulat nemții, se afla la Zvolen. S-a învăpăiat cerul, atunci, împinzit de gloanțele trasoare, ca un joc de stele. Între alte distincții, sublocotenentul primise și ordinul Coroana României în gradul de cavaler cu spade, cu panglică de virtute militară și frunze de stejar. Pe drumul spre țară și spre București, calul lui a călcat pe multe flori aruncate înainte-i. Și amîntirea asta rămîne ca o bucurie la care au venit să fie părtași și băieții lui Gheorghe Pușcaci, Dan și Laurențiu, sau nepoții lui, Laura și Dan, despre care nici nu putea fi vorba atunci cînd el a defilat, la întoarcere, pe sub Arcul de Triumf. Despre ei a fost vorba ceva mai tîrziu. Acum, împlinînd 62 de ani, a făcut dosar de pensionare și probabil în curînd o să primească decizia. Și parcă ne aștepta, într-adevăr. Pe masă, sub ochi, lînea o hirtie intitulată chiar așa, „Notă pentru posteritate”. Contemporani, deocamdată, fiind, mi-a îngăduit totuși s-o transcriu. Iat-o, cu încredințarea că lingă ea n-ar mai fi nimic de adăugat:

„Am luat conducerea căpităniei portului Turnu Măgurele la 9 februarie 1955, venînd prin transfer de la căpitănia portului Isaccea, unde am funcționat ca titular din anul 1949. La acea dată, portul era liniștit, cu o activitate de navigație redusă, desi avea o platformă foarte încăpătoare, pe măsura unei lungimi a cheului de 1 kilometru. În primăvară, din cauza inactivității, platforma se acoperea cu un covor de iarbă, pînă la sfîrșitul verii și spre toamnă, cînd apăreau căruțele aducînd cerealele dăruite cu prisosință de pămîntul mînos al împrejurimilor. Din silozul portului, cerealele luau drumul spre diverse localități din interiorul sau din exteriorul țării, unele aflate chiar pe malul Dunării. Însă, paradoxal, transportul se făcea pe calea ferată, nu pe calea apei. Șirurile de plopi magnifici care însoțeau șoseaua la intrarea în port, de-a lungul platformei lui și mai departe, printr-o pădure, către iernaticul Cătina de la kilometru 594, ca și frumosele clădiri folosite ca sedii ale instituțiilor portuare și locuințe pentru personalul acestora, dădeau locului farmecul aievea al poeziei. Dar inefabila poezie a portului se împletea, din păcate, cu o stare de apatie. Pînă în anii '60, cînd a fost ridicat giganticul combinat de îngrășăminte chimice, care a impus și dezvoltarea tehnico-materială a portului și înflorirea activității lui. Cu aproape 30 de ani în urmă, prezentîndu-mă să-mi iau postul în primire, un bătrîn marinar, observînd vîrsta pe care o aveam, m-a întîmpinat cu aceste cuvinte: a întinerit portul! Însă întinerirea a venit, într-adevăr, o dată cu industria. Această lungă perioadă de stabilitate ca titular al aceleiași unități, poate chiar record în cadrul căpităniilor de port, a fost, consider, atît de prosperă pentru portul Turnu Măgurele, încît acum, cînd închei activitatea, parafrazînd o vorbă celebră aș putea zice că am găsit un port rudimentar și las un port modern. Urez celor ce vor urma o activitate și mai frumoasă. Fost căpitănel portului Turnu Măgurele, Pușcaci Gheorghe”.

DUMITRU ELIADE ■

Flacăra. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scriso-—audiene— anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu. PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economic—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 2128 ; nescu, Eleno Ghera, Sorin Postolache — 2123, 2569, 2072, 1453 ; secretar responsabil de 2124 ; redactor șef 2002, tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii” de import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, psfr București, Calea Grîntei nr. 64—66.

PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — Ovidiu Ioanțoia, Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantin — PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Nicolae Cristache — 2143 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU